

Zi+

ZPRÁVY
A INFORMACE
ČKAIT

2/2021

**Suchá novela vodního zákona
Jak se nyní kolaudují rodinné domy?
Pomůže fikce souhlasu vzniku kvalitních staveb?
Rekodifikace stavebního práva počestnácté**

Obsah

Krajské stavby roku _____ 2

PRÁVNÍ PŘEDPISY

Suchá novela vodního zákona _____ 3

Nové požadavky na odpovědné
zadávání veřejných zakázek _____ 6

Jak se nyní kolaudují rodinné domy? _____ 9

Nová vyhláška o energetické náročnosti
budov z pohledu autorizované osoby _____ 12

Pomůžte fikce souhlasu vzniku
kvalitních staveb? _____ 14

Judikatura ke stavebnímu zákonu
– stanoviska dotčených orgánů _____ 17

Rekodifikace stavebního práva po šestnácté
aneb nastane kolaps stavební správy? _____ 18

Pokuty pro autorizované osoby se zvýší _____ 20

Zkušenosti stavebního úřadu v Liberci _____ 21

ČINNOST KOMORY

Kontroly nosných konstrukcí jsou
pro bezpečnost užívání staveb klíčové _____ 22

Jak se bránit sporným ustanovením
ve Smlouvě o dílo u veřejných zakázek? _____ 24

Nekrology _____ 27

Veřejné zakázky z pohledu ČKAIT _____ 28

03 Suchá novela vodního zákona

09 Jak se nyní kolaudují rodinné domy?

14 Pomůžte fikce souhlasu vzniku kvalitních staveb?

22 Kontroly nosných konstrukcí jsou pro bezpečnost užívání staveb klíčové

Nosič elektronického autorizačního razítka
ČKAIT bude USB token _____ 29

Ze zasedání představenstva 18. února _____ 30

Můžeme odstavit uhelné elektrárny? _____ 32

Jubilea _____ 33

Webináře ČKAIT květen–červen 2021 _____ 35

Profesní informační systém ČKAIT _____ 36

ODBORNÉ ZAJÍMAVOSTI

Nový finanční rámec Evropské unie _____ 37

Výstava Stavba roku 2020 v Plasích _____ 40

TITULNÍ STRANA

Future Tower Kladno Rozdělov získala jeden z hlavních titulů Stavba roku 2020. Nevyužívaná věž starého kladenského vodojemu prošla ojedinělou přestavbou a stala se triumfální ukázkou současných technických schopností a dovedností.

Autoři: Ing. Tereza Tejkalová, Ing. arch. Michal Škrna
Stavebník: Středočeské vodárny, a.s.

Projektová dokumentace: D-plus, projektová
a inženýrská a.s.

Dodavatel/příhlašovatel: JOPO CONSTRUCTIONS a.s.

Prožíváme dobu zatím nejtěžšího lockdownu. Respirátory FFP2 v obchodech, zákaz cestování mezi okresy, školy uzavřené na neurčito, to všechno teď patří k naší každodenní realitě. Nařízení bohužel doprovází chaos, který nás nikoho nemůže těšit. Opatření z předchozího dne je odvoláno hned následující den, naši vrcholní představitelé se přou o to, jakou vakcínou očkovat a ani samotnému systému očkování člověk moc nerozumí. Někteří senioři, kterým je přes osmdesát let, očkování nejsou, systém Reservatic píše, že jsou snižené dodávky vakcín, ale v té samé chvíli jsou na tom samém místě očkování mnohem mladší lidé a v jiných krajích je zahajováno očkování sedmdesátiletých. Těžko se v takovém systému dá orientovat. Myslel jsem si, že rok života s virem bude dostatečnou lhůtou pro přípravu příslušných plánů opatření, ale jak je vidět, u nás se vše řeší až tehdy, když problém nastane. Nikomu ve vedení státu nezavídím povinnost řešit současnou situaci, ale jít naší speciální českou cestou, kterou je možné označit slovy „Vox populi vox Dei“, asi nebyl nejlepší nápad. Možná, že když budete číst tyto věty, všechno již poběží bez chybičky, ale zatím si to můžeme pouze přát.

Celý rezort stavebnictví pracuje od počátku pandemie bez přerušení, projektové kanceláře i stavební firmy fungují a zaplať Pán Bůh za to. Občas někdo onemocní nebo odejde do karantény, ale s tím se musíme srovnat. Do smluv si teď nově vkládáme pandemické doložky a bojujeme s úřady, které jsou často omezovány střídavou prací z domova, pro kterou nejsou patřičně vybaveni. Při všem tom napětí se často zapomíná na to, že naše zdravotníky, které po právu oslavujeme, je třeba zaplatit a jejich platy je možné vyplácet pouze z daní lidí, kteří i v této náročné době chodí do práce. Stavebnictví je jedním z těch odvětví hospodářství, která nebyla postižena krizí tak silně jako například pohostinství a turistika, daně i přes pokles v loňském roce odvádí neustále. Diskuse v televizi na téma, zda jdou finanční prostředky na zdravotnická zařízení ze státní kasy nebo z rozpočtu měst a obcí, mi nepřijde v tuto dobu na místě. Peníze nejdou z kapes měst nebo státu, jak to slyšíme z úst některých politiků, ale jsou to opět daňoví poplatníci, kteří plní státní i městskou pokladnu. Stát by měl pouze kompenzovat zvýšené výdaje na zdravotnictví do městských rozpočtů.

V parlamentu se nyní vedle covidu a volebního zákona řeší i důležitý předpis pro náš rezort. Je to nový stavební zákon. Po představení několika verzí komplexních pozměňovacích návrhů se do dalšího kola dostal podle očekávání ten z Hospodářského výboru PSP. Vrací se k systému Nejvyššího stavebního úřadu ČR, který bude kompletně pod kontrolou státu. V diskusích slyšíme ubezpečování o tom, že kontrolu územních plánů obce neztratí a budou je mít ve své kompetenci. Uvidíme, co s předloženou variantou zákona provede úprava v parlamentu, kde budou se svými návrhy vystupovat jednotliví poslanci. Jedná se přitom o jednu z nejsložitějších zákonných norem, které parlament bude schvalovat nebo v minulosti schvaloval. Propojení na ostatní zákony je velmi komplikované a je třeba vážit každou změnu, aby nevznikl zákonný paskvil. ČKAIT společně s kolegy z ČKA sleduje pozorně současné dění v parlamentu. Jednotlivé nové úpravy jsme připraveni posoudit a prodiskutovat s poslanci včetně jejich dopadu na naše členy a na celý rezort stavebnictví. Věříme, že jednotliví předkladatelé budou rozumní a výsledkem nebude předpis, který bude horší než ten dnešní.

Doufejme, že navzdory krizové situaci nebude klesat zájem o výstavbu, že budou nové návrhy i nové stavby. K tomu ale potřebujeme klid na práci a hlavně pevné zdraví jak fyzické, tak i duševní. Přeji ho vám všem.

Ing. Robert Špalek
předseda ČKAIT

Cena Inženýrské komory 2020

HLASOVÁNÍ VEŘEJNOSTI PRODLOUŽENO

**Do soutěže Cena
Inženýrské komory
2020 se přihlásilo
14 staveb.**

**Cenu veřejnosti
získá stavba
s nejvyšším počtem
hlasů v internetovém
hlasování.**

Hlasujte

na [www.ckait.cz/
cena-ckait/2020](http://www.ckait.cz/cena-ckait/2020)

Pro své členy vydává Česká komora
autorizovaných inženýrů
a techniků činných ve výstavbě.

Vychází šestkrát ročně.
Pro členy ČKAIT zdarma.
Náklad: 27 750 výtisků
Datum vydání: 26. 4. 2021

Redakční rada:

- **Ing. Radim Loukota**
předseda redakční rady,
člen Představenstva ČKAIT
- **Ing. Daniel Lemák, Ph.D.**
místopředseda redakční rady,
oblast ČKAIT Olomouc, statik
- **Marie Báčová**
odborná poradkyně předsedy ČKAIT,
kancelář ČKAIT Praha
- **Ing. Milan Havliška**
předseda oblasti ČKAIT Hradec Králové
- **Ing. Dominika Hejduková**
vedoucí Střediska vzdělávání
a informací ČKAIT
- **Ing. Pavel Křeček**
čestný předseda ČKAIT
- **Ing. Miroslav Loutocký**
Regionální kancelář ČKAIT Brno
- **doc. Ing. Karel Papež, CSc.**
oblast ČKAIT Praha
- **Ing. Jindřich Pater**
místopředseda ČKAIT,
předseda Ediční rady ČKAIT
a předseda Rady pro podporu rozvoje
profese ČKAIT, oblast ČKAIT Ostrava
- **Ing. Jaroslav Valkovič**
oblast ČKAIT Zlín,
člen Autorizační rady ČKAIT
- **Ing. Renata Zdařilová, Ph.D.**
oblast ČKAIT Ostrava,
členka Představenstva ČKAIT
- **Ing. Svatopluk Zidek**
předseda oblasti ČKAIT Karlovy Vary

Šéfredaktorka: Ing. Markéta Kohoutová

Redakce: ČKAIT, Sokolská 1498/15,
120 00 Praha 2
tel.: 227 090 111 (Milena Smilková)

Layout: EXPO DATA spol. s r.o.

Ilustrace: Eliška Čermáková

Sazba: Vladimír Tipelt, DiS.

Jazyková redakce: Gabriela Nápravníková
EXPO DATA spol. s r.o.

Z+i ČKAIT č. 3/2021

Termíny příspěvků: 3. 5. 2021

Termín vydání: 25. 6. 2021

Příspěvky posílejte na:

Ing. Markéta Kohoutová, tel.: 773 222 338,
zpravy@ckait.cz

Tisk: Tisk Horák a.s., Drážďanská 83A,
400 07 Ústí nad Labem

Vydavatel: Informační centrum ČKAIT, s.r.o.
Sokolská 1498/15, 120 00 Praha 2
info@ic-ckait.cz; www.ic-ckait.cz
IČ: 25930028

MK ČR E 15660, ISSN 1804-7025 (ČKAIT)

Krajské stavby roku

Jihočeský kraj**PRESTA JIŽNÍ ČECHY 2018–2020**

Uzávěrka přihlášek: 29. ledna 2021

Vyhlášení výsledků: 15. dubna 2021 – odloženo

Kontakt: 386 352 881, alena.koresova@seznam.cz

Více na www.ckait.cz/presta-jizni-cechy-2018-2020

Jihomoravský kraj**Stavba Jihomoravského kraje 2020**

Uzávěrka přihlášek: 12. února 2021

Vyhlášení výsledků: 20. října 2021

Kontakt: 602 703 684, spsvjmk@seznam.cz

Více na www.stavbajmk.cz

Karlovarský kraj**20. ročník soutěže Stavby Karlovarského kraje – přesunut na rok 2021**

Uzávěrka přihlášek: 30. dubna 2021

Vyhlášení výsledků: 18. června 2021

Kontakt: 603 732 876, rsskv@rsskv.cz

Více na www.stavbykarlovarska.cz

Královéhradecký kraj**Stavba roku Královéhradeckého kraje 2021**

Uzávěrka přihlášek: 30. června 2021

Vyhlášení výsledků: IV. čtvrtletí 2021

Kontakt: 736 672 524, mazura@seznam.cz

Více na www.kr-kralovehradecky.cz

Liberecký kraj**Soutěž Karla Hubáčka –****Stavba roku Libereckého kraje 2021**

Uzávěrka přihlášek: 7. března 2021

Vyhlášení výsledků: 20. května 2021

Kontakt: 777 183 127, p.handlirova@arr-nisa.cz

Více na www.stavbaroku.lk

Moravskoslezský kraj**Stavba Moravskoslezského kraje 2020**

Uzávěrka přihlášek: 14. května 2021

Vyhlášení výsledků: září 2021

Kontakt: 737 245 810, nikolaramikova@pulary.cz

Více na: www.stavbamsk.cz

Olomoucký kraj**Stavba roku Olomouckého kraje 2020**

Uzávěrka přihlášek: 29. ledna 2021

Vyhlášení výsledků: květen 2021

Kontakt: 608 711 422, nasadil@omnis.cz

Soutěž nemá webové stránky

Pardubický kraj**Stavba roku 2021 v Pardubickém kraji**

Uzávěrka přihlášek: 1. července 2021

Vyhlášení výsledků: 21. září 2021

Kontakt: 466 512 241, pardubice@ckait.cz

Více na www.stavbaroku.pardubickykraj.cz

Plzeňský kraj**Stavba roku Plzeňského kraje 2020****Cena ČKAIT Plzeňského kraje 2020**

Uzávěrka přihlášek: 21. května 2021

Vyhlášení výsledků: 9. září 2021

Kontakt: 725 745 788, ingrid@maxevent.cz

Více na www.stavbarokupk.cz

Středočeský kraj**Stavba roku Středočeského kraje 2021**

Uzávěrka přihlášek: 10. června 2021

Vyhlášení výsledků: 21. září 2021

Kontakt: 727 812 736, stavbaroku@stavbaroku.cz

Více na www.stavbaroku.cz

Ústecký kraj**Stavba Ústeckého kraje**

Uzávěrka přihlášek: 12. listopadu 2021

Vyhlášení výsledků: 25. listopadu 2021

Kontakt: 602 185 224, reditel.ohk.ltm@seznam.cz

Soutěž nemá webové stránky

Kraj Vysočina**Stavba Vysočiny –****Stavba roku Kraje Vysočina 2020**

Uzávěrka přihlášek: 12. května 2021

Vyhlášení výsledků: 14. června 2021

Kontakt: 737 555 677, info@stavbavysociny.cz

Více na www.stavbavysociny.cz;

www.facebook.com/stavbavysociny

Zlínský kraj**Stavba roku 2020 Zlínského kraje**

Uzávěrka přihlášek: 31. března 2021

Vyhlášení výsledků: 17. června 2021

Kontakt: 604 261 773, premek@publicity.zlin.cz

Více na www.stavbaroku.zlin.cz

Ing. Markéta Kohoutová
šéfredaktorka Z+i ČKAIT

Více na zpravy.ckait.cz v rubrice Krajské stavby roku

Povodí Moravy se spolu s rakouskými partnery pustilo do projektu, který je výjimečný i v evropském měřítku. Hraniční řece Dyji byly vráceny tři vedlejší mrtvé meandry, čímž se zpomalil odtok vody z krajiny. Napojením odstavených ramen získala řeka Dyje zpátky téměř třetinu své původní délky a současně také typický charakter nížinné řeky. Vítěz Adaptterra Awards 2020. Projektová dokumentace: AQUATIS a. s.; autorský dozor a hlavní projektant: Ing. Tomáš Roth; zhotovitel: Ekostavby Brno, a. s.; realizace: 2018–2019 (foto: Povodí Moravy)

Suchá novela vodního zákona

Jaké nejvýznamnější změny přinesla tzv. suchá novela vodního zákona č. 544/2020 Sb., která je účinná od 1. února 2021? Zákonodárce se mimo jiné rozhodl nadřadit čištění odpadních vod s následným vypouštěním do vod podzemních před akumulací v nepropustné žumpě s následným vyvážením na čistírny. Vypouštění vyčištěných splaškových vod do podzemních vod přitom může být rizikové, neboť jejich kvalita bude záležet na schopnostech mnoha drobných a nekvalifikovaných provozovatelů.

Tato novela se vztahuje k zákonu č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), a upravuje další související zákony. I když pracovní název „suchá novela“ by mohl navozovat dojem, že se jedná pouze o legislativní změny iniciované posledními léty s nízkými srážkami, novelou je měněna a doplňována řada dalších ustanovení ve vodním zákoně. Poslední suché roky se odrazily především v úvodním doplnění účelu a předmětu zákona o ochranu povrchových a podzemních vod, které jsou nově definovány jako ohrožené a nenahraditelné složky životního prostředí. Důraz je kladen na zachování vodních zdrojů a na předejití stavu nedostatku vody.

Vymezení pojmů vodní linie

V § 2 jsou nově doplněny odstavce 13 a 14. V nich se vymezuje pojem vodní linie jako kontinuálně propojená síť vodních toků a ostatních vodních linií, včetně částí vzdutých vodním dílem a přechodně zakrytých úseků, přerušena pouze místy, kde dochází k přirozenému

vsakování. Jako ostatní vodní linie se deklaruje tekoucí povrchová nebo podzemní voda neodpovídající definici vodního toku podle § 43 vodního zákona.

Malé čistírky odpadních vod se nadřazují jímčkám

V § 5 se změnil odstavec 3, který stanovuje způsob odvádění odpadních vod ze staveb. Není-li v místě k dispozici veřejná kanalizace určená pro odvádění vod, odpadní vody se zneškodňují přímým čištěním s následným vypouštěním do vod povrchových nebo podzemních. V případě technické neproveditelnosti odvádění odpadních vod kanalizací nebo čištění odpadních vod s následným vypouštěním do vod povrchových nebo podzemních, lze odpadní vody akumulovat v nepropustné jímce/žumpě s následným vyvážením akumulovaných vod na zařízení schválené pro jejich zneškodnění. Není zcela jasné, co vedlo zákonodárce k nadřazení čištění odpadních vod s následným vypouštěním do vod podzemních nad akumulací v nepropustné žumpě s následným vyvážením na čistírny odpadních vod (dále jen

ČOV). Je zcela evidentní, že dosažení potřebné účinnosti čištění odpadních vod u malých producentů odpadních vod je silně závislé na kvalifikovanosti a pečlivosti obsluhy, což u malých ČOV není vždy pravidlem. Proto je z hlediska možnosti negativního dlouhodobého ovlivnění kvality podzemních vod výhodnější akumulace odpadních vod v žumpě a následný odvoz a čištění na větší ČOV s potřebnou a zpravidla vyšší účinností než u malých ČOV. O tom, že i zákonodárce si uvědomuje, že vypouštění vyčištěných odpadních vod splaškových do vod podzemních je svým způsobem rizikové, svědčí řada limitujících ustanovení v § 36 odst. 9 pro tento způsob likvidace odpadních vod, jako je např. stanovení maximálního množství odpadních vod 15 m³/den, což odpovídá lokalitě o počtu cca 150 obyvatel.

Závlaha odpadními vodami se neuvádí

Zákonodárce vůbec nezmiňuje jiné možnosti nakládání s odpadními vodami. Jedná se např. o možnost závlah vyčištěnými odpadními vodami, např. v lesním hospodářství nebo ovocných stromů. Když jsem byl před několika lety na nové ČOV (cca 70 000 ekvivalentních obyvatel) v San Miguel de Allende v Mexiku, marně jsem se pídil po vyústění vyčištěných odpadních vod do recipientu a ani místní technici nechápali, na co se vlastně ptám. Až po chvíli mně objasnili, že veškerá vyčištěná odpadní voda běžným mechanicko-biologickým postupem je filtrována pískovými filtry jako na úpravách pitné vody, dále hygienizována a prodávána jako závlahová voda na pomerančovou plantáž. Naštěstí nejsme ještě v situaci oblastí, kde roční úhrn srážek činí několik desítek milimetrů, nicméně není důvod, proč nemít možnost znovuvyužití vyčištěných odpadních vod. A to bez vazby na skutečnost, že technologie čištění odpadních vod se tak rychle rozvíjí, že např. technologie membránové filtrace, která poskytuje mimořádnou kvalitu vyčištěné vody i s odstraněním virů a bakterií, je v dnešní době již plně provozně využitelná i pro velké ČOV, což potvrzují zahraniční reference. Znovuvyužití vyčištěných odpadních vod v průmyslu je dnes samozřejmě skutečností i proto, že některé technologické procesy využívající vyčištěnou odpadní vodu probíhají s lepšími výsledky než s použitím vody čisté.

Dešťové vody se musí zdržovat na pozemku

Dále se v § 5 uvádí, že stavebník je povinen zabezpečit omezení odtoku povrchových vod vzniklých dopadem atmosférických srážek akumulací a následným využitím, vsakováním na pozemku, výparem, anebo, není-li žádný z těchto způsobů omezení odtoku srážkových vod možný nebo dostatečný, jejich zdržováním a řízeným odváděním nebo kombinací těchto způsobů. Tento požadavek je dnes jak pro stavebníky, tak i projektanty zcela jasný a akceptovaný. Nově se však vztahuje i na změny stavby před jejím dokončením, užívání stavby, dodatečné povolení stavby a rozhodnutí o změně v užívání stavby.

Odlehčovací komory i bez povolení k nakládání s vodami

Provozovatelé jednotných kanalizací jistě přivítali, že k vypouštění odlehčených odpadních vod z jednotné kanalizační soustavy do vod povrchových prostřednictvím odlehčovacích komor nebude potřebné povolení k nakládání s vodami. Změna je uvedena v § 8 odst. 3.

Měření množství vody

V § 10 odst. 1 se nově ukládá měření množství vody a předávání výsledků příslušnému správci povodí každému, kdo má:

- povolení k nakládání s vodami v celkovém množství alespoň 1000 m³ vody v kalendářním roce nebo 100 m³ vody v kalendářním měsíci,*
- povolení k nakládání s vodami v celkovém množství alespoň 6000 m³ vody v kalendářním roce nebo 500 m³ vody v kalendářním měsíci,*
- povolení k nakládání s vodami v množství alespoň 6000 m³ vody v kalendářním roce nebo 500 m³ vody v kalendářním měsíci, které jsou přírodním léčivým zdrojem nebo zdrojem přírodních minerálních vod nebo které jsou vyhrazeným nerostem.*

Vzhledem k formulování podmínky spojkou „nebo“, postačuje pro naplnění povinnosti i dosažení množství v jediném kritériu množství. Pokud projektanti budou navrhovat měření s elektronickým výstupem naměřených hodnot, je účelná konzultace se správcem povodí ve věci typu elektronického výstupu, který je pro správce akceptovatelný. Zároveň se v § 22 ukládá jednoroční ohlašování správcům povodí naměřených údajů.

Podpora vodáků i vodních ekosystémů

Novela vodního zákona pamatovala v § 15 odst. 8 i na vodáky a rybáře tím, že při povolování vodních děl, jejich změn, změn jejich užívání a jejich odstranění musí být vzata v úvahu možnost překonání díla přenesením nebo splutím v místech užívání povrchových vod k rekreační plavbě. Dále musí být zohledněna ochrana vodních a na vodu vázaných ekosystémů. Tato vodní díla nesmějí vytvářet bariéry pohybu ryb a vodních živočichů v obou směrech vodního toku a musí být umožněno jejich překonání v rámci vodní cesty. Samozřejmě existují i výjimky, které jsou v zákoně taxativně uvedeny. Možnost rekreační plavby novela zohledňuje i stanovením minimálního zůstatkového průtoku ve vodoteči v § 36.

Odstranění vodních děl za účelem obnovy přirozených koryt drobných vodních toků

Novela v § 15c poměrně podrobně reaguje na současný trend zdržování vody v povodí revitalizacemi vodních toků. Zaměřuje se na odstraňování vodního díla vybudovaného před rokem 2002, jímž se upravuje, mění nebo zřizuje koryto drobného vodního toku, které svou funkci již neplní nebo ji plní jen částečně anebo pozbylo svého účelu a které se nachází na pozemku mimo zastavěné území nebo zastavitelnou plochu. V tomto případě postačuje, za účelem obnovy přirozeného koryta drobného vodního toku, pouze ohlášení jeho vlastníka vodoprávnímu úřadu. Zároveň však nesmí dojít k významnému zhoršení funkcí drobného vodního toku nebo k významnému dotčení práv a oprávněných zájmů vlastníků pozemků tvořících jeho koryto nebo sousedících s ním. Jestliže vodoprávní úřad s ohlášením odstranění vodního díla souhlasí, považuje se koryto drobného vodního toku v jeho místě za přirozené koryto.

Využívání energetického potenciálu podzemních vod

Stále častějším způsobem získávání tepelné energie je využívání energetického potenciálu podzemních vod. Pokud se jímací vrty navrhují v ochranném pásmu stanoveném podle lázeňského zákona, potom je nezbytné k žádosti o souhlas vodoprávního úřadu předložit vyjádření osoby s odbornou způsobilostí v hydrogeologii. Vodoprávní úřad před vydáním souhlasu k využívání energetického potenciálu podzemních vod posoudí možnost zhoršení stavu nebo ekologického potenciálu útvaru povrchové vody nebo stavu útvaru podzemní vody. Změna je uvedena v § 17 odst. 2 a 6.

Vstupy na pozemky

Novela v § 21 odst. 7 upřesňuje oprávnění zaměstnanců správců povodí a pověřených odborných subjektů pro vstupy na cizí pozemky, do cizích staveb a dalších prostor užívaných pro podnikatelskou činnost. Jsou však samozřejmě povinni se prokazovat předepsaným způsobem a před vstupem do těchto prostor informovat vlastníka nebo uživatele.

Zásadní změny v technickobezpečnostním dohledu nad vodními díly

Základní změnou je přesun některých částí vyhlášky č. 471/2001 Sb., o technickobezpečnostním dohledu nad vodními díly, přímo do vodního zákona, nově § 61 a 62.

§ 61 odst. 2 a 3 vodního zákona definují díla, která podléhají dohledu takto:

- a) přehrad, hráze a jezy, s výjimkou příčných staveb v korytech vodních toků a přilehlých územích, jejichž výška od paty hráze po korunu je nižší než 1 m a celkový objem vzduté vody nepřesahuje 1000 m³, nebo pevných a nepohyblivých příčných vzdouvacích staveb, v korytech vodních toků, jejichž pevná přelivná hrana je převýšena nade dnem v podjezí méně než 1,5 m. Pro stavby uvedené ve výjimce není potřeba zpracovat posudek.
- b) stavby na ochranu před povodněmi,
- c) stavby, které se k plavebním účelům zřizují v korytech vodních toků nebo na jejich březích,
- d) stavby k využití energetického potenciálu povrchových vod, s výjimkou příčných staveb uvedených v písmenu a) a
- e) jiné stavby sloužící ke vzdouvání nebo zadržování vody, s výjim-

kou nádrží zcela zahloubených v zemi bez vzdouvacího prvku, slepých ramen, vodovodních řadů a vodojemů, kanalizačních sítí a rekreačních bazénů. Pro stavby uvedené ve výjimce není potřeba zpracovat posudek.

Dále technickobezpečnostnímu dohledu podléhají stavby

- a) odkališť a
- b) hydrotechnických štol a tunelů.

V § 61 odst. 6 je uvedeno, co musí obsahovat posudek pro zařazení vodního díla do I. až IV. kategorie. Musí v něm být stanovena míra bezpečnosti při povodních, musí uvádět, na jakou povodeň podle vyhlášky č. 590/2002 Sb. a ČSN 75 2935:2014 musí být dílo zabezpečeno. Tato zabezpečení je stanovena jako souhrn informací o parametrech díla, možných škodách a ohrožení lidských životů. Výsledkem rozboru je velikost potenciálu škod P (viz § 4 vyhlášky č. 471/2001 Sb.) a podle jeho velikosti se tato zabezpečení určuje.

V dalších odstavcích je pouze drobně upravena terminologie, upřesňují se povinnosti pověřené osoby vůči ministerstvu a při provádění TBD, stanovují se povinnosti vodoprávních úřadů a upřesňují se sankce za neplnění povinností pověřené osoby. Je důležité si povšimnout, že zpracovávat posudky pro zařazení vodních děl do I. až IV. kategorie může jen pověřená osoba, zatímco povinnost provádění technickobezpečnostního dohledu pověřenou osobou je povinnost jen pro vodní díla I. až III. kategorie. Tedy provádět technickobezpečnostní dohled pro vodní díla IV. kategorie může i vlastník vodního díla.

V § 62 jsou podrobněji uvedeny povinnosti vlastníků a stavebníků vodních děl při technickobezpečnostním dohledu vůči úřadům.

Výrobní hala firmy Železný postavená již v roce 2014 se podílí na zpomalování odtoku dešťové vody a zadržování vody v krajině. Voda, která se vypařuje ze střechy, vodní nádrže a kořenové čistírny, ochlazuje mikroklima svého okolí. Nádrž je jedinou vodní hladinou v širokém okolí a je tak záchranným místem pro život mokřadních rostlin a vodních živočichů, především vážek a šídel. Vysazené jsou zde i ryby. Nádrž na ploše 250 m² zachytává, odpařuje a pomalu zasakuje vodu. Je osázená mokřadními rostlinami, které vodu pomáhají čistit. Šedá odpadní voda vznikající v objektu vtéká do soustavy podzemních nádrží a následně putuje do kořenové čistírny odpadních vod. Přečištěná voda je v budově využívána ke splachování toalet. Projektová dokumentace: Ing. Michal Šperling – autorizovaný inženýr v oboru stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství (foto: Adapterra Awards – vítěz ročníku 2019 v kategorii pracovní prostředí)

Plán pro zvládnutí sucha a stavu nedostatku vody

Hlava X, konkrétně § 87a až 87m přináší nejrozsáhlejší úpravu, která dala pracovní název celé novele vodního zákona jako „suchá novela“. Zde popisujeme pouze orientační upozornění na stěžejní části těchto změn.

Hned v úvodním paragrafu se definuje sucho jako **hydrologické sucho**. Je to výkyv hydrologického cyklu, který vzniká zejména v důsledku deficitu srážek a projevuje se poklesem průtoků ve vodních tocích a hladiny podzemních vod. Dále se definuje **stav nedostatku vody** jako dočasný stav s možným dopadem na základní lidské potřeby, hospodářskou činnost a životní prostředí, kdy v důsledku sucha požadavky na užívání vod převyšují dostupné zdroje vod a je nezbytné omezovat hospodaření s vodou a provádět další opatření.

Díl 2 se zabývá činnostmi v suchém období formou **Plánu pro zvládnutí sucha a stavu nedostatku vody**, který obsahuje údaje potřebné pro zvládnutí sucha v daném území, charakteristiku území, popis vodních zdrojů včetně záložních a jejich případné zastupitelnosti, popis úpravy, dopravy, převodů vody a zásobování vodou, seznam a popis technických zařízení využitelných k řešení stavu nedostatku vody, seznam uživatelů vody významných pro dané území, seznam povolených nakládání s vodami významněji ovlivňujících množství a jakost vod, popis rizik sucha a místní směrodatné limity a kritéria pro vyhlášení stavu nedostatku vody. Dále obsahuje operativní část a grafickou část.

Pro zamezení diskusí o tom, co je důležitější při zajištění zásobování vodou při vyhlášení stavu nedostatku vody, je stanoveno následující pořadí významnosti zajištění zásobování vodou:

- a) zajištění funkčnosti kritické infrastruktury,
- b) zásobování obyvatelstva pitnou vodou,
- c) živočišná výroba, chov ryb a vodních živočichů, jako zemědělská výroba a ekologická funkce vody,
- d) hospodářské využití mimo a) až c) a jiné využití s vazbou na místní zaměstnanost,
- e) ostatní využití.

Novela vodního zákona dává krajské nebo ústřední komisi pro sucho při nedostatku vody poměrně významné následující pravomoci ve formě rozhodnutí nebo opatření obecné povahy:

- a) *obecně nakládání s povrchovými vodami bez náhrady upraví, omezí nebo zakáže,*
- b) *povolená nakládání s vodami bez náhrady upraví, omezí nebo zakáže,*
- c) *omezí užívání pitné vody z vodovodu pro veřejnou potřebu,*
- d) *uloží vlastníkovu vodního díla mimořádnou manipulaci na vodním díle nad rámec schváleného manipulačního řádu,*
- e) *nařídí vlastníkovu technického zařízení, které slouží pro odběr ze záložního zdroje vody, jeho zprovoznění, pokud je to technicky možné tak, aby bylo možné tento záložní zdroj vody využít,*
- f) *upraví minimální zůstatkový průtok nebo minimální hladinu podzemních vod stanovené v povolení k nakládání s vodami, nebo stanoví minimální zůstatkový průtok nebo minimální hladinu podzemních vod,*
- g) *nařídí vlastníkovu potřebného vodohospodářského zařízení jeho zprovoznění a poskytnutí k řešení stavu nedostatku vody, pokud je to technicky možné, nebo*
- h) *nařídí mimořádné sledování množství a jakosti vod.*

Je skutečností, že vznik častějších období hydrologického sucha v České republice lze ovlivnit dlouhodobými opatřeními a chováním lidského společenství jen na globální úrovni. Naproti tomu stavu nedostatku vody lze čelit jak chováním místních obyvatel ve vztahu k hospodaření s vodou, tak zejména technickými opatřeními s nakládáním s vodou, se kterými máme v našich zemích dlouholetou tradici a pozitivní i negativní zkušenosti. A to je rozsáhlé budoucí pole působení i autorizovaných inženýrů a techniků ČKAIT.

Ing. Jaroslav Valkovič

autorizovaný inženýr v oborech stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství, technologická zařízení staveb

Nové požadavky na odpovědné zadávání veřejných zakázek

Od ledna 2021 se musí veřejní zadavatelé chovat ještě odpovědněji. K základním požadavkům na transparentnost, přiměřenost, rovné zacházení a zákaz diskriminace přibyla povinnost dodržovat hlediska environmentální, sociální a inovační. A to vždy, pokud je to možné.

Dne 1. ledna 2021 nabyla účinnosti novela zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZVZ“).¹ Novela ZZVZ včlenila do § 6 nový odstavec 4, který zavádí povinnost sociálně a environmentálně odpovědného veřejného zadávání a inovací ve veřejných zakázkách. Zadavatelé jsou tak nově povinni dodržovat zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací (dále jen „odpovědné veřejné zadávání – OVZ“), a to v rámci veškerých svých postupů podle ZZVZ počínaje dnem 1. ledna 2021.² Povinnost dodržovat zásady

odpovědného zadávání je zadavatelům dána při všech postupech podle ZZVZ, je-li to vzhledem k povaze a smyslu dané veřejné zakázky možné.

V zákoně jsou uvedeny příklady

Aspekty odpovědného veřejného zadávání jsou součástí § 6 ZZVZ, tedy zásad zadávání veřejných zakázek. Mimo § 6 ZZVZ došlo na základě novely ZZVZ k doplnění § 28 odst. 1 ZZVZ o písmena p) až r), pod kterými je nyní možné nalézt legální definici sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání

a inovací. Vymezení jednotlivých zásad odpovědného veřejného zadávání v § 28 písm. p) až r) ZZVZ je však pouze demonstrativní a výčet oblastí, ve kterých se tyto zásady uplatní, není uzavřený.

Podle § 28 zákona o zadávání veřejných zakázek se rozumí:

- p) *sociálně odpovědným zadáváním postup podle tohoto zákona, při kterém má zadavatel povinnost zohlednit například pracovní příležitosti, sociální začlenění, důstojné pracovní podmínky a další sociálně relevantní hlediska spojená s veřejnou zakázkou,*
- q) *environmentálně odpovědným zadáváním postup podle tohoto zákona, při kterém má zadavatel povinnost zohlednit například dopad na životní prostředí, trvale udržitelný rozvoj, životní cyklus dodávky, služby nebo stavební práce a další environmentálně relevantní hlediska spojená s veřejnou zakázkou,*
- r) *inovaci implementace nového nebo značně zlepšeného produktu, služby nebo postupu související s předmětem veřejné zakázky.*

Aspekty odpovědného veřejného zadávání mohli zadavatelé nicméně využívat i před 1. lednem 2021, kdy právní úprava ZZVZ ve znění před novelou ZZVZ umožňovala využití odpovědného veřejného zadávání, a to na jeho dobrovolné bázi.³ Novela ZZVZ tuto situaci změnila, jelikož zakotvila povinnost zadavatelů zohlednit zásady odpovědného veřejného zadávání při vytváření zadávacích podmínek, hodnocení nabídek a výběru dodavatele.

Nové požadavky se týkají i zakázek malého rozsahu

Z ustanovení § 31 ZZVZ vyplývá, že veřejné zakázky malého rozsahu není zadavatel povinen zadat v zadávacím řízení, nicméně je povinen dodržet zásady podle § 6 ZZVZ. Tedy i v případě veřejné zakázky malého rozsahu na projektové práce je zadavatel povinen jednotlivě

zvážit, zda se jedná o veřejnou zakázku, u které je vzhledem k její povaze a smyslu možné některé z aspektů odpovědného veřejného zadávání aplikovat. Zadavatel přitom může dojít k závěru, že nikoliv, nebo že lze aplikovat pouze jeden či dva aspekty.

Stále platí požadavek přiměřenosti

Zásady odpovědného veřejného zadávání jsou jedněmi ze zásad, které je zadavatel při zadávání veřejných zakázek (tedy i veřejných zakázek malého rozsahu) povinen dodržet. Další v tomto směru významnou zásadou je zásada přiměřenosti. Zadavatel by měl tedy vždy zvážit, zda aplikace zásad odpovědného veřejného zadávání není ve vztahu k předmětu dané veřejné zakázky nepřiměřená a neodůvodněně neomezuje okruh dodavatelů. Zásady odpovědného veřejného zadávání nemají přednost před ostatními zásadami vymezenými v § 6 ZZVZ.

(Ne)aplikaci je vhodné odůvodnit

Pakliže zadavatel dospěje k závěru, že žádný z aspektů odpovědného veřejného zadávání aplikovat nelze (např. z důvodu omezení okruhu dodavatelů), lze doporučit takový postup interně odůvodnit (např. vyplněním kontrolního listu⁴) nebo stanovit přímo v zadávacích podmínkách dané veřejné zakázky. Stejný postup lze doporučit i v případě, kdy zadavatel jeden či více aspektů odpovědného veřejného zadávání učiní součástí zadávacích podmínek dané veřejné zakázky, a to přesto, že ZZVZ nestanoví zadavateli povinnost odůvodňovat (ne)aplikaci jednotlivých zásad odpovědného veřejného zadávání v rámci veřejných zakázek. Pokud zadavatel kontrolní list vyplní nebo přímo v zadávacích podmínkách veřejné zakázky uvede a odůvodní svůj postoj, nebude muset v případě podání námitek proti (ne)aplikaci zásad odpovědného veřejného zadávání

Rekonstrukce vodního díla Boskovice byla dokončena v roce 2020. Cílem rekonstrukce bylo bezpečné převedení transformované desetitisícileté povodně, snížení rizika poruchy konstrukcí přehrady za povodní a zvýšení bezpečnosti vodního díla podle současných standardů. Zhotovitel projektové dokumentace byl povinen zajistit, aby se v rámci odborné praxe podílel na realizaci díla alespoň jeden student magisterského oboru vodní stavby. VD Boskovice na řece Bělá bylo dokončeno v červnu 1990. Celkový objem nádrže je více než 7 milionů m³ vody a zatopená plocha přesahuje 53 hektarů. Stavebník: Povodí Moravy, s.p.; zhotovitel stavby: HOCHTIEF CZ a.s.; projektová dokumentace a autorský dozor: Ing. Jiří Švancara, AQUATIS a.s.; hlavní projektantka: Ing. Eva Doležalová (foto: HOCHTIEF CZ)

„vymýšlet“ odůvodnění, proč danou zásadu (ne)aplikoval a bude moci vycházet z již vytvořených dokumentů. V případě dotovaných veřejných zakázek lze rovněž doporučit obrátit se na poskytovatele dotace, zda nebude vyžadovat vyhotovení písemného odůvodnění (ne)aplikace zásad podle § 6 odst. 4 ZZVZ na spolufinancovanou veřejnou zakázku a případně v jaké podobě a rozsahu.

Kde hledat výklad?

Dlouhodobou osvětu v oblasti odpovědného zadávání a metodickou podporu poskytuje Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“). Na novelu ZZVZ zareagovala i řada dalších orgánů a institucí. Například lze uvést Ministerstvo pro místní rozvoj, které vydalo metodické stanovisko k zásadám odpovědného veřejného zadávání¹ nebo jeho expertní skupinu a její stanovisko k právním otázkám spojeným se zavedením nových zásad zadávání veřejných zakázek.² K aplikaci nových zásad zadávání veřejných zakázek v souvislosti s vyhlášením soutěže o návrh / architektonické soutěže lze využít stanovisko České komory architektů (dále jen „ČKA“).³ Z posledně uvedené stanoviska vyplývá doporučení aplikovat zásady odpovědného veřejného zadávání zejména ve vztahu k plnění zakázky (projekt nebo územně plánovací dokumentaci) při hodnocení soutěžního návrhu. ČKA naopak nedoporučuje aplikovat zásady podle § 6 odst. 4 ZZVZ pouze či především v souvislosti s kvalifikací dodavatele, když by takový nevhodně zvolený požadavek mohl zásadně znevýhodnit malé a střední firmy. Takový postup by mohl znamenat porušení zásad přiměřenosti a zákazu diskriminace, které je při stanovení vhodných aspektů odpovědného veřejného zadávání třeba vzít v potaz.

Nastavení v podmínkách účasti nebo kritériích hodnocení

Zadavateli se nabízí možnost stanovit aspekty odpovědného veřejného zadávání v rámci podmínek účasti v zadávacím řízení nebo při stanovení kritérií hodnocení, přičemž v některých případech je vhodné jejich promítnutí do smluvních podmínek daného zadávacího řízení. Rozhodující vždy je, čeho chce zadavatel dosáhnout. Podmínky účasti v zadávacím řízení mohou mít podobu podmínky účasti podle § 37 odst. 1 ZZVZ, při jejímž nesplnění může být účastník zadávacího řízení vyloučen s tím, že vybraný dodavatel vyloučen být musí. Stanovením aspektů odpovědného veřejného zadávání jakožto podmínky účasti v zadávacím řízení získá zadavatel jistotu, že jím zamýšlený důvod bude naplněn. Naproti tomu v případě, kdy zadavatel některý z aspektů odpovědného veřejného zadávání učiní „pouze“ jedním z kritérií hodnocení, může dojít k tomu, že vybraným dodavatelem se stane dodavatel, který daný aspekt nenaplní, a to díky bodovému zisku z jiných kritérií hodnocení.

Z praxe je možné zmínit např. veřejnou zakázku zadavatele Povodí Moravy, s. p., s názvem „VD Boskovice – rekonstrukce, zvýšení bezpečnosti VD za povodní, projektová dokumentace pro stavební řízení a projektová dokumentace pro provedení stavby“, kde zadavatel požadoval, aby zhotovitel v rámci plnění veřejné zakázky zajistil odbornou studijní praxi alespoň jednoho studenta magisterského stupně studia, a to např. v oboru vodních staveb.⁴ Optikou novely ZZVZ zadavatel aplikoval zásadu sociálně odpovědného zadávání, když vytvořil podmínky pro zvýšení kvalifikace vysokoškolských studentů.

Jak již bylo řečeno, vždy bude záležet na povaze a rozsahu dané veřejné zakázky. Nelze paušálně říci, že zadavatelé jsou nově povinni stanovit podmínky účasti v zadávacím řízení či kritéria hodnocení

vždy ve světle zásady podle § 6 odst. 4 ZZVZ, a to bez ohledu na to, zda je to v případě dané veřejné zakázky vhodné či dokonce možné. Příklady dobré praxe a doporučení pro zadavatele, jak správně identifikovat vhodnou veřejnou zakázku, lze najít v metodických materiálech MPSV.⁵ Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě v rámci své činnosti připravuje metodiky pro aplikaci zásad odpovědného veřejného zadávání, a to jak v případě veřejných zakázek na projektové práce, tak i v případě veřejných zakázek na stavební práce. Na metodikách pracuje komise pro veřejné zakázky společně s advokátní kancelář MT Legal. Metodika na projektové práce je již téměř hotova a je projednávána s MMR. Druhá metodika bude zpracována v návaznosti na první. Metodiky budou dostupné na webových stránkách Komory.

Mgr. Michaela Machálová

advokátka, MT Legal s.r.o., advokátní kancelář

¹ *Novela ZZVZ je obsažena v desáté části zákona č. 543/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností, který nabyl účinnosti 1. ledna 2021.*

² *Ze stanoviska expertní skupiny Ministerstva pro místní rozvoj, které je dostupné na www.portal-vz.cz (Portál o veřejných zakázkách – Metodiky/stanoviska – Stanoviska – Stanoviska expertní skupiny MMR k zákonu o zadávání veřejných zakázek), vyplývá, že pakliže zadavatel zahájil zadávací řízení před 1. lednem 2021, nemá povinnost měnit po 1. lednu 2021 již stanovené zadávací podmínky a hodnocení nabídek a výběr dodavatele provede podle pravidel stanovených v původní zadávací dokumentaci.*

³ *Právní úprava ZZVZ, a to včetně možnosti zohlednění sociálně a environmentálně odpovědného veřejného zadávání a využití inovací, vychází ze směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2014/24/EU, o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice č. 2001/18/ES. Odkázat lze dále na usnesení vlády České republiky z 24. července 2017 č. 531, o Pravidlech uplatňování odpovědného veřejného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy, které doporučuje zohledňovat ve veřejných zakázkách státní správy a samosprávy hlediska ekologická, sociální, respektive širší společenská hlediska a o takových nákupech transparentně informovat veřejnost.*

⁴ *Lze využít např. kontrolní list dostupný na www.sovz.cz – Kontrolní list pro vyhodnocení sociálního a environmentálního odpovědného zadávání a inovací ve veřejné zakázce*

⁵ *Metodické stanovisko je dostupné na www.portal-vz.cz (Portál o veřejných zakázkách – Metodiky/stanoviska – Metodiky k zákonu č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ) – Metodická stanoviska)*

⁶ *Stanovisko je dostupné na www.cka.cz (PRO ARCHITEKTY – Legislativa – Komentáře k legislativě – Nové zásady zadávání veřejných zakázek od 1. 1. 2021)*

⁷ *Veřejná zakázka byla zadávána podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.*

⁸ *Vše je dostupné na www.sovz.cz.*

Rodinný slaměný dům v Dobřejovicích, Praha-východ, realizoval majitel svépomocí. Má ozeleněnou střechu, promyšlené stínění, využívá dešťovou vodu a je energeticky téměř soběstačný. V průběhu výstavby si nosná sláma sedla o několik výškových centimetrů mírně nepravidelně a více, než architekt a statik očekávali, proto byly později do slámy frézovány drážky pro vložení nosných dřevěných sloupků. Stavba se tak stala běžnou dřevostavbou s širším využitím environmentálně šetrných materiálů. Stavba získala hlavní ocenění Adapterra Awards 2020 v kategorii náš domov. Projekt: Ing. arch. Jan Márton (foto: Jakub Moravec)

Jak se nyní kolaudují rodinné domy?

Již téměř tři roky není u většiny rodinných domů potřeba povolení k užívání stavby neboli kolaudace. Nejasnosti s tím spojené vyvolaly další novelu stavebního zákona a MMR od té doby vydalo již tři metodické pokyny. Přinášíme proto aktualizovaný výklad tohoto problému.

Novela stavebního zákona (zákon č. 183/2006 Sb.) provedená zákonem č. 225/2017 Sb. přinesla změny týkající se ustanovení, která řeší uvádění dokončených staveb do užívání. Od 1. ledna 2018 rodinný dům patří do kategorie staveb, které lze realizovat pouze na základě ohlášení [viz § 104 odst. 1 písm. a) stavebního zákona]. Kromě toho byl bez náhrady zrušen § 120 stavebního zákona, tj. možnost užívat stavbu na základě oznámení záměru započít s užíváním stavby. Nyní se kolaudují pouze rodinné domy, které se realizují jako developerské projekty, jsou určeny na pronájem, jsou kulturními památkami nebo obsahují zařízení či technologie, které by k ověření funkčnosti a vlastností vyžadovaly provedení zkušebního provozu.

Co se rodinného domu týče, definuje jej § 2 písm. a) bod 2 vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů tak, že jde o stavbu pro bydlení, ve které více než polovina podlahové plochy odpovídá požadavkům na trvalé rodinné bydlení a je k tomuto účelu určena; rodinný dům může mít nejvýše tři samostatné byty, nejvýše dvě nadzemní a jedno podzemní podlaží a podkroví.

Kolaudace rodinných domů je nezbytná u developerské výstavby

Nyní je kolaudační souhlas (podle § 122 stavebního zákona) nebo rozhodnutí (vydané podle § 122a stavebního zákona) nutný zejména u rodinných domů stavěných komerčním způsobem, kdy se prodá-

vají až dokončené stavby. Slovy stavebního zákona se tedy musí jednat o **stavbu, jejíž vlastnosti nemohou budoucí uživatelé ovlivnit** [viz § 119 odst. 1 písm. b)].

O stavbu, jejíž vlastnosti nemohou budoucí uživatelé ovlivnit, se jedná tehdy, pokud si některý budoucí uživatel nevybíral projektanta, zhotovitele a neměl možnost svými představami nebo požadavky (např. na materiály, konstrukce, dispozici, kapacitu stavby) ovlivnit výslednou podobu stavby. Zákon se zcela záměrně neomezuje pouze na vlastníka stavby, neboť má na mysli širší okruh osob, které budou stavbu využívat, a to především veřejnost. Typickým příkladem stavby, jejíž vlastnosti nemohou budoucí uživatelé ovlivnit, je nemocnice, škola, nájemní bytový dům, stavba pro obchod nebo průmysl, stavba ubytovacích zařízení, divadlo, restaurace, sportovní stadiony, ale též developerské projekty rodinných domů. U všech těchto staveb je kladen důraz na ochranu veřejných zájmů, a proto nadále zůstávají stavbami, které k užívání vyžadují kolaudaci.

Kulturní památky a složitá technologie také vyžadují kolaudaci

Kolaudační souhlas nebo rozhodnutí vyžadují také přestavované nebo přístavované rodinné domy, které jsou evidované jako kulturní památky nebo obsahují složitá zařízení či technologie, které by k ověření funkčnosti a vlastností vyžadovaly provedení zkušebního provozu. Takovýchto případů bude výrazně méně, nicméně je třeba je uvést.

Kolaudovat se musí i některé rodinné domy povolené před rokem 2018

Mimoto jsou rodinné domy kolaudovány ještě ve dvou dalších případech:
1) U staveb, u nichž stavební úřad stanovil ve stavebním povolení vydaném před 1. lednem 2018 podmínku, že je lze užívat jen na základě kolaudačního souhlasu.

Obsahem stavebního povolení jsou především podmínky pro provádění stavby, a je-li to třeba, též pro užívání stavby. Jednou z podmínek, které může stavební úřad stanovit na základě významného oprávnění obsaženého v § 115 odst. 1 stavebního zákona, je možnost u jakékoliv stavby, která ze zákona kolaudační souhlas nevyžaduje, stanovit, že stavba bude v konkrétním případě kolaudační souhlas vyžadovat (bude jí možné užívat pouze na základě kolaudačního souhlasu). Rozumí se samozřejmě pouze v případě, že jde o stavbu, na kterou je vydáváno stavební povolení a která by ze zákona kolaudační souhlas nevyžadovala. Pokud stavební úřad využil toto oprávnění a stanovil ve stavebním povolení podmínku, že stavba bude v konkrétním případě kolaudační souhlas vyžadovat, považoval zřejmě za nutné ochránit tímto způsobem veřejný zájem. Vzhledem k tomu, že pravomocné rozhodnutí je závazné pro účastníky a pro všechny správní orgány (§ 73 odst. 2 správního řádu), musí stavebník po dokončení stavby požádat o vydání kolaudačního souhlasu. Po podání žádosti postupuje stavební úřad podle § 122 stavebního zákona.

2) U staveb pravomocně povolených podle zákona č. 50/1976 Sb.
 Pro kolaudování staveb pravomocně povolených podle zákona č. 50/1976 Sb., tj. před 1. červencem 2006 (přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 183/2006 Sb.), stále platí přechodné ustanovení § 190 odst. 3 zákona č. 183/2006 Sb.: U staveb pravomocně povolených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se provede kolaudační řízení podle dosavadních právních předpisů. Žádná z novel stavebního zákona toto ustanovení nezměnila ani nezrušila. Stavby pravomocně povolené podle zákona č. 50/1976 Sb. se i nadále kolaudují podle zákona č. 50/1976 Sb.

Kdy může být rodinný dům užíván hned po dokončení?

Pokud se jedná o individuální výstavbu, může být rodinný dům užíván po jeho dokončení, resp. po provedení a vyhodnocení zkoušek a měření předepsaných zvláštními právními předpisy (tlakové zkoušky, revizní zprávy atd.). Stavebník musí podle § 152 odst. 5 stavebního zákona stavebnímu úřadu pouze ohlásit dokončení stavby, která byla prováděna na základě povolení stavebního úřadu, ale nepodléhá kolaudaci (viz níže).

Povinnosti a odpovědnost osob při přípravě, provádění a užívání staveb – stavbyvedoucí je nutný vždy

Skutečnost, že se po 1. lednu 2018 některé stavby nekolaudují, nemění nic na tom, že stavebník a další osoby zúčastněné na výstavbě musejí nadále plnit povinnosti vyplývající ze stavebního zákona a právních předpisů vydaných k jeho provedení.

• Povinnosti stavebníka pod sankcí až 200 000 Kč

Mezi základní povinnosti stavebníka náleží podle § 152 odst. 3 písm. a) stavebního zákona povinnost oznámit stavebnímu úřadu předem termín zahájení stavby, název a sídlo stavebního podnikatele, který bude stavbu provádět, u svépomocné formy výstavby jméno a příjmení stavbyvedoucího nebo osoby, která bude vykonávat stavební dozor; změny v těchto skutečnostech je stavebník povinen neprodleně oznámit stavebnímu úřadu. Dále je

stavebník podle § 152 odst. 3 písm. d) stavebního zákona povinen ohlašovat stavebnímu úřadu fáze výstavby podle plánu kontrolních prohlídek stavby, umožnit provedení kontrolní prohlídky, a pokud tomu nebrání vážné důvody, této prohlídce se zúčastnit.

Stavebník je rovněž povinen dbát na řádnou přípravu a provádění stavby (§ 152 odst. 1 stavebního zákona), včetně povinnosti provádět stavbu v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu a s ověřenou projektovou dokumentací, která je základní povinností nejen stavebníka, zhotovitele (stavebního podnikatele), ale též stavbyvedoucího nebo osoby vykonávající stavební dozor (§ 160 a § 153 stavebního zákona).

Další povinností, kterou stavební zákon v § 152 ukládá stavebníkovi, je povinnost zajistit před započítím užívání stavby provedení a vyhodnocení zkoušek a měření předepsaných zvláštními právními předpisy (tlakové zkoušky, revizní zprávy atd.).

V případě svépomocné formy provádění stavby rodinného domu stavebníkem nepostačí stavební dozor, ale je nutné zajistit stavbyvedoucího (viz § 160 odst. 4).

Neplnění zákonných povinností je klasifikováno jako přestupek na úseku stavebního řádu, za který může být udělena pokuta až do výše 200 000 Kč [§ 178 odst. 2 písm. k) a l) a odst. 3 stavebního zákona].

• Povinnosti projektanta

Podle § 159 stavebního zákona odpovídá projektant:

- za správnost, celistvost, úplnost a bezpečnost stavby provedené podle jím zpracované projektové dokumentace,
- za proveditelnost stavby podle této dokumentace a
- za technickou a ekonomickou úroveň projektu technologického zařízení, včetně vlivů na životní prostředí.

Dále je projektant povinen:

- dbát právních předpisů a obecných požadavků na výstavbu vztahujících se ke konkrétnímu stavebnímu záměru a
- působit v součinnosti s příslušnými dotčenými orgány.

• Povinnosti zhotovitele (stavebního podnikatele) pod sankcí až 500 000 Kč

Stavbu rodinného domu může provádět stavebník sám pro sebe svépomocí [podle § 160 odst. 3 písm. b)] nebo stavební podnikatel (zhotovitel podle § 160 odst. 1). Stavební podnikatel musí při stavbě rodinného domu zabezpečit odborné vedení provádění stavby stavbyvedoucím.

Stavební podnikatel (zhotovitel) je dále povinen zabezpečit (§ 160 odst. 1 stavebního zákona), aby práce na stavbě, k jejichž provádění je předepsáno zvláštní oprávnění, vykonávaly jen osoby, které jsou držiteli takového oprávnění (např. zákon č. 200/1994 Sb., o zeměměřičství a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů).

Neplnění zákonných povinností stavebního podnikatele je klasifikováno jako přestupek na úseku stavebního řádu, za který může být udělena pokuta až do výše 500 000 Kč [§ 181 odst. 1 písm. b) a odst. 2 stavebního zákona].

• Povinnosti stavbyvedoucího pod sankcí až 200 000 Kč

Stavbyvedoucí je povinen (§ 153 odst. 1 a 2 stavebního zákona):

- řídit provádění stavby v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu a s ověřenou projektovou dokumentací,
- zajistit dodržování povinností k ochraně života, zdraví, životního prostředí a bezpečnosti práce vyplývajících ze zvláštních právních předpisů,

- zajistit řádné uspořádání staveniště a provoz na něm a dodržení obecných požadavků na výstavbu, popřípadě jiných technických předpisů a technických norem,
  - zajistit vytyčení tras technické infrastruktury v místě jejich střetu se stavbou (v případě existence staveb technické infrastruktury v místě stavby),
  - působit k odstranění závad při provádění stavby a neprodleně oznámit stavebnímu úřadu závady, které se nepodařilo odstranit při vedení stavby,
  - vytvářet podmínky pro kontrolní prohlídku stavby,
  - spolupracovat s osobou vykonávající technický dozor stavebníka nebo autorský dozor projektanta, pokud jsou zřízeny, a s koordinátorem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, působí-li na staveništi.
- Neplnění zákonných povinností je klasifikováno jako přestupek na úseku stavebního řádu, za který může být udělena pokuta až do výše 200 000 Kč (§ 180 odst. 1, 3b a 5 stavebního zákona).

Soustavný státní stavební dozor a zvláštní pravomoci stavebního úřadu

Ustanovení § 132 stavebního zákona zavazuje stavební úřady k provádění soustavného dozoru cíleného na ochranu veřejných zájmů, práv a oprávněných zájmů právnických a fyzických osob, a dále na kontrolu plnění jejich povinností vyplývajících ze stavebního zákona a jeho prováděcích předpisů.

Stavební zákon konkretizuje v § 132 odst. 3 požadavky, které se považují za „veřejný zájem“, a jako takové je lze vůči vlastníkům staveb, popřípadě dalším osobám uplatňovat nástroji a oprávněními uvedenými v § 132 odst. 2 SZ. Veřejným zájmem se rozumí požadavek, aby [§ 132 odst. 3 písm. a) až c) stavebního zákona]:

- byla stavba prováděna v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu,
- byla stavba užívána jen k povolenému účelu a
- aby stavba neohrožovala život a zdraví osob nebo zvířat, bezpečnost, životní prostředí, zájmy státní památkové péče, archeologické nálezy a sousední stavby, popřípadě nezpůsobovala jiné škody či ztráty.

Kontrolní prohlídky jsou i u staveb na ohlášení a bez kolaudace

Ke kontrole dodržování uvedených požadavků, tj. k naplnění veřejného zájmu, slouží institut kontrolní prohlídky, které je stavební úřad oprávněn provádět ve veřejném zájmu podle § 132 odst. 2 písm. a) stavebního zákona. Úpravu kontrolních prohlídek obsahují ustanovení § 133 a 134 stavebního zákona. Kontrolní prohlídky jsou základním a současně univerzálním oprávněním stavebních úřadů a stavební úřad je provádí kdykoli, kdy je to pro plnění úkolů stavebního řádu potřebné. Zároveň jsou kontrolní prohlídky výchozím prostředkem k přijetí následných nápravných a jiných opatření.

Při kontrolní prohlídce zjišťuje stavební úřad zejména (§ 133 odst. 2 stavebního zákona):

- dodržení rozhodnutí nebo jiného opatření stavebního úřadu týkajícího se stavby anebo pozemku,
- zda je stavba prováděna podle ověřené dokumentace nebo ověřené projektové dokumentace, v souladu s § 160, a zda je řádně veden stavební deník nebo jednoduchý záznam o stavbě,
- stavebně technický stav stavby, zda není ohrožován život a zdraví osob nebo zvířat, bezpečnost anebo životní prostředí,
- zda prováděním nebo provozem stavby není nad přípustnou mírou

- obtěžováno její okolí, jsou prováděny předepsané zkoušky a zda je veden stavební deník nebo jednoduchý záznam o stavbě,
- zda stavebník plní povinnosti vyplývající z § 152,
- zda je stavba užívána jen k povolenému účelu a stanoveným způsobem,
- zda je řádně prováděna údržba stavby,
- zda je zajištěna bezpečnost při odstraňování stavby.

Úkolem stavebního úřadu je chránit veřejný zájem, který mu svěřuje stavební zákon. Od 1. ledna 2018 sice nejsou některé stavby uvedené v § 104 odst. 1 písm. a) až d) a k) stavebního zákona kolaudovány, nicméně kontrolu jejich provádění může stavební úřad nadále vykonávat na základě oprávnění v § 132 a následujících.

Postup stavebního úřadu pak předurčují konkrétní zjištění při kontrolní prohlídce; stavební úřad bude postupovat podle:

- § 134 odst. 2 stavebního zákona, pokud zjistí závadu [odstranění stavebně bezpečnostní, požární, hygienické, zdravotní nebo provozní závady na stavbě je veřejným zájmem – § 132 odst. 3 písm. c) stavebního zákona], nebo
- § 134 odst. 4 stavebního zákona, pokud je stavba prováděna v rozporu s rozhodnutím nebo opatřením vyžadovaným stavebním zákonem [provádění stavby v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu je veřejným zájmem – § 132 odst. 3 písm. a) stavebního zákona], anebo
- § 134 odst. 5 stavebního zákona, pokud není stavba užívána k povolenému účelu nebo stanoveným způsobem [užívání stavby jen k povolenému účelu, tj. též stanoveným způsobem, je veřejným zájmem – § 132 odst. 3 písm. b) stavebního zákona].

Zápisy stavebních objektů do RÚIAN po 12. březnu 2020

Do § 152 stavebního zákona byl novelou č. 47/2020 Sb. s účinností od 12. března 2020 vložen nový odstavec č. 5, kterým se pro stavebníky zavádí nová povinnost ohlašovat dokončení stavby, jež byla prováděna na základě povolení stavebního úřadu, ale nepodléhá kolaudaci. Pokud je stavba předmětem evidence v katastru nemovitostí nebo její výstavbou dochází k rozdělení pozemku, je stavebník povinen k ohlášení doložit geometrický plán, a pokud se stavba nachází na území obce, která vede technickou mapu obce a pro účely jejího vedení vydala obecně závaznou vyhlášku, doloží stavebník rovněž doklad o tom, že příslušnému obecnímu úřadu byly ohlášeny a doloženy změny týkající se obsahu technické mapy obce.

Důvodem rozšíření této povinnosti i na stavby, které nepodléhají kolaudaci, je potřeba jednoznačného nastavení úkonů, na základě kterých bude stavební úřad činit další kroky k očíslování stavebního objektu.

Uvedená změna řeší rovněž problémy, které stavební úřady mohly mít při zápisu stavebních objektů a jejich změn do Registru územní identifikace, adres a nemovitostí (RÚIAN) v souvislosti se zněním stavebního zákona před jeho změnou provedenou zákonem č. 47/2020 Sb.

Od 12. března 2020 provede stavební úřad do RÚIAN zápis stavby, která byla prováděna na základě povolení stavebního úřadu, ale nepodléhá kolaudaci, na základě ohlášení o jejím dokončení. Pro stavební úřad vyplývá povinnost zapisovat identifikační údaje stavebního objektu a údaje o jeho vazbách na ostatní územní prvky a na územně evidenční jednotku části obce z § 42 zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů.

JUDr. Eva Kuzmová

právní poradna ČKAIT, brno@ckait.cz, 545 574 310

Nová vyhláška o energetické náročnosti budov z pohledu autorizované osoby

Proč se nevyplatí vyhlášku obcházet? Proč jsou pro stavební praxi průkazy energetické náročnosti budov (dále PENB) významné a jaké jsou podstatné změny oproti předchozím požadavkům na energetickou náročnost budov?

V čísle Z+i č. 4/2020 byl uveřejněn obsáhlý článek, který v digitální verzi časopisu dosud patří k těm nejčtenějším. Vysvětloval důvody vydání nové vyhlášky o energetické náročnosti budov (vyhláška č. 234/2020 Sb.) a její návaznost na evropský právní rámec, který si klade za cíl úspory energie a ochranu životního prostředí. Nyní uveřejňujeme navazující článek, jenž popisuje praxi odborné veřejnosti projektantů a zhotovitelů staveb, kteří s průkazy PENB přichází do styku.

Kupující žaluje prodávajícího za nesprávné údaje v PENB

Vyhláška o energetické náročnosti budov sleduje dva cíle. Prvním je informovanost uživatelů, majitelů či kupujících o energetické náročnosti budovy. I přes to, že povinnost uveřejňovat PENB při prodeji budov je zákonem stanovená již dlouho, neustále v této oblasti přetrvává snaha tuto povinnost obcházet. Již se však ukazují případy, kdy kupující reklamuje po koupi dům či byt s odvoláním na PENB a snaží se soudně vymoci kompenzaci za nepravdivě zpracovaný průkaz, či slevu od prodávajícího s tím, že stavba neodpovídá předanému PENB. V jednom konkrétním případě již soud proběhl a momentálně se žalující strana (kupec rodinného domu) odvolává proti rozhodnutí soudu, neboť mu přičtená náhrada ve výši necelého milionu korun přijde jako nízká a snaží se domoci kompenzace ve výši téměř tři milionů korun (cca 50 % kupní ceny domu vč. pozemku).

Tlak na zpracovatele PENB, aby obcházel vyhlášku

Druhým cílem, který vyhláška sleduje, je prokazování požadavků na budovy při jejich navrhování i provádění. I zde však nastává typicky česká snaha ustanovení vyhlášky obcházet. K tomu vedou různé důvody podle toho, kdo je prosazuje. Zpravidla to je jeden z následujících případů.

„Aby to vyšlo v projektu.“ – Někteří projektanti se snaží ulehčit si projektování a projektovat podle svých zažitých zvyklostí, popřípadě zpracovat projektovou dokumentaci v rozsahu skutečně pouze pro stavební povolení. Pro objednatele je tento postup zpravidla dostačující, neboť energetickou náročnost stavby či optimalizaci řeší málokdo, a tak rozhodující bývá nikoliv kvalita projektových prací, ale pouze jejich cena. Vzhledem k tomu, že hodnocení budovy se děje na základě referenční budovy, která má stejný tvar i orientaci, tento způsob projektování nevede ke zhoršování energetického zatřídění budovy, i když optimalizace může vést při podrobnějším hodnocení ke zlepšení výsledků. Projektant by však měl stavbu projektovat tak, aby byla co nejméně energeticky náročná, tedy měl by (i ve fázi dokumentace pro stavební povolení) řešit tepelné mosty a tepelné vazby, nebo by minimálně měl mít představu, jak budou řešeny, a uvést to do technické zprávy. Jediným požadavkem na energetického specialistu zpracovávajícího PENB je „nějak to udělat“ tak, aby průkaz „vyšel“, tedy aby bylo možné požádat o stavební povolení. Přitom si projektant často neuvědomuje, že pokud neuvede způsob

řešení tepelných vazeb, měl by zpracovatel PENB ve výpočtu použít přírážku na tepelné vazby ΔU_{TBK} ve výši 0,05 W/(m²·K), ale spíše 0,1 W/(m²·K). Tato přírážka je však natolik veliká, že ve většině případů způsobí, že navrhovaná stavba nesplní požadavky na energetickou náročnost.

„Aby stavba moc nestála.“ – Druhou skupinou osob snažících se o co nejlepší hodnocení v rámci PENB jsou někteří developři. Ze své podstaty podnikání mají snahu stavět tak, aby realizovaná stavba byla pohledná, zajímavá, a tedy dobře prodejná, ale přitom pokud možno co nejlevnější. V praxi jsem se již setkal s tím, že dodavatel stavby podlehl tlaku objednatele a nahradil v dokumentaci stavby navržené tzv. ISO nosníky, tedy nosníky vykonzoloávající balkon s přerušením tepelného mostu běžnou železobetonovou deskou bez jakéhokoliv přerušení tepelného mostu.

„Aby byl průkaz co nejlevnější.“ – Třetí velkou skupinou, která se snaží přesvědčit zpracovatele průkazu, aby vydal PENB podle jejich přání, jsou drobní stavebníci. Chtějí stavět tak, jak jim radí jejich otcové či kamarádi, tedy jednoduše a bez nějakého velkého rozmyšlení nad stavbou a jejím následným provozem. Zde je snaha mít návrh co nejlevnější tak, aby prošel řízením o povolení stavby s tím, že si stejně stavbu realizují podle svého. Projektant tedy splní přání zákazníka a obvykle navrhne přesně to, co si přeje zákazník, a nemá snahu ho seznamovat s možnostmi i lepším řešením.

Všechny tři výše zmíněné skupiny se pak snaží přesvědčit energetického specialistu, který má vydat průkaz energetické náročnosti budovy prokazující splnění požadavků na její energetickou náročnost, aby do výpočtu zanesl hodnoty tak, aby PENB splnění požadavků na energetickou náročnost prokázal.

Za špatné zpracování PENB hrozí sankce až 5 milionů korun

Energetický specialista je však osobou, která je za zpracování PENB odpovědná a hrozí mu sankce Státní energetické inspekce, která průkazy kontroluje. Uložená pokuta může dosahovat výše až 5 000 000 Kč.

Dříve si velmi často PENB zpracovávali sami projektanti, takže lehké úpravy zadávaných hodnot nevnímali jako velký přestupek, případně pro ně nebyl problém projektovou dokumentaci stavby upravit tak, aby budova energetickou náročnost splňovala.

Podrobnost dokumentace pro stavební povolení nestačí pro kvalitní PENB

Při zpracovávání projektové dokumentace pro stavební povolení je jeho součástí i PENB. Přitom pro zpracování PENB je třeba mít dokumentaci stavby zpracovanou poměrně podrobně, neboť výpočty vyžadují přesné zadávání mnoha údajů. Lze pochopitelně vystačit i s obecnými technickými daty, ta jsou však vždy nastavena tak, aby byla na straně bezpečnosti.

Lze tedy zadat například obecně, že bude budova vytápěná tepelným čerpadlem. Pak je však možné použít topný faktor pouze na úrovni referenční hodnoty. Pokud se specifikuje konkrétní tepelné čerpadlo, je zpravidla topný faktor vyšší a tím je nižší energetická náročnost budovy. Obdobně je nutné přesně specifikovat tepelnou vodivost izolantu, již zmíněnou přírážku na tepelné vazby a mnoho dalšího. Povinnost zpracování průkazu energetické náročnosti budovy v rámci projektové dokumentace pro stavební povolení tak, jak to požaduje vyhláška o dokumentaci staveb, je nesystematickým požadavkem, neboť jeho zpracování vyžaduje výrazně vyšší podrobnost dokumentace stavby, než jaká je potřebná pro stavební povolení.

PENB by se měl zpracovat podle dokončené stavby

Průkaz, který je předáván spolu s dokumentací na stavební úřad, je velmi neurčitým dokumentem, který by měl být pro kolaudační řízení dopracován podle dokončené stavby, neboť jde o doklad prokazující splnění požadavků na energetickou náročnost budovy a musí tedy odrážet všechny změny a upřesnění, které v průběhu realizace nastaly. Přitom nejde pouze o zásadní změny, jako je tloušťka tepelné izolace, ale i ty méně viditelné, jako je např. změna výrobce cihel, změna druhu tepelné izolace, změna oken či zasklení nebo dokonce pouze jiný způsob kotvení oken do ostění, použití jiného zdroje tepla, použití jiných fotovoltaických panelů... Změn, které mohou nastat v rámci provádění stavby je mnoho. Dříve byly vnímány jako nepodstatné, nyní se však podstatnými stávají, neboť z nich mohou vyplývat i významné reklamace. Součástí každé kolaudace (resp. uvedení do užívání) by podle mého názoru měl být aktualizovaný průkaz energetické náročnosti budovy vycházející z dokončené stavby.

Změny zavedené vyhláškou 264/2020 Sb. lze rozdělit do několika skupin

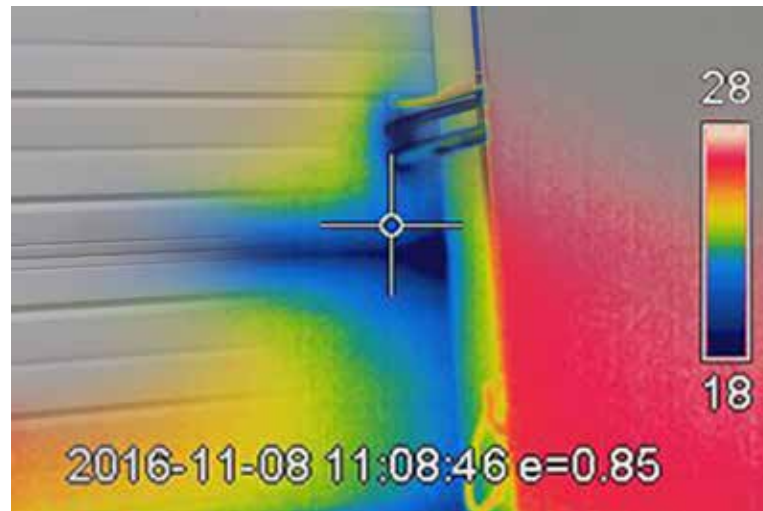
Vyhláška nově definuje formální úpravu a obsah průkazu. Nově je zvýrazněno pouze jedno hodnocení, které odráží primární energii. PENB obsahuje také jednoznačný výrok, zda budova splňuje, či nespĺňuje požadavky na energetickou náročnost budov.

Vyhláška nově a přesněji definuje okrajové podmínky energetické náročnosti budovy, resp. referenční budovy, se kterou je hodnocená budova srovnávána. Vyhláška se odvolává na ČSN 730331-1, kde jsou uvedeny typické hodnoty užívání, klimatická data a další. Jsou změněny prakticky všechny referenční hodnoty, ať již se jedná o průměrný součinitel prostupu tepla, osvětlení, účinnosti zdrojů tepla, rekuperace tepla a chladu, pomocné energie...

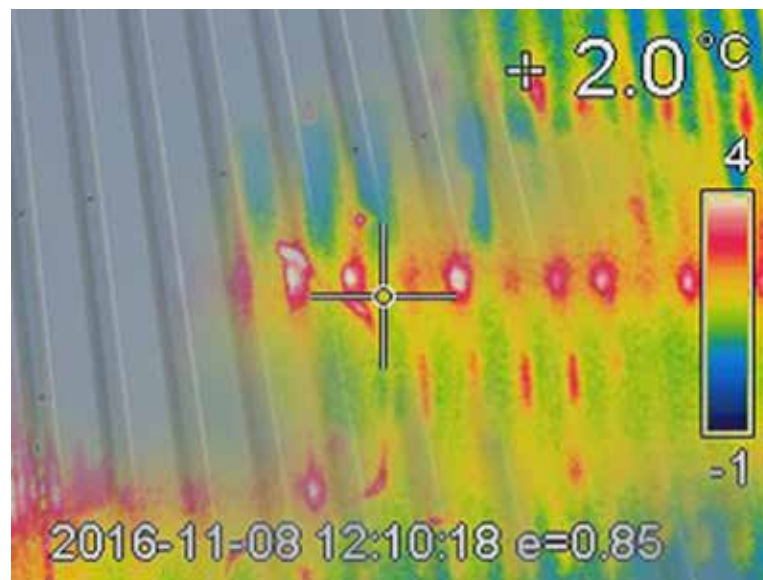
Vyhláška nově upravuje faktory primární energie z neobnovitelných zdrojů, neboť primární energie je nově rozhodujícím hodnoceným kritériem. Dochází také ke změně výkladu pojmu primární energie. Podle nové definice se primární energií z neobnovitelných zdrojů energie rozumí energie, která neprošla žádným procesem přeměny a její výše se počítá pomocí faktorů primární energie z neobnovitelných zdrojů energie. Nejde tedy jako dřív o součet obnovitelné a neobnovitelné primární energie.

Jak vyhláška zpřísňuje požadavky na energetickou náročnost budovy

Součástí PENB je vždy doporučení, jaká opatření lze provést tak, aby došlo ke snížení energetické třídy budovy. Jedinou výjimkou jsou v tomto směru budovy, které jsou zařazeny do kategorie A.

Zdánlivě bezproblémová stěna montovaná z lehkých obvodových PIR panelů

Zdánlivě bezproblémový obvodový plášť provedený z trapézových plechů s tepelnou izolací z minerální vaty

A na závěr je vhodné připomenout, jaké energetické ukazatele musí nová budova splňovat:

1. Primární energie z neobnovitelných zdrojů energie vztažená na metr čtvereční energeticky vztažné plochy.
2. Celková dodaná energie za rok vztažená na metr čtvereční energeticky vztažné plochy.
3. Průměrný součinitel prostupu tepla.

V tomto pokračování jsme se vyhláškou nevěnovali podrobně, neboť jde o odbornou problematiku, které se věnují energetičtí specialisté se zaměřením na energetické hodnocení budov. Ti musí absolvovat průběžné vzdělávání a neustále sledovat diskuzní fóra (např. facebook – Skupina energetických specialistů MPO). Těm ostatním se stejně jako v jiných oborech vyplatí, aby nevybírali toho nejlevnějšího, ale kvalitního a zkušeného energetického specialistu.

Ing. Roman Šubrt

autorizovaný inženýr v oboru pozemní stavby
a ve specializaci energetické auditorství, soudní znalec,
předseda Asociace energetických specialistů, z.s.

DEPO Dopravního podniku města Brna získalo v rámci Stavby roku 2020 Cenu ČKAIT. Utilitárně racionální provozní objekt pro očištění a ošetření vozů tramvají se stal architektonickou dominantou veřejného prostoru. Průjezdny hranol se 117 m dlouhou a členitou fasádou tříští hluk od projíždějících tramvají. Na konci je okno s průhledem na očištěné tramvaje. (foto: Jiří Hloušek)

Pomůže fikce souhlasu vzniku kvalitních staveb?

V minulém vydání časopisu Z+i č. 1/2001 v článku „Fikce souhlasu platí již od ledna 2021“ jsme upozornili na tuto významnou změnu schválenou společně s tzv. liniovým zákonem. Nyní přinášíme výklad k uplatnění fikce souhlasu s první rodící se praxí závazných stanovisek a vyjádření správních orgánů.

Od 1. ledna 2021 nabyl účinnosti zákon č. 403/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, ve znění pozdějších předpisů a další související zákony. Tímto zákonem byl novelizován jak § 149 správního řádu upravující rozhodnutí podmíněné závazným stanoviskem, tak § 4 odst. 9 až 11 stavebního zákona řešící do konce roku 2020 přezkum závazných stanovisek vydaných pro účely řízení podle stavebního zákona.

Důvodem této novelizace úpravy závazných stanovisek správních orgánů byly zejména průtahy při jejich vydávání, což bylo identifikováno jako závažná příčina neúměrného zpoždění realizace staveb v České republice.

Prolínání správního řádu a stavebního zákona

Základní požadavek spolupráce stavebních úřadů s dotčenými orgány se prolíná celou úpravou stavebního zákona a váže se i na základní úpravu obsaženou ve správním řádu, konkrétně na § 136 a 149 správního řádu.

Vztah stavebního zákona a správního řádu je upraven v § 192 odst. 1 stavebního zákona, kde je stanoveno, že na postupy a řízení vedená podle stavebního zákona se použijí ustanovení správního řádu, pokud ustanovení stavebního zákona nestanoví jinak. V obec-

né poloze vyjadřuje tento vztah mezi oběma právními předpisy § 1 odst. 2 správního řádu, když říká, že tento zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení se použijí, nestanoví-li zvláštní zákon jiný postup. Jedná se o právní princip stanovující použití speciální právní úpravy (stavebního zákona) před obecnou. Závazná stanoviska jsou ve stavebním zákoně řešena pouze částečně, a proto v neupravených věcech této oblasti používáme pro potřeby vydání výsledného rozhodnutí stavebního úřadu ve věci rovněž i příslušná ustanovení správního řádu.

Dotčené orgány a jejich formy vyjadřování

Postavení dotčených orgánů ve správním řízení obecně upravuje § 136 správního řádu. Podle zásady vyjádřené v § 2 odst. 4 správního řádu musí správní orgán dbát na to, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem, resp. všemi veřejnými zájmy, kterých se předmět správního řízení dotýká. Dotčené orgány na základě zvláštních zákonů právě participují na ochraně veřejných zájmů, které by mohly být dotčeny při územně plánovací činnosti, při umístování a povolování staveb, terénních úprav a zařízení nebo jejich změn, při užívání staveb, případně při jejich odstraňování. V rámci veškeré stavební činnosti v území se střetávají různé veřejné zájmy, které je třeba vzájemně skloubit.

Z ustanovení § 136 odst. 1 písm. a) správního řádu vyplývá, že dotčenými orgány jsou orgány, o kterých to stanoví zvláštní zákon.

Podle § 136 odst. 1 písm. b) správního řádu jsou dále dotčenými orgány správní orgán a jiné orgány veřejné moci příslušné k vydání závazného stanoviska (§ 149 odst. 1) nebo vyjádření, které je podkladem rozhodnutí správního orgánu.

Závazná stanoviska dotčených orgánů

Podle § 4 odst. 2 písm. a) stavebního zákona vydávají dotčené orgány závazná stanoviska pro rozhodnutí nebo pro jiné úkony autorizovaného inspektora, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak.

Co je závazným stanoviskem, definuje obecně § 149 odst. 1 správního řádu. Jedná se o úkon učiněný správním orgánem na základě zákona, který není samostatným rozhodnutím ve správním řízení a jehož obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí správního orgánu.

Závazná stanoviska vydávají dotčené orgány v zákonem stanovených případech, v zákonem stanoveném rozsahu a zákonem stanoveným způsobem. Zákon by měl stanovit působnost dotčeného orgánu, co dotčený orgán v rámci závazného stanoviska posuzuje, z jakých hledisek se vyjadřuje, co je obsahem závazného stanoviska. Tyto podmiňující úkony jsou závaznými stanovisky podle § 149 správního řádu, pokud odpovídají znakům vymezeným v odst. 1 tohoto ustanovení.

Závazné stanovisko dotčeného orgánu je tedy úkonem podle části čtvrté správního řádu, nicméně úkonem specifickým, neboť jeho obsah je závazný pro výrokovou část meritorního rozhodnutí stavebního úřadu ve věci (územního rozhodnutí, společného povolení, stavebního povolení atd.). To znamená, že stavební úřad, který vydává výsledné rozhodnutí, se jím musí při vydání svého rozhodnutí řídit a rozhodnout v souladu s ním. V případě, že by nějaké závazné stanovisko dotčeného orgánu bylo ve věci nesouhlasné, pak stavební úřad musí v souladu s § 149 odst. 6 správního řádu žádost rozhodnutím zamítnout.

Vyjádření dotčeného orgánu je pouze podkladem pro další rozhodování

Jedná-li se však o vyjádření či stanovisko dotčeného orgánu, nikoliv přímo o závazné stanovisko, situace je jiná. I tady platí, že zvláštní zákony měly stanovit zákonným zmocněním vydávání těchto úkonů podle části čtvrté správního řádu, jedná se však pouze o podklad (nikoliv přímo závazný) pro vydání rozhodnutí ve smyslu § 50 správního řádu. Zde pak platí, že pokud zákon nestanoví, že některý podklad je pro správní orgán závazný, hodnotí správní orgán podklady, zejména důkazy, podle své úvahy; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci.

Je tedy možné, aby stavební úřad vydávající výsledné rozhodnutí překonal toto vyjádření dotčeného orgánu svou úvahou opírající se o zákonné argumenty a meritorní akt ve věci vydal i přes nesouhlas tohoto orgánu. Svůj postup však musí ve výsledném rozhodnutí řádně odůvodnit.

V této souvislosti je nutné poznamenat, že nová právní úprava popisovaná níže dopadá pouze na ty podmiňující úkony dotčených orgánů, které mají charakter závazných stanovisek, nikoliv vyjádření, u nichž tato povaha absentuje.

Nová úprava závazného stanoviska podle § 149 odst. 4 a 5 správního řádu

Podle § 149 odst. 4 správního řádu dotčený orgán vydá své závazné stanovisko bez zbytečného odkladu, nejpozději do 30 dnů ode dne,

kdy byl o vydání závazného stanoviska požádán. K této lhůtě se připočítá doba až 30 dnů, bude-li nezbytné nařídít ohledání na místě nebo jde-li o zvlášť složitý případ.

Nové ustanovení § 149 odst. 5 správního řádu upravuje postup dotčeného orgánu v případě, kdy žádost o vydání závazného stanoviska nemá předepsané náležitosti nebo trpí jinými vadami. V tom případě dotčený orgán vyzve žadatele k jejich odstranění, poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu a poučí jej o následcích neodstranění nedostatků žádosti.

Závazné stanovisko je úkon podle části čtvrté správního řádu a na jeho vydání, resp. na jednotlivé úkony v postupu vedoucím k jeho vydání, se vztahuje § 154 a násl. správního řádu. Podáním „žádosti o vydání závazného stanoviska“ k dotčenému orgánu však není zahajováno správní řízení, není proto možné postup vydávání závazného stanoviska přerušit či zastavit. Z tohoto důvodu je stanoven speciální postup pro odstraňování vad žádosti o vydání závazného stanoviska. V případě, že se bude jednat o tzv. podstatné vady žádosti a žadatel je ve stanovené lhůtě neodstraní, dotčený orgán sdělí žadateli, že závazné stanovisko nelze vydat. Za podstatné vady žádosti lze podle důvodové zprávy považovat především skutečnost, kdy žadatel k žádosti o vydání závazného stanoviska nepřiloží listiny a důkazy, které jsou pro posouzení souladu záměru s veřejným zájmem podstatné.

Po dobu odstraňování vad žádosti lhůta pro vydání závazného stanoviska neběží. Není tedy možné, aby během této doby došlo k fiktivní závazné stanovisko. Ode dne odstranění vad (tedy okamžikem, kdy toto odstranění vad obdrží dotčený orgán) žádosti počne běžet nová 30denní lhůta pro vydání závazného stanoviska. Správní řád nevyklučuje, aby za zákonem daných podmínek byla tato „nová“ lhůta prodloužena také až o 30 dnů. Má-li být cílem této novely odstranění průtahů při vydávání závazných stanovisek dotčenými orgány, nemělo by však být využívání této možnosti ze strany dotčených orgánů pravidlem.

Následkem neodstranění vad žádosti, které brání vydání závazného stanoviska, může být pouze písemné sdělení dotčeného orgánu žadateli, že závazné stanovisko nemůže být vydáno. Nepostačuje sdělení ústní nebo telefonické. Dotčený orgán tedy nevydává usnesení o zastavení řízení nebo o odložení žádosti anebo rozhodnutí o zamítnutí žádosti o vydání závazného stanoviska.

Správní řád v § 149 odst. 4 obecně nespojuje s nedodržením lhůty pro vydání závazného stanoviska žádné následky, s výjimkou obecné možnosti ochrany žadatele proti nečinnosti (§ 80 správního řádu). Tyto následky jsou stanoveny až stavebním zákonem.

Nová úprava závazného stanoviska podle § 4 odst. 9 a 10 stavebního zákona

Pokud jde o lhůtu pro vydání závazného stanoviska včetně možnosti jejího prodloužení, platí výše uvedená obecná úprava správního řádu. K tomu stavební zákon v § 4 odst. 9 žádnou speciální úpravu lhůt nepřináší. Upřesňuje však, že o prodloužení lhůty k vydání závazného stanoviska podle správního řádu vydá dotčený orgán usnesení, které se pouze poznamená do spisu, a o této skutečnosti dotčený orgán žadatele vyrozumí. Jestliže však není závazné stanovisko dotčeného orgánu vydáno v zákonem stanovené lhůtě pro jeho vydání, považuje se za souhlasné závazné stanovisko a bez podmínek.

Tato fikce nastává automaticky uplynutím lhůty pro vydání závazného stanoviska (30denní nebo prodloužené). Stavební zákon, až na výslovné výjimky, počítá s tím, že závazná stanoviska k žádosti o vydání územního rozhodnutí, stavebního povolení, společného povolení a dalších přikládá žadatel/stavebník.

Jak přikládat k žádosti fiktivní stanovisko

Fiktivní závazné stanovisko ke svému stavebnímu záměru, byť souhlasné a bez podmínek, však k žádosti přiložit nemůže. Zde přichází v úvahu dvě možnosti, a to že žadatel o vydání povolení v žádosti uvede, že vzniklo fiktivní závazné stanovisko a vůči kterému dotčenému orgánu. V souladu s principem dobré správy si pak stavební úřad sám tuto skutečnost u příslušného dotčeného orgánu ověří. Nebo je možné k žádosti o vydání povolení doložit osvědčení o nastalé fikci, které by vydal na základě žádosti dotčený správní orgán; toto osvědčení by bylo vydáno postupem podle části čtvrté správního řádu, a jeho obsahem by bylo sdělení o tom, že fikce nastala.

Fiktivní souhlas může zrušit nadřízený orgán

V zájmu ochrany veřejných zájmů se v § 4 odst. 10 stavebního zákona zakládá nadřízenému správnímu orgánu pravomoc, aby v případě, že nebyly splněny předpoklady pro vydání souhlasného závazného stanoviska bez podmínek, vydal nové závazné stanovisko, kterým se fiktivní závazné stanovisko vzniklé podle odstavce 9 ruší. Nové závazné stanovisko lze vydat do šesti měsíců od právní moci rozhodnutí, které bylo závazným stanoviskem podmíněno. Není však stanoveno, že by k tomu nemohlo dojít dříve, samozřejmě nejdříve po vzniku fiktivního závazného stanoviska.

Půjde především o situace, kdy měl dotčený orgán vydat nesouhlasné závazné stanovisko, neboť záměr je v rozporu s ochranou veřejného zájmu chráněného podle jiného právního předpisu, ale v zákonem stanovené lhůtě tak neučinil, lhostejno z jakých důvodů. Ustanovení § 4 odst. 10 stavebního zákona představuje speciální úpravu ve vztahu ke správnímu řádu, kterou lze použít pouze u fiktivního závazného stanoviska a jeho náhrady závazným stanoviskem správního orgánu nadřízeného dotčenému orgánu, který jej měl vydat, není-li možné chránit konkrétní veřejný zájem jinak. Zákon neupravuje, jaká skutečnost má být impulzem pro postup nadřízeného orgánu. Impulzem může být podnět od žadatele nebo i od dotčeného orgánu samotného, případně od stavebního úřadu. Nadřízený orgán musí v novém závazném stanovisku splnit požadavky, které na obsah závazného stanoviska klade § 149 odst. 2 správního řádu.

Podle § 149 odst. 9 správního řádu je zrušení nebo změna závazného stanoviska v případě, že rozhodnutí, které jím bylo podmíněno, již nabylo právní moci, důvodem pro obnovu řízení, což může působit pro stavebníka značnou nejistotu a další problémy popsané v článku „Fikce souhlasu platí již od ledna 2021“ v Z+i č. 1/2021.

Závěrem je nutné upozornit, že úprava fikce souhlasného závazného stanoviska bez podmínek a možnosti jeho zrušení se neuplatní v případě závazných stanovisek podle § 4 odst. 12 stavebního zákona.

Možnosti napadnutí závazného stanoviska

Od ledna 2021 je úprava možností, jak lze napadnout závazné stanovisko, obsažena plně pouze ve správním řádu. Stavební zákon k této problematice nově nic specifického nestanoví.

Podle správního řádu přichází v úvahu dva způsoby

- Prvním z nich je možnost účastníka řízení podat odvolání proti výslednému meritornímu rozhodnutí stavebního úřadu ve věci (územnímu rozhodnutí, společnému povolení či stavebnímu povolení) a v tomto odvolání napadnout obsah závazného stanoviska dotčeného orgánu.
- Druhým způsobem je pak dát podnět na přezkum závazného stanoviska přímo k nadřízenému dotčenému orgánu. Tento podnět může podat kdokoliv. Přezkumné řízení lze zahájit (nejpozději) do jednoho roku od právní moci rozhodnutí, které bylo závazným stanoviskem podmíněno; závazné stanovisko nelze v přezkumném řízení zrušit nebo změnit po uplynutí 15 měsíců od právní moci rozhodnutí, které bylo závazným stanoviskem podmíněno. To nevylučuje možnost přezkoumání nezákonného závazného stanoviska například ještě před podáním žádosti o vydání rozhodnutí v prvním stupni. Zákon neříká, kdy lze zahájit přezkumné řízení nejdříve, ale kdy tak lze učinit nejpozději.

Je však třeba připomenout, že na přezkoumání závazného stanoviska není právní nárok, a že se na jeho přezkum vztahují stejné požadavky jako na přezkum správního rozhodnutí. Zrušení nebo změna závazného stanoviska v případě, že rozhodnutí, které jím bylo podmíněno, již nabylo právní moci, je důvodem pro obnovu řízení podle § 149 odst. 9 správního řádu.

Změny pro koordinované závazné stanovisko podle § 4 odst. 7 stavebního zákona

Nová úprava závazného stanoviska podle správního řádu a stavebního zákona se vztahuje i na koordinované závazné stanovisko podle ustanovení § 4 odst. 7 stavebního zákona.

Koordinované závazné stanovisko je správní úkon učiněný dotčeným orgánem příslušným na základě několika zvláštních právních předpisů k téže věci, například k posouzení dokumentace pro vydání územního rozhodnutí, která je připojována k žádosti. Zahrnuje požadavky na ochranu všech veřejných zájmů, které dotčený orgán hájí podle všech dotčených zvláštních zákonů. Slouží k provázání všech uplatněných požadavků v dané věci tak, aby nebyly duplicitní, částečně se nepřekrývaly nebo si neprotiřečily.

Tento postup přináší na jedné straně výrazné zjednodušení pro žadatele, ale na druhé straně zvýšené nároky na úřad, který je příslušný k vydání koordinovaného závazného stanoviska v rámci svého obecního úřadu.

Stejně jako pro závazné stanovisko platí i pro koordinované závazné stanovisko lhůta pro vydání, včetně jejího prodloužení, podle obecné úpravy správního řádu. Z toho plyne i skutečnost, že bude-li se prodlužovat lhůta pro vydání koordinovaného závazného stanoviska (§ 149 odst. 7 správního řádu ve spojení s § 4 odst. 9 stavebního zákona) bude tímto prodloužena lhůta pro vydání koordinovaného závazného stanoviska jako celku a tím dojde k faktickému prodloužení lhůt i pro vydání dílčích výstupů.

Stejně platí pro koordinované závazné stanovisko i zákonná fikce podle § 4 odst. 9 věta druhá stavebního zákona, kdy marným uplynutím lhůty pro jeho vydání se považuje koordinované závazné stanovisko za souhlasné, bez podmínek (vzniká fiktivní koordinované závazné stanovisko).

V praxi samozřejmě často mohou nastat problémy při vydání dílčích výstupů. Hrozí-li, že by v důsledku nedodání dílčího stanoviska nastala fikce podle § 4 odst. 9 věta druhá stavebního zákona pro celé koordinované závazné stanovisko, pak je ze strany správního

orgánu na místě aplikovat § 140 odst. 3 správního řádu a vyloučit toto dílčí závazné stanovisko do samostatného „řízení o vydání závazného stanoviska“. Situace by mohla vypadat tak, že žadatel obdrží koordinované závazné stanovisko o věcech, které byly vyřízeny v termínu v souladu se zákonem a ve zbytku nastane zákonná fikce ve smyslu § 4 odst. 9 věta druhá stavebního zákona – dílčí závazné stanovisko se bude považovat za souhlasné, bez podmínek (vzniká fiktivní závazné stanovisko).

Přechodná ustanovení nejsou, i pro dříve zahájená správní řízení platí fikce souhlasu

Podstata přechodných ustanovení novel či nových zákonů je obecně v tom, že tyto pamatují a upravují případy, kdy může být za určitých okolností a podmínek používána po účinnosti novely či nového zákona ještě i stará právní úprava.

Novela stavebního zákona a správního řádu provedená zákonem č. 403/2020 Sb. však ve vztahu k závazným stanoviskům žádná přechodná ustanovení neobsahuje. Pozor, zde tedy neplatí, že se zahájená správní řízení a postupy podle stavebního zákona dokončí podle dosavadní právní úpravy. Od ledna 2021 platí plně nová právní

úprava závazných stanovisek podle správního řádu a stavebního zákona, a to i ve vztahu k žádostem o vydání závazného stanoviska, které byly podány ještě na konci roku 2020 a dotčený orgán se k nim formou závazného stanoviska doposud nevyjádřil.

Zde však platí, že lhůta pro vznik fiktivního závazného stanoviska upravená v § 4 odst. 9 stavebního zákona ve spojení s § 149 odst. 4 správního řádu počne běžet až od 1. ledna 2021. Zákon nemůže působit retroaktivně – podle právní úpravy platné a účinné do 31. prosince 2020 nemohlo fiktivní závazné stanovisko vzniknout.

Byla-li žádost o vydání závazného stanoviska podána např. 1. prosince 2020, neznamená to, že již od tohoto dne aplikujeme lhůtu pro vydání závazného stanoviska, jejímž marným uplynutím dochází k jeho fikci. Tato lhůta i ve vztahu k takovéto žádosti počne běžet až 1. ledna 2021.

Bez přechodných ustanovení nelze dovozovat účinnost nové právní úpravy zpětně, tedy přede dnem nabytí účinnosti zákona. Jelikož zákon neobsahuje speciální přechodná ustanovení, platí, že i lhůty v něm nově stanovené mohou začít běžet až ode dne nabytí účinnosti zákona.

JUDr. Eva Kuzmová

právní poradna ČKAIT, brno@ckait.cz, 545 574 310

Judikatura ke stavebnímu zákonu – stanoviska dotčených orgánů

Přehled vybraných judikátů rozhodnutí Nejvyššího správního soudu nebo krajských soudů, které se týkají vydávání závazných stanovisek dotčenými orgány. Zde je uváděna jen podstata a shrnutí. Kompletní znění lze nalézt na stránkách Nejvyššího správního soudu.

Závazná stanoviska a změna dokumentace

Závazná stanoviska jsou spjata s určitou dokumentací záměru, k níž jsou vytvářena. Při změně záměru a jeho dokumentace je zpravidla zapotřebí opatřit nová závazná stanoviska dotčených orgánů, která tuto změnu reflektují. V opačném případě by neplnila svůj účel, neboť by neumožňovala posouzení možných vlivů záměru na zájmy chráněné dotčenými orgány. Rozhodným hlediskem však je, zda provedená změna záměru vůbec může mít vliv na chráněné veřejné zájmy; stavební úřad je oprávněn v rámci své pravomoci posoudit, zda změna stavby ještě spadá do podmínek, za nichž bylo souhlasné závazné stanovisko vydáno, a pokud nikoli, je oprávněn a povinen dát podnět k zahájení řízení o vydání takového stanoviska.

(Zdroj: 1 As 208/2018 – Nejvyšší správní soud, dostupné na www.nssoud.cz)

Podmínky závazného stanoviska

Předmětné závazné stanovisko bylo vyžádáno pro účely územního řízení (resp. změny územního rozhodnutí) a pokud dotčený orgán pro účely tohoto řízení vydal závazné stanovisko, je třeba vycházet z toho, že jím stanovené podmínky jsou závazné pro řízení, pro jehož účely bylo vyžádáno. Není tudíž možné tyto podmínky zcela vypustit a nepřevzít je do výroku rozhodnutí v územním řízení.

(Zdroj: 28 A 6/2020-230 – rozsudek krajského soudu)

Nedodržení podmínek závazného stanoviska

Nerespektuje-li stavební úřad při vymezování podmínek pro umístění stavby závazné stanovisko dotčeného orgánu, postupuje v rozporu s § 149 odst. 1 správního řádu z roku 2004. Je povinností odvolacího stavebního úřadu, aby v souladu s § 89 odst. 2 větou první

téhož zákona přezkoumal i bez uplatněné odvolací námítky soulad rozhodnutí prvního stupně s právními předpisy, a tedy i rozpor mezi podmínkami stanovenými v závazném stanovisku a v rozhodnutí stavebního úřadu. Pokud tak neučiní, zatíží řízení podstatnou vadou, která má za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé, neboť závazné stanovisko dotčeného orgánu není respektováno.

(Zdroj: 6 A 17/2015-87 – rozsudek Městského soudu v Praze, dostupný na www.nssoud.cz)

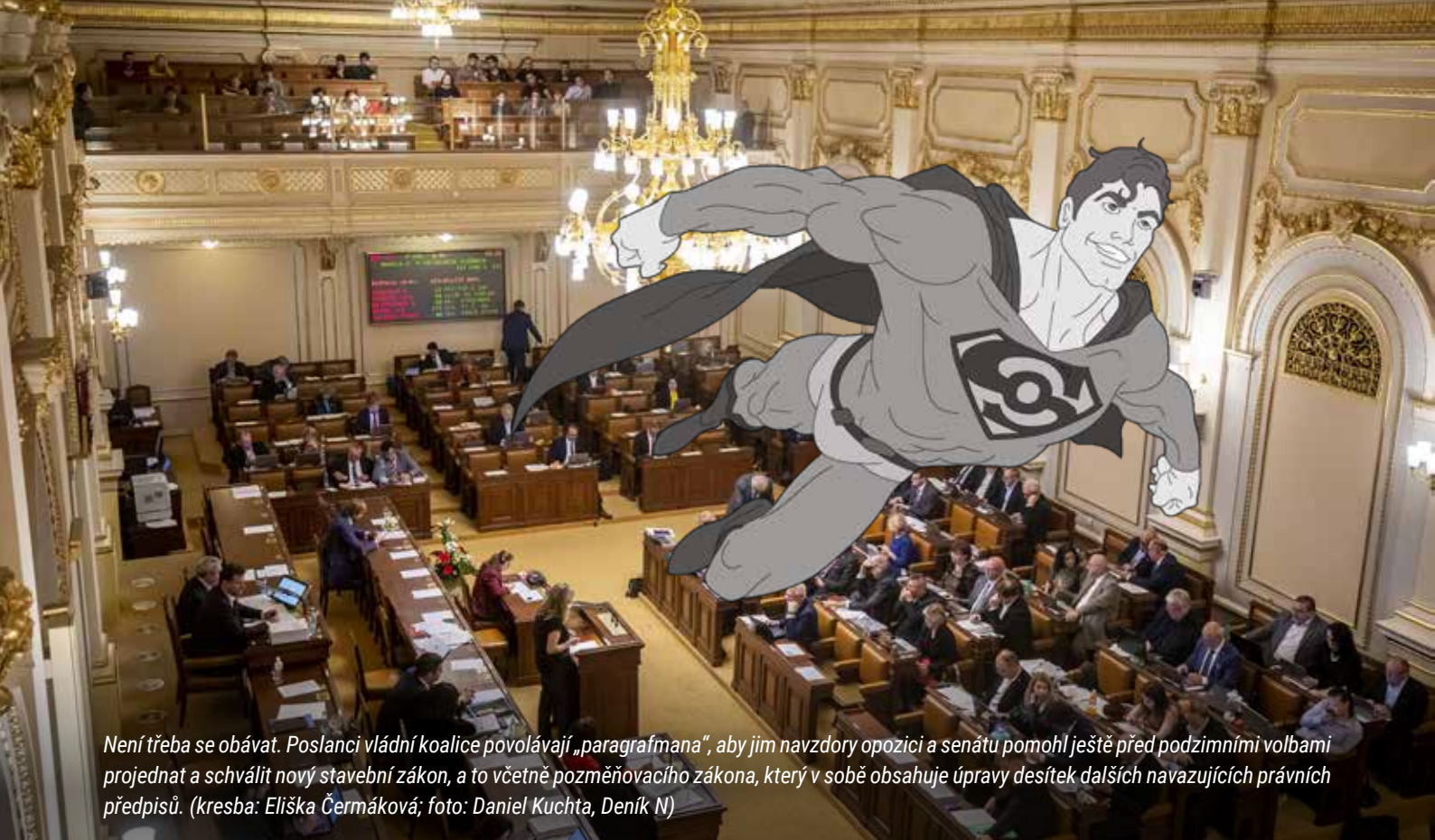
Námítky a stanoviska dotčeného orgánu

Jestliže stavební úřad rozhodl o námítkce účastníka územního řízení týkající se překročení hygienických limitů hluku, aniž si vyžádal odborné vyjádření orgánu ochrany veřejného zdraví ke vznesené námítkce, a naopak vycházel výlučně ze souhlasného stanoviska vydaného orgánem ochrany veřejného zdraví k dokumentaci žádosti o územní rozhodnutí, které nikterak na námítky účastníka řízení nereaguje, a není proto dostatečným odborným podkladem pro rozhodnutí o námítkách účastníka, porušil tím § 37 odst. 2 a § 126 stavebního zákona z roku 1976 a zatížil své řízení vadou, která má vliv na zákonnost rozhodnutí. Stavební úřad je vázán změnou stanoviska dotčeného orgánu státní správy (zde orgánu ochrany veřejného zdraví), ačkoliv k této změně došlo teprve v průběhu odvolacího řízení.

(Zdroj: 1 As 68/2008-126 – rozsudek Nejvyššího správního soudu, dostupný na www.nssoud.cz)

Ing. Jiří Kozelský

vedoucí odboru stavebního řádu a přestupků
Úřad městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz
autorizovaný inženýr v oboru pozemní stavby

Není třeba se obávat. Poslanci vládní koalice povolávají „paragrafmana“, aby jim navzdory opozici a senátu pomohl ještě před podzimními volbami projednat a schválit nový stavební zákon, a to včetně pozměňovacího zákona, který v sobě obsahuje úpravy desítek dalších navazujících právních předpisů. (kresba: Eliška Čermáková; foto: Daniel Kuchta, Deník N)

Rekodifikace pošestnácté aneb nastane kolaps stavební správy?

Kuloární jednání o pozměňovacích návrzích nového stavebního zákona a navazujícího změnového zákona probíhala celý březen a legislativní tvořivost mnoha poslanců se naplno rozjela. Druhé čtení zákona bylo zahájeno obecnou rozpravou 1. dubna 2021. Mnozí řečníci varovali před přijetím stavebního a změnového zákona, do nichž jsou zapracovávány desítky často navzájem nekoordinovaných pozměňovacích návrhů poslanců.

Veřejnou rozpravu na téma dopadu nové legislativy na běžného občana otevřel senát na semináři organizovaném 25. února 2021 místopředsedkyní senátu ve spolupráci s Asociací ekologických nevládních organizací Zelený kruh. Na semináři zazněly obavy z oslabení běžných občanů ve stavebním řízení v případě navrhované systémové změny stavebního řízení. K tomu se pojí i nově upravený návrh vyvlastnění. Místopředsedkyně senátu Jitka Seitlová (KDU-ČSL) zde také vyslovila domněnku, že při překlápění režimu stavebních řízení do nového systému vznikne ve stavební správě dlouhotrvající systémový kolaps, že dojde k zeslabení postavení účastníků již zahájených řízení a v současné době by nedoporučila tento proces spouštět z důvodu nemožnosti projednání všech souvislostí při omezení pohybu v důsledku vládních nařízení spojených s nouzovým stavem. Hejtmán Pardubického kraje Martin Netolický (ČSSD) předpokládá, že nový stavební zákon nebude senátem přijat a bude vrácen zpět do Poslanecké sněmovny. Do parlamentních voleb přitom zbývá jen několik měsíců.

Komu vadí silné postavení obcí

MMR naopak uveřejnilo na svém webu prohlášení, že není v časové tísní a nevidí důvod, proč by se příprava třetího čtení, plánovaná na

duben 2021, a další kroky k finalizaci zákona neměly do voleb na podzim stihnout. Na zavedení povolování staveb v režimu státní správy se těší developeři, kterým vadí v současné době silné postavení obcí. Obce při výkonu přenesené působnosti mohou zasahovat proti výstavbě projektů na svém území ovlivněním obecních zaměstnanců při povolování staveb formou „systémové podjatosti“, zatímco v režimu čisté státní správy by měly postavení účastníka dotčeného stavbou, aniž by musely vlastnit pozemky v jejím těsném sousedství.

Vláda problémy nevidí, opozice má obavy

Zatímco Martin Kolovratník obratně nabízí opozici hledání většinové shody a nazývá se optimistou, poslanci Mariánu Jurečkovi (KDU-ČSL) při projednání stavebního a změnového zákona chybí vypořádání připomínek ve 2. kole mezirezortního připomínkového řízení. Výboru parlamentu pro veřejnou správu by neodnímal jeho postavení garančního výboru pro předpisy stavebního práva a nazval celý legislativní proces nestandardním na úkor kvality návrhů. Návrhy požadoval stáhnout a znovu připravit na MMR, aby mohla proběhnout řádná diskuse o změnách návrhů s urbanisty, zástupci měst a obcí. Podobně argumentoval i poslanec Martin Kupka, který navíc popsal vynaložení

finančních prostředků na restrukturalizaci systému veřejné správy jako rizikové a neefektivní. Svaz měst a obcí odmítl jak vládní návrh od MMR, tak i komplexní pozměňovací návrh Hospodářského výboru.

Neexistuje obecná shoda

Na plenárním zasedání Poslanecké sněmovny bylo 3. března 2021 schváleno užití komplexního pozměňovacího návrhu doporučeného Hospodářským výborem jako výchozího textu, do něhož mají být zapracovány veškeré další návrhy změn a doplnění. K zapracování změn a navrhovaných doplnění poskytla Poslanecká sněmovna čas prostřednictvím přerušení jednání o stavebním a změnovém zákoně do konce března 2021. Kolovratníkův komplexní návrh zákona se má dále nazývat jako komplexní pozměňovací návrh Hospodářského výboru. Návrh zatím neobsahuje „čtyři artikuly“ měst Prahy, Brna, Ostravy, Plzně a Liberce, navrhované poslanci ANO, KSČM a SPD, které avizoval poslanec Martin Kolovratník (ANO) v důsledku navrhované kompromisní dohody se zástupci měst a obcí náhradou obcím za odnětí jejich působnosti v povolování staveb. Také opozice pod vedením poslance Martina Kupky (ODS) navrhuje svá doplnění textu návrhu.

Po 20 letech se má stavební řízení vrátit opět pod státní správu

Komplexní pozměňovací návrh Hospodářského výboru přináší systémovou změnu spočívající v ukončení působení obecních stavebních úřadů v přenesené působnosti a po dvaceti letech od zrušení okresních úřadů vrací celý systém stavebních řízení zpět do výkonu prostřednictvím státní správy. Pro přestavbu stavebního sektoru se změní zařazení stavebních úřadů do hierarchické struktury státní správy, Nejvyšší stavební úřad se sídlem v Ostravě, Specializovaný a odvolací stavební úřad se sídlem v Praze a krajské stavební úřady vytvoří soustavu orgánů státní stavební správy. Stavby tak napříště mají být povolovány státními stavebními úřady na krajích, zatímco obce by výměnou za ztrátu kontroly nad stavebním řízením získaly nárok na územní plánování.

Do státní správy má přejít 13 000 zaměstnanců obcí

S tím se spojují přechody zaměstnanců stavebních úřadů v počtu odhadovaném na 13 000 ze současných pracovních poměrů u obcí do služebního poměru u nově zřízeného stavebního úřadu ve smyslu zákona o státní službě. Polemiky kolem tohoto přeskupení zmiňují celou škálu souvislostí. Ministryně Dostálová plánuje, že přeřazení stavebních úřadů do systému státní správy by mělo mít pouze formální charakter a nenastaly by výraznější faktické změny ve výkonu práce jejich zaměstnanců. Opozice ovšem poukazuje na riziko, že mnozí ze současných stavebních úředníků nepodstoupí přechod do služebního poměru u státní správy a nový stavební úřad bude narychlo hledat kvalifikované stavební úředníky.

Státní stavební úřady si samy zajistí stanoviska dotčených orgánů

Jak vysvětlila ministryně Dostálová 3. března v úvodním slově k projednávanému tisku, budou na státní strukturu stavebních úřadů navázány také dotčené orgány. Jejich stanoviska bude nově zajišťovat stavební úřad v rámci projednávání návrhů na umístění a povolení staveb. Zda se podaří dosáhnout státním úředníkům urychlení postupu při vydávání stavebních povolení a nebude-li takové zrychlení na úkor ochrany přírody, památkově chráněných staveb,

i to se stalo předmětem veřejné diskuse nejen v parlamentních výborech a v senátu.

Volbou komplexního pozměňovacího návrhu (KPN) Hospodářského výboru byl v této fázi projednávání opuštěn hybridní model kombinované státní správy, navrhovaný opozicí (KPN poslance Kupky a dalších), podle něhož by nižší stupně stavebních úřadů zůstaly na obcích a sloužily by k projednání běžných staveb. O této variantě vyslovilo Ministerstvo pro místní rozvoj pochybnost, že nezaručuje dodržování lhůt, což má být prioritou pro tvorbu nového znění stavebního zákona. Výbor pro veřejnou správu opoziční návrh zamítl. Na Ústavně právním výboru nebyly komplexní pozměňovací návrhy vůbec projednány.

Zhroucení systému může trvat až dva roky

Na druhou stranu v rámci Hospodářského výboru publikovala i menšina opozičních poslanců také své stanovisko ve zprávě ze stejného data. Kritizují, že zvolený text návrhu stavebního zákona nevhodným způsobem zasahuje do pravomocí krajů, měst a obcí, zásadně narušuje současný zavedený model veřejné správy, jehož restrukturalizace přinese zbytečné náklady, ohrozí celý sektor výstavby, který podle uvedené argumentace v důsledku aplikace nového systému vyvolá zhroucení až na dva roky. Nakonec opoziční zpráva doporučuje navrácení ke komplexnímu pozměňovacímu návrhu poslanců Martina Kupky, Ivana Bartoše, Marka Výborného, Věry Kovářové a Dominika Feriho, který je celý přiložen k oponentní zprávě. Oponentní zprávy uveřejnily i další dva výbory projednávající texty uvedených zákonů. Výbor pro veřejnou správu a regionální rozvoj argumentuje velmi podobně a Ústavně právní výbor se svou menšinou připojil ke stejné argumentaci.

Proč nepočkat s dokončením tak zásadní změny po parlamentních volbách?

Mezitím se nezastavily veřejné mediální i kuloární debaty o problematice spojené s vytvářením nového systému stavebních úřadů. Vzhledem k poměrně krátké době zbývající do voleb se diskutuje, zda bude nový stavební zákon zaveden již za současné politické garnitury, či zda je naopak možné uspěchat natolik komplexní změnu systému bez negativního dopadu, pokud by zákon vyšel pod tlakem bez promyšlených návazností na ostatní předpisy.

Na chyby předchozích úprav stavebního práva prostřednictvím novel dosavadního stavebního zákona poukazovali poslanci při projednávání nového návrhu zákona. Shodují se na tom, že je nanejvýše podstatné, aby při zavedení nové úpravy stavebního práva nedošlo k chybám v návaznosti na další právní předpisy a nebylo nutné nově vyhlášený zákon vzápětí novelami opravovat.

Je třeba si uvědomit, že návrh nového stavebního zákona je nevyhnutelně propojen s tzv. změnovým zákonem, který promítá změny do souvisejících a prováděcích právních předpisů, které se týkají územního rozvoje, pozemkových úprav, vyvlastňování, liniového zákona o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, vod, vodovodů a kanalizací, odpadů, nakládání s těžebním odpadem, požární ochrany, památkové péče, hornické činnosti, geologie, ochrany přírody a krajiny, myslivectví, zemědělského půdního fondu, daní z nemovitostí, daní z příjmů, daní z přidané hodnoty, správních poplatků, finanční správy, celní správy, oceňování majetku, zeměměřičství, lázeňství, vnitrozemské plavby, lesního zákona, pozemních komunikací, civilního letectví, veterinární péče, nouzových zásob ropy, pohonných hmot, obrany

České republiky, státních hranic, integrovaného záchranného systému, integrované prevence, prevence závažných havárií, ochrany veřejného zdraví, ochrany ovzduší, inspekce práce, hospodaření s energií a energetiky, pohřebnictví, správního řádu, státní služby, státního pozemkového úřadu, pyrotechniky, archivnictví, elektronických komunikací, zavádění vysokorychlostních sítí elektronických komunikací, elektronických úkonů a autorizované konverzi dokumentů, základních registrů a pro architektu a stavební inženýry a techniky přináší úpravy jejich autorizačního zákona.

To je opravdu velké množství změn s dopadem na řadu souvisejících právních předpisů, které musí být následně upraveny v několika málo měsících, které zbývají do podzimních parlamentních voleb. Přitom nemají v programu jen stavební zákon a jím vyvolané změny

v desítkách navazujících právních předpisů, ale musí se vypořádat i s problémy vyvolanými současným nouzovým stavem a přípravou volebního zákona.

Veškeré dokumenty spojené s vývojem rekodifikace stavebního zákona historicky řazené od jara 2018 uveřejňuje ČKAIT na své webové stránce v rubrice Rekodifikace veřejného stavebního práva.

Mgr. Helena Dalešická

Legislativně právní středisko ČKAIT

Více na zpravy.ckait.cz; www.ckait.cz/rekodifikace-verejneho-stavebniho-prava; www.psp.cz

Pokuty pro autorizované osoby se zvýší

Jak návrh stavebního zákona upravil postavení autorizovaných inženýrů a techniků ve výstavbě a ve kterých bodech se dotýká postavení ČKAIT při výkonu její působnosti? K pozitivním změnám patří doplnění definice překrývání autorizačních oborů přímo do znění zákona, a to podle požadavků ČKAIT. Změnovým zákonem by také došlo ke zvýšení pokut.

V navrhovaném znění § 14 komplexního návrhu zákona Hospodářské komory se objevuje definice projektanta coby autorizované osoby, oprávněné podle autorizačního zákona ke zpracování územně plánovací dokumentace, územní studie a projektové dokumentace. Stavbyvedoucím může být podle stejného paragrafu fyzická osoba oprávněná podle autorizačního zákona k odbornému vedení provádění nebo odstraňování stavby, zařízení anebo terénní úpravy.

- **§ 155** definuje vybrané činnosti ve výstavbě, a to zpracování územně plánovací dokumentace, územní studie a projektové dokumentace a odborné vedení provádění stavby nebo její změny anebo odstraňování.
- **§ 161** předepsal pro stavby financované z veřejných prostředků prováděné podnikatelem jako jejich zhotovitelem povinnost stavebníka zajistit technický dozor stavebníka nad prováděním stavby oprávněnou, tedy autorizovanou osobou a pokud zpracoval projektovou dokumentaci projektant, stavebník zajišťuje také dozor projektanta nad prováděním stavby. Stavbyvedoucí odstraňuje závady a hlásí neprodleně stavebnímu úřadu neodstraněné závady, umožní kontrolní prohlídku a spolupráci s technickým dozorem stavebníka či projektanta a koordinátorem BOZP pod pokutou.
- **§ 302 návrhu zákona zavádí pokutu až do výše 400 000 Kč** za provádění vybraných činností ve výstavbě bez potřebné autorizace, stejná pokuta hrozí za porušení povinnosti stavbyvedoucích spojené s odborným vedením staveb, řízením odstraňování staveb zařízení či terénních úprav včetně řádného uspořádání a provozu stavenišť, ochrany života, zdraví, životního prostředí a bezpečnosti práce, dodržování požadavků na výstavbu a případně technických předpisů a norem či vytyčení tras technické infrastruktury na staveništi, ale také projektantovi územně plánovací dokumentace, který se dopustí přestupku tím, že neodvedá vybrané části územně plánovací dokumentace v jednotném standardu. (Poznámka: Výše pokuty se v dosavadním zákoně po 30 let nezměnila a její navýšení se jeví v dnešní době již nevyhnutelné.)

Změny v autorizačním zákoně

Část desátá změnového zákona (tisku č. 1009/1) připojila na konci názvu zákona č. 360/1992 Sb. v závorce ještě zkrácený název (autorizační zákon). Dále pak doplňuje vybrané a autorizačním zákonem stanovené

odborné činnosti o vypracování dokumentace pro rámcové povolení, dokumentace pro povolení změny využití území, dokumentace pro provádění stavby a dokumentace pro odstranění stavby a namísto dokumentace pro vydání územního rozhodnutí a projektové dokumentace staveb uvádí dokumentaci pro povolení stavby.

Nová definice překrývání oborů je podle požadavků ČKAIT

Změnový zákon dále doplnil do současného znění § 18 autorizačního zákona dosud v zákoně chybějící definici překrývání oborů, jak ji uplatňuje ČKAIT pro výklad oprávnění autorizovaných stavebních inženýrů ve věci jejich práva v souvislosti se zpracováním projektové dokumentace v oborech pozemní stavby, dopravní stavby, stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství, mosty a inženýrské konstrukce, technologická zařízení staveb, městské inženýrství nebo stavby pro plnění funkcí lesa pokryt také oborově vydělené části projektové dokumentace, tedy části příslušející oborům technika, prostředí staveb, statika a dynamika staveb, geotechnika a požární bezpečnost staveb.

Autorizovaní technici mohou odborně vést stavbu

V § 19 se zruší autorizovaným technikům zpracování dokumentace pro vydání územního rozhodnutí a vzápětí se do stejného paragrafu přidá jejich oprávnění koordinovat vypracování projektové dokumentace a namísto dosavadního oprávnění vést stavbu se opravňují k odbornému vedení stavby v pozici stavbyvedoucího. Autorizovaný technik bude zastupovat stavebníka nadále bez omezení na stavební či kolaudační řízení prostě ve všech typech řízení podle stavebního zákona. Nakonec se navrhuje zvýšení pokuty uvalené Komorami v disciplinárních řízeních z dosavadně platného maxima ve výši 50 000 Kč na 300 000 Kč.

Ve smyslu navrhovaného doplnění změnového zákona z pera Hospodářského výboru ČKAIT prostřednictvím autorizačního řádu Komory stanoví podrobné vymezení jednotlivých oborů autorizací stavebních inženýrů a techniků.

Mgr. Helena Dalešická

Legislativně právní středisko ČKAIT

Zkušenosti stavebního úřadu v Liberci

Začal třetí rok intenzivní terénní práce a permanentní informační kampaně libereckého stavebního úřadu. Jeho činnost se značně liší od praxe běžné na ostatních stavebních úřadech. Nezabývá se jen sousedskými spory, ale aktivně dohlíží na kvalitu a bezpečnost realizovaných staveb.

Na oficiálních webových stránkách Magistrátu města Liberec, odboru stavebního úřadu – www.liberec.cz/osu/ – naleznete pod odkazem STAVEBNÍ ÚŘAD RADÍ A INFORMUJE všechny základní informace včetně milníků naší cesty. Proč „naší“ cesty? Protože se podstatně liší od cest drtivé většiny stavebních úřadů v ČR, a to bez nadsázky. Zásadní odlišnost spočívá v tom, že jsme přestali čekat za stolem, až nás někdo upozorní, že v našem území není všechno podle pravidel stavebního práva, a vyrazili jsme do terénu preventivně kontrolovat, zda stavebníci a zejména dodavatelé staveb a stavbyvedoucí plní své povinnosti při výstavbě. Lakonicky řečeno jsme se přestali zabývat jen převážně sousedskými spory, ale fakticky se začali intenzivně zabývat reálnou bezpečností staveb.

Pravidla jako pro silniční provoz

Na této cestě jsme se zblízka seznámili s příčinami četných pochybení, respektive přestupků proti stavebnímu zákonu. Pokud byste podleli mediálními obrazy porušitelů stavebního zákona, museli byste dospět k závěru, že naše republika je po okraj plná lumpů a arogantních sobců. Naše zkušenost taková ale není. Významně převážná většina pachatelů přestupků proti stavebnímu zákonu jsou slušní lidé, zejména pak stavebníci drobných staveb a rodinných domů. Těmto lidem se nikdo neobtěžoval vysvětlit základní principy stavebního práva. Subjekty mající vztah k výstavbě, počínaje projektanty přes stavební úřady po ministerstva a katastrální úřady a pohříchu i média, neposkytují kvalitní zpětnou vazbu a nepřispívají ke zvýšení obecného povědomí o stavebním zákonu. Jako řadový příjemce informací si dovoluji tvrdit, že pokud by v oblasti stavebního práva byla tato zpětná vazba na stejné úrovni jako u předpisů silničního provozu, byla by situace ve stavebnictví výrazně lepší. Smyslem našich aktivit však v žádném případě není nalézt a pranýřovat chyby těch druhých. Proto se snažíme naše zkušenosti předat i našim kolegům na odboru stavebního úřadu, potažmo v rámci služebního styku všem pracovníkům magistrátu.

Stavební povolení je jen začátek

Jak se výsledky našich aktivit projeví v běžné činnosti stavebního úřadu? Může to zavánět Murphyho zákony, ale stvořili jsme formuláře. Jde totiž o to, že všichni trpí scestnou představou, že pokud dostanou papír se slovy STAVEBNÍ POVOLENÍ, už mohou vše. Podporuje to i fakt, že doposud museli žadatelé vyplňovat různé formuláře. (Vyhláška dnes obsahuje 16 variant podání žádosti o povolení stavby. Teprve od poslední novely stavebního zákona platné od 1. ledna 2018 máme skutečně tři zásadní skupiny staveb – zjednodušeně budovy, silnice a vodní díla). Tedy měli důležitou povinnost úředně komunikovat povinnými formuláři. To, že po obdržení povolení jim nastávají skutečné povinnosti komunikovat se stavebním úřadem, jejichž neplnění je přestupkem pod pokoutou, jim žádné povinné formuláře nenapoví, neb neexistují.

Proto jsme formuláře pro tyto povinnosti nejen vytvořili (s podrobnými návody na zadní straně), ale navíc je od listopadu 2019 přikládá-

me ke každému vydanému povolení. To, že jsou dostupné na úřadě i webu, považujeme za samozřejmost. Toto považujeme za skutečnou prevenci, protože informovaní slušní lidé přestupky prostě nedělají.

Vstup na staveniště

Ale to není vše. Stavebníci rodinných domů dostávají „dárkové balení“ stavebního povolení – složku, v níž jsou nejen naše nové formuláře, ale i plastová tabulka VSTUP NA STAVENIŠTĚ ZAKÁZÁN, desatero stavebníka a informační newsletter. A proč to dárkové balení? Protože jsme se setkali s případy, kdy zmocněnci stavebníků volně přikládané informace stavebníkům nepředali a v podstatě místo užitečného inženýringu vytvořili informační špunt mezi stavebníkem a stavebním úřadem a tím zvýšili riziko spáchání přestupků stavebníků i jejich dodavatelů, a to jen díky jejich čiré nevědomosti.

Ani rekodifikace to neřeší

A co tohle všechno má společného s rekodifikací stavebního práva? Hodně. Rekodifikace má zjednodušit procesy povolení stavby (kolikrát jsme to již slyšeli?), ale podle doposud známých textů návrhů nového stavebního zákona se nic podstatného nemá změnit v povinnostech po vydání povolení s výjimkou podstatného zpřísnění vůči stavebníkům, které se zcela nenápadně skrývá za slovy: ... je-li stavba prováděna svépomocí, je stavebník zhotovitelem. O tom ale někdy přistě.

Každopádně pokud budou stavebníci respektovat naše současné postupy a doporučení, příchod nového zákona je negativně nepřekvapí. Jenom pozitivně, pokud skutečně dostanou povolení dříve. Ale toho se nebojím, protože i dnes, ve třetím roce aktivních kontrol stavenišť provázených informační kampaní, si s kolegy z oddělení stále občas připadáme při kontrole stavby jako Marfané.

Ing. Jaroslav Urban

vedoucí oddělení státního stavebního dozoru stavebního úřadu
Liberec, člen Stavovského soudu ČKAIT

Zatímco s autem musíme na pravidelné technické kontroly, u nosných konstrukcí staveb, které mohou rovněž zcela fatálním způsobem havarovat, takovou kontrolu nevyžadujeme. (foto: stavba – Daniel Lemák, vrak – pixabay.com)

Kontroly nosných konstrukcí jsou pro bezpečnost užívání staveb klíčové

Pro pozemní stavby, a to včetně stadionů, obchodních center a jiných míst, kde se shromažďuje větší počet osob, žádný systémový předpis pro provádění kontrol nosných konstrukcí neexistuje i přesto, že jen minimum vlastníků má povědomí o nutnosti jejich správné údržby. Přitom čím větší stavba, tím větší je riziko, a tedy potřeba kontrol, a to po celou dobu životnosti stavby.

Protože tento článek navazuje na článek uvedený v Z+i č. 1/2021, dovolíme si v úvodu stručnou rekapitulaci rozhodujících informací. Základním důvodem pro provádění kontroly nosných konstrukcí je snížení rizika poruchy nebo havárie v každé fázi výstavby a užívání stavby. Jedná se o fázi přípravy stavby, fázi realizace stavby a fázi provozování stavby. Provádění a podrobnost kontroly v jednotlivých fázích výstavby a užívání staveb musí být přímo odvislé od následků případné poruchy. Komplexní kontrola projektové dokumentace je stále spíše výjimkou. Prvek kontroly nosných konstrukcí ve fázi realizace staveb je sice v procesu výstavby zařazen, a to prostřednictvím technického dozoru stavebníka, ale povinný je v současnosti pouze u staveb realizovaných z veřejných prostředků. V rámci kontroly konstrukcí po dobu jejich užívání platí specifické předpisy prakticky pouze pro objekty kritické infrastruktury (dopravní, vodohospodářské a energetické). Pro pozemní stavby, a to včetně shromažďovacích prostor (stadiony, obchodní centra apod.), žádný systémový předpis neexistuje i přesto, že jen minimum vlastníků má povědomí o nutnosti správné údržby. Dále navážeme na informace z minulého článku a popíšeme provádění kontroly nosných konstrukcí podle v současnosti platných předpisů.

Kontrola nosných konstrukcí staveb by měla probíhat po celou dobu jejich životnosti

Obecně lze konstatovat, že zásady provádění kontroly projektové dokumentace a provádění řeší ve státech EU platné technické normy (u nás ČSN EN 1990 a navazující materiálově zaměřené normy). Povinnost a podrobná pravidla pro provádění kontrol během užívání stavby jsou ponechány na národní úrovni. V ČR je problematika řešena požadavky příslušných právních norem, jako je stavební zákon, zákon o pozemních komunikacích a další. Současně je jisté, že pro zajištění spolehlivosti a bezpečnosti stavby je nutno provádět komplexní kontrolu stavby během celého životního cyklu, tj. během přípravy, provádění i užívání stavby. Nestačí se zaměřit pouze na jednu část, protože každá z uvedených částí má nezastupitelný podíl na vzniku kvalitního, trvanlivého a dlouhodobě spolehlivého díla.

Kontrola projektové dokumentace je často podceňována

Popis základních požadavků na provádění kontroly v rámci navrhování nosných konstrukcí stanovuje příloha B ČSN EN 1990, a to v odstavci B.4 Diferenciace kontroly navrhování. Zde jsou popsány tři

základní úrovně kontroly při navrhování (DSL1) – běžná kontrola až (DSL3) – zvýšená kontrola. Ke každé úrovni kontroly jsou v tabulce B.4 této normy uvedeny minimální doporučené požadavky na kontroly výpočtů, výkresové dokumentace a návrhových specifikací.

Úroveň kontroly při navrhování	Požadavky na kontrolu projektové dokumentace
DSL1 – Běžná kontrola	Kontrola prováděná osobou, která připravovala návrh
DSL2 – Běžná kontrola	Kontrola jinými osobami organizace, než jsou ty, které zpracovaly návrh, a v souladu s obvyklými postupy organizace
DSL3 – Zvýšená kontrola	Kontrola prováděná jinou organizací (třetí stranou) než tou, která prováděla návrh

Ve smyslu platné ČSN EN 1990 vychází úroveň kontroly při navrhování (DSL – design supervision levels) z požadované spolehlivosti konstrukce, tedy ze tříd spolehlivosti (RC – reliability classes), které korespondují s třídami následků (CC – consequences classes). Kromě diferenciací způsobu provádění kontroly návrhu budou v připravované revizi evropských norem doporučeny požadavky na zkušenosti a znalosti zpracovatele návrhu, resp. osoby – organizace, která má návrh a kontrolu provádět.

Základem každé projektové dokumentace stavby má proto být řádné zařazení do tříd následků a požadavky na spolehlivost nosné konstrukce, z nichž návrh vychází. Na základě tohoto zařazení má být následně prováděna jak kontrola návrhu, tak kontrola během provádění a následně i kontrola během užívání.

Kontrola provádění konstrukcí bývá obvykle zajištěna

Kontrola provádění stavby je s ohledem na komplexnost problematiky v současnosti obvykle zajištěna několika „instituty“. Jedná se o autorský dozor projektanta, stavební dozor u staveb prováděných svépomocí a technický dozor stavebníka. K zajištění řádné funkce nosných konstrukcí slouží i kontroly prováděné v rámci revizí a výchozích prohlídek.

Rovněž základní požadavky během provádění řeší výše uvedená ČSN EN 1990, a to v odstavci B.5 Kontrola během provádění. Zde je úroveň kontroly během provádění rozdělena, obdobně jako v případě kontroly provádění, do tří úrovní (IL1) až (IL3), ze kterých vychází způsob kontroly. Další pokyny pro kontrolu během provádění jsou v závislosti na základním materiálu nosné konstrukce uvedeny v příslušných normách pro provádění, zejména ČSN EN 1090 – Provádění ocelových konstrukcí a ČSN EN 13670 – Provádění betonových konstrukcí.

Kontrola konstrukcí během užívání téměř neexistuje

Kontrola konstrukcí staveb během užívání je stejně důležitá jako oba předchozí typy kontrol. Mezi její nejvýznamnější specifiky patří období, po které se kontroly provádějí (stavba obvykle slouží řádově desítky let), a dále to, že na straně objednatele již stojí ve většině případů laik (majitel), který má často jen mlhavé povědomí o rizicích spojených s různými poruchami.

Přes nepopíratelnou zásadní roli v oblasti zajištění spolehlivosti stavby a bezpečnosti užívání je tento typ kontrol v současnosti řešen v případě pozemních staveb pouze pro ocelové konstrukce, a to normou ČSN 73 2604 – Ocelové konstrukce – Kontrola a údržba

ocelových konstrukcí pozemních a inženýrských staveb. Pro ostatní typy nosných konstrukcí žádné předpisy v současnosti bohužel stále ještě neexistují.

Použijme zde paralelu k motorovým vozidlům – ta není možné provozovat na veřejných komunikacích bez pravidelných technických kontrol. Jak je možné, že u staveb (zejména pak staveb využívaných širokou veřejností), které mohou rovněž zcela fatálním způsobem havarovat, takovou kontrolu nevyžadujeme? Přeci i u staveb dochází časem k opotřebování a vnějším zásahům, které jsou ne vždy odborné. I zde je třeba hodnocení odbornou osobou, která zhodnotí stav jednotlivých konstrukcí a rozhodne, zda jsou způsobilé k dalšímu užívání, či je třeba nějakých opatření k zajištění spolehlivosti a bezpečnosti užívání.

Jak by se měla kontrola nosných konstrukcí provádět?

V první řadě je nutno konstatovat, že provádění kontroly je u nás z historického hlediska vnímáno v zásadě negativně, i když u nás mělo po řadu let své pevné místo. Celá záležitost je komplikována tím, že jedinou skutečně odpovědnou osobou je autorizovaná osoba (AO), která potvrdila příslušný dokument svým autorizačním razítkem, a ostatní se, minimálně z hlediska trestněprávní odpovědnosti, jen „vezou“.

Cílem provádění kontroly nemá být proto rozmělnění odpovědnosti, ale spíše „pohled nezávislého oka“, tedy nezaujaté hodnocení práce AO za účelem odstranění nechtěných chyb, nebo vylepšení díla. V žádném případě není možné provádění kontroly zaměňovat s prosazováním názoru kontrolora na danou věc („takto je to špatně, protože já to dělám jinak“ nebo „já to ale chci takto“). To samo o sobě definuje základní požadavky na osobu provádějící kontrolu. Tento musí být schopný tolerovat „cizí“ řešení a ověřit jejich funkčnost. Z hlediska vzdělání a praxe musí jít o minimálně stejně kvalifikovanou osobu jako v případě projektanta, tedy primárně autorizovanou osobu s odpovídajícími zkušenostmi v oboru. Z hlediska právního musí být osoba provádějící kontrolu v přímém smluvním vztahu s objednatelem, v našem právním prostředí je nemyslitelné, aby si ji zajišťoval zpracovatel projektové dokumentace. Současně bude při zavedení kontrol nutno řešit (hlavně pro stavby spadající do třídy následků CC3) možné neshody mezi projektantem a zhotovitelem kontroly. Ty bude muset řešit objednatel, s přihlédnutím k odpovědnosti jednotlivých účastníků a s ohledem na případné smluvní pokuty.

Nejdražší je odstraňování následků havárií

Problematika provádění kontrol nosných konstrukcí staveb v celém cyklu přípravy, realizace a užívání je z hlediska bezpečnosti užívání zcela klíčová. S ohledem na snížení pravděpodobnosti chyb nebo poruch ve všech fázích procesu výstavby a užívání představují správně nastavené a fungující kontrolní mechanismy zcela zásadní přínos jak pro investory a uživatele staveb, tak pro autorizované osoby. Význam kontrol přitom roste s objemem a finanční náročností stavby, nejdražší částí staveb se totiž stává odstraňování chyb.

Ing. Daniel Lemák, Ph.D.

oblast ČKAIT Olomouc,

autorizovaný inženýr v oboru statika a dynamika staveb

Ing. Michal Drahorád, Ph.D.

člen Představenstva ČKAIT, vedoucí aktivy Statika,

autorizovaný inženýr v oboru mosty a inženýrské konstrukce

Jak se bránit sporným ustanovením ve Smlouvě o dílo u veřejných zakázek?

Pokud je návrh Smlouvy o dílo (dále jen „Smlouvy“) pro zpracovatele projektové dokumentace jednostranně nevýhodný, uchazeč může podat námitku, žádost o vysvětlení zadávací dokumentace anebo se prostě takovéto soutěže neúčastnit. Uzavřít Smlouvu, kde hrozí likvidační pokuty, nebo není nastavena odpovídající odměna za požadovanou službu, je pro projektanty velmi nebezpečné. Odpovědnost autorizovaných osob je totiž vysoká bez ohledu na případně nízký honorář.

Zde přinášíme příklad jedné takové nevhodně zadávané veřejné zakázky na projekt a inženýrské práce na dostavbu tělocvičny při základní škole. ČKAIT zaslala níže uvedené informace jako podnět veřejnému zadavateli pro případná budoucí řízení, či pro úpravu zadávacích podmínek pro opakované vypsání této veřejné zakázky, pokud by eventuálně musela být zrušena. Podkladem pro vyjádření jsou vždy informace uveřejněné prostřednictvím elektronického nástroje. Vzhledem k tomu, že podobné případy se opakují, uveřejňujeme zde zobecněné nedostatky návrhu smluv, které jsou součástí mnoha jiných výběrových řízení. Je odpovědností každé autorizované osoby, aby si návrh Smlouvy pečlivě prostudovala a na jednostranně nevyvážené požadavky nejdříve upozornila zadavatele a pak případně odmítla dotčenou Smlouvu podepsat, resp. nabídku vůbec nepodat.

1. problém: Neurčitý požadavek na BIM

V poslední době se u veřejných zakázek často objevuje to, že zadavatel ponechá na zpracovateli, aby se rozhodl, zda bude projektovou dokumentaci zpracovávat metodou BIM. Tuto možnost volby se pak často zadavatel snaží nevhodně zahrnout i mezi hodnotící kritéria. Pokud zadávací dokumentace ani Smlouva nespecifikuje, co se rozumí „realizací veřejné zakázky metodou BIM“, povede to k zásadně rozdílným představám jednotlivých účastníků a v důsledku k podání neporovnatelných nabídek. Požadavek na zpracování dokumentace ve variantách s modelem BIM anebo bez něj zakládá rozdíly v náročnosti zpracování. Musel by se minimálně objektivně významně odrazit i ve zvýhodnění při hodnocení uchazeče, který by si tuto variantu (zpracování metodou BIM) zvolil. Zadávací dokumentace však často jednoznačně neurčuje ani to, v jakém formátu zadavatel požaduje zpracování projektové dokumentace metodou BIM, a ve Smlouvě je pouze uvedeno: „Zpracovatel předá jako konečný výstup 3 výtisky dokumentace v listinné podobě a 3 vyhotovení v elektronické podobě na CD/DVD (dokumenty budou ve formátech *.doc, *.xls, *.pdf, *.jpg, *.bmp, nebo v jiném běžně užívaném formátu, a zároveň i ve formátu *.dwg)“. Takováto Smlouva není na předání dokumentace v BIM vůbec připravena.

Nejasné formulování požadavků následně může vést i k problémům při vlastním plnění Smlouvy, neboť mezi smluvními stranami nebude zřejmé, co přesně má být předmětem daného plnění. Metoda BIM není dosud závazně definována právními předpisy, dále k ní byly vydány čtyři normy řady ČSN EN ISO 19650 (v r. 2019 a 2021). Veškeré definice a standardy, včetně návrhu BIM protokolu a pravidel pro CDE, jsou v současné době teprve vytvářeny. Pokud zadavatel požaduje při

zpracování projektové dokumentace použití metody BIM, musí ji jasně definovat prostřednictvím zejména těchto tří prvků:

- vytvoření Informačního modelu stavby (tzv. BIM) zpracovaného v jednotném datovém standardu;
- smluvní zajištění pravidel pro tvorbu, předání a užívání informačního modelu prostřednictvím BIM protokolu, obsahující i BIM Execution Plan (BEP) pro všechny členy projektového týmu a jejich případné subdodavatele;
- použití Společného datového prostředí (CDE) jako hlavního zdroje sdílených informací, jehož prostřednictvím se shromažďují, udržují a poskytují informace a veškeré dokumenty mezi členy projektového týmu.

Vedle toho je otázkou, zda bude pro zadavatele dostačující, pokud získá výstup pouze „v BIMu“. Minimálně pro potřeby stavebně-správního řízení bude zadavatel potřebovat „klasickou“ dokumentaci. Dále je otázkou, jak bude zadavatel se získanou dokumentací BIM pracovat, když pravděpodobně nedisponuje softwarem aspoň na její prohlížení (což asi ani nemůže, pokud není specifikován její formát), přičemž jeho poskytnutí není předmětem veřejné zakázky. Další otázkou pak je, jak bude s takovou formou dokumentace nakládáno při zadávání navazující veřejné zakázky na stavební práce a jak s ní bude pracovat vybraný zhotovitel stavby atd. Je tedy více než zřejmé, že zpracování projektové dokumentace metodou BIM vyžaduje komplexní přizpůsobení veřejné zakázky včetně zodpovězení řady souvisejících otázek a jednoznačného zadání podrobnosti vypracování a odevzdání projektové dokumentace v modelu BIM a nelze je shrnout do pouhé varianty „ANO/NE“.

V této souvislosti je kapitolou samo pro sebe také to, že předložená Smlouva de facto umožňuje variantní plnění díla (s řešením BIM / bez řešení BIM).

2. problém: Požadavek na dodržování všech ČSN

Dalším častým nevhodným požadavkem je, aby byl zpracovatel povinen při realizaci díla dodržovat veškeré ČSN, zákony a jejich prováděcí vyhlášky, které se týkají jeho činnosti. Pokud porušením těchto předpisů vznikne jakákoliv škoda, nese veškeré vzniklé náklady zpracovatel.

Jako vhodnější je lépe uvést, že zpracovatel je povinen při realizaci díla dodržovat právní předpisy a ty technické normy, na které právní předpisy odkazují, nebo jejich dodržení vyžaduje projektová dokumentace. V opačném případě totiž mohou vznikat značné interpretační nejistoty, kterých ČSN (jež jsou obecně nezávazné) se uvedená povinnost týká, přičemž v některých případech mohou být povinnosti plynoucí z platných právních předpisů na straně jedné a (jinak nezávazných) ČSN na straně druhé v příkrém rozporu.

3. problém: Vysoké sankce vůči zpracovateli a nulové sankce pro zadavatele

Návrh Smlouvy je často výrazně nevýhodný vůči zpracovateli. Neobsahuje sankce pro zadavatele např. za pozdně uhrazenou fakturu apod. Sankce pro zpracovatele jsou naopak často až likvidační.

4. problém: Zadavatel nechce nést odpovědnost za formulaci Smlouvy

Smlouva často uvádí, že smluvní strany tímto v souladu s § 558 odst. 2 občanského zákoníku (OZ) výslovně vylučují použití obchodních zvyklostí a vylučují použití výkladového pravidla § 557 OZ ve svém právním styku v souvislosti s touto Smlouvou. Vyloučení § 557 OZ je podle našeho názoru potvrzením jednostranného nevyváženého charakteru Smlouvy, když zadavatel nechce nést odpovědnost za formulaci Smlouvy, kterou ovšem zpracovatel nemá jakoukoliv šanci ovlivnit.

5. problém: Služby jsou definovány v rozporu s vyhláškou o dokumentaci staveb

V návrhu Smlouvy je sice často uveden požadovaný rozsah plnění s odkazem na vyhlášku č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „VDS“). Následně jsou používány pojmy, které VDS nezná. Například to bývá „vypracování projektové dokumentace pro společné územní a stavební řízení“. Ve skutečnosti je tím myšleno zpracování dokumentace pro společné povolení podle § 1d s odkazem na přílohu č. 8 této vyhlášky. Namísto ve Smlouvě často požadované „vypracování projektové dokumentace pro provádění stavby a zadání veřejné zakázky“ má být uvedeno zpracování dokumentace pro provádění stavby podle § 3 s odkazem na přílohu č. 13 této vyhlášky. Podle vyhlášky č. 169/2016 Sb., o stanovení rozsahu dokumentace pro zadání veřejné zakázky na stavební práce a soupisu prací, dodávek a služeb s výkazem výměr, v platném znění, § 2 odst. 1 se dokumentací podle § 92 odst. 1 písm. a) ZZVZ rozumí dokumentace, která rozsahem odpovídá projektové dokumentaci pro provádění stavby podle vyhlášky o dokumentaci staveb.

6. problém: Nepřiměřeně krátké lhůty

Lhůty požadované zadavatelem by vždy měly odpovídat rozsahu předmětu plnění. Termíny by neměly být nepřiměřeně krátké. Například lhůta pro zpracování dokumentace pro provádění stavby by měla běžet vždy ode dne vydání pravoplatného stavebního povolení, které bude pro jeho vydání vyžadovat souhlasná stanoviska dotčených orgánů, a podmínky ze získaných stanovisek, resp. společného povolení budou zapracovány do dokumentace pro provádění stavby, resp. tato je bude reflektovat. Nikdy by neměla být vázána pouze na odevzdání předchozí výkonové projektové fáze.

Zadavatel si často vyhrazuje možnost posunutí termínu zahájení projektových prací s ohledem na své provozní a organizační potřeby, přičemž zpracovatel z takového posunu za žádných okolností nemá právo na účtování jakýchkoliv smluvních pokut, navýšení ceny díla či náhrady škody prokazatelně související s náklady zhotovitele z důvodu posunu termínu zahájení prací. Uvedené ustanovení je pro zpracovatele právně nejisté, když neví, do jaké doby musí rezervovat své pracovní kapacity na dotčenou zakázku, navíc posunutí termínu je možné o jakýkoliv časový úsek (a je otázkou, zda je souladné s podmínkami pro výhradu změny Smlouvy podle § 100 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání

Povinnosti ČKAIT podle zákona

ČKAIT se k veřejným zakázkám vyjadřuje na základě oprávnění, které vyplývá z § 23 odst. 6 zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů, autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů. ČKAIT je totiž ze zákona mimo jiné povinna:

- pečovat o stavební kulturu a o kulturu utváření prostředí;
- spolupůsobit při ochraně veřejných zájmů v oblasti výstavby, architektury a územního plánování;
- pečovat o vysokou úroveň výkonu činnosti autorizovaných osob;
- napomáhat šíření odborných informací;
- spolupracovat s orgány státní správy a místní samosprávy;
- spolupracovat s vypisovateli soutěží a výběrových řízení, posuzovat soutěžní podmínky a bránit konání neregulérních soutěží a výběrových řízení.

veřejných zakázek, v platném znění). Přesto zpracovatel musí nastoupit na práce de facto kdykoliv, pouze s posunem o stejný časový úsek posunutí termínu zahájení prací.

7. problém: Zásahy zadavatele do projektové dokumentace

Smlouva často uvádí, že za změny projektové dokumentace se nepovažují zásahy zadavatele do zpracovatelem navrženého řešení v průběhu zpracovávání projektové dokumentace, kdy zadavatel požaduje jiné než navržené řešení nebo rozsah projektové dokumentace. Toto ustanovení by v konečném důsledku mohlo znamenat bezplatné přepracování projektové dokumentace ze strany zpracovatele vždy podle požadavku zadavatele.

8. problém: Předávání dokumentace odborně nezpůsobilému zadavateli

Smlouva také často uvádí, že zpracovatel bere na vědomí, že zadavatel není osobou odborně způsobilou a není schopen ani při vynaložení veškeré své odborné péče zkontrolovat při předání a převzetí veškeré údaje v projektové dokumentaci. Za tohoto stavu odpovídá zpracovatel za správnost a úplnost projektové dokumentace a nemůže se

v budoucnu dovolávat toho, že příslušný stupeň projektové dokumentace byl zadavatelem převzat bez jakýchkoliv výhrad.

Takovéto ustanovení je však zcela neakceptovatelné. Je zřejmé, že zadavatel je odborně způsobilou osobou, neboť zpracoval celou zadávací dokumentaci, definoval předmět plnění a určil, co má předmět plnění obsahovat. Současně často i disponuje studií řešení záměru, kdy se na jejím zadání a konzultacích obsahu určitě aktivně podílel. Z uvedeného je patrné, že pokud nebude disponovat odbornou péčí při předání předmětu plnění, resp. jeho následné kontrole, může toto zajistit třetí osobou. Pro vady díla platí § 2615 a násl. OZ ve spojení s § 2099 a násl. OZ a dále § 2629 OZ. Přínejmenším ve vztahu ke zjevným vadám plnění se zadavatel nemůže zbavit odpovědnosti. Současně ustanovení Smlouvy často neobsahuje objektivní dobu pěti let od převzetí podle § 2629 OZ.

9. problém: Zvýšení ceny nelze definovat jako škodu zadavatele

Smlouva často také uvádí, že za škodu se považuje i stav, kdy vinou zpracovatele bude projektová dokumentace pro provedení stavby nesprávná nebo neúplná a po jejím předání zadavateli budou zjištěny vady výkresové či textové části projektové dokumentace nebo soupisu stavebních prací, dodávek a služeb, které budou mít za následek zvýšení ceny za zhotovení stavby a případně které budou mít za následek zařazení nákladů stavby do neuznatelných nákladů (má se na mysli do nákladů, na které se neposkytuje dotace).

Náhradu škody definuje § 2894-2971 OZ a smluvní strany se nemožou domluvit, jaký stav se pro účely Smlouvy požaduje za škodu. Škodou je újma v majetkové sféře poškozeného. Uvedený stav však škodou bez dalšího není. Pokud by např. byla projektová dokumentace úplná, stavba by byla dražší od samého počátku. Uvedené ustanovení je tak přínejmenším právně sporné a zakládá mezi smluvními stranami značnou právní nejistotu, která může v budoucnu přerůst i ve vleklé soudní spory.

Současně užití pojmu škoda ve významu zařazení nákladů stavby do neuznatelných nákladů je nevhodné. V přenesené odpovědnosti na zpracovatele lze toto ustanovení vykládat tak, že škoda může být ve výši zařazení nákladů stavby do neuznatelných nákladů. Z pohledu zpracovatele se jednoznačně jedná o vadu, kdy je povinen ji odstranit (myšleno např. rozpor mezi výkresovou částí a soupisem prací). Tento stav ale nezakládá finanční objem rozporu (hodnotu chybějících položek v soupise prací) vymáhat po zpracovateli jako škodu zejména s ohledem na bezdůvodné obohacení (a současně i na nepojistitelnost této „škody“ z pohledu autorizované osoby).

10. problém: Zpracovatel projektové dokumentace a jeho odpovědnost za cenu stavby

Často je do smluv zadavatelem vkládáno ustanovení (různě modifikované), které zpracovatele projektové dokumentace zavazuje uhradit zadavateli smluvní pokutu např. v procentuální výši z ceny stavebního díla nebo z ceny víceprací, pokud budou zhotovitelem stavby požadovány víceprací, které vznikly na základě rozporu mezi soupisem prací a výkresovou dokumentací (tedy vadou projektové dokumentace).

Takováto ustanovení jsou pro zpracovatele projektové dokumentace opět zcela hrubě nevhodná. Zejména požadavek na smluvní pokutu za rozpor mezi soupisem prací a výkresovou dokumentací

dotuje řádné náklady stavby, které by byly bezpochyby vynaloženy, kdyby projektová dokumentace vadou díla netrpěla. Takováto smluvní pokuta je pro naše členy nepojistitelná zejména z důvodu výluk pojištění. Uvedené vady by měly být primárně řešeny podle ustanovení o vadách díla a není důvod, proč by měly způsobovat povinnost platit smluvní pokutu, i když podle některých právních výkladů je možné tento požadavek připustit. Každý zpracovatel musí konkrétně zvážit, zda na takovéto ustanovení přistoupí (tedy je si vědom tohoto důsledku), anebo Smlouvu vůbec nepodepíše.

11. problém: Nepřiměřené požadavky na výši profesního pojištění

Smlouva často uvádí, že zpracovatel projektové dokumentace je povinen být pojištěn proti škodám způsobeným jeho činností, a to nejméně ve výši předpokládané hodnoty stavby (často i násobně výše) coby minimálního limitu pojistné částky, a to po celou dobu provádění díla a ukončení financování nákladů stavby z dotačních zdrojů. Takový požadavek je podle našeho názoru příliš přísný a nepřiměřený, neboť výrazně prodražuje cenu díla, do které se musí promítnout náklady na požadované pojištění. Současně se jeví nelogický požadavek na výši tohoto pojištění v době, kdy je zpracovávána projektová dokumentace či prováděna teprve přípravná činnost či průzkumy, a je zřejmé, že v této době nehrozí vznik škody v důsledku realizace stavby. Toto by mohlo nastat až po odevzdání díla a začátkem realizace stavby. Současně po ukončení požadovaných lhůt se lze důvodně domnívat, že zpracovatel přestane být připojištěn na požadovanou částku a bude platit jeho standardní pojištění ve výši obvyklých 2 000 000 Kč či 5 000 000 Kč (skupinové připojištění ČKAIT), přitom je pojištění „nutné“ po celou dobu životnosti stavby.

Závěrečné doporučení

Cílem tohoto článku je upozornit zejména na zásadní a často se opakující problémy v návrhu Smlouvy, kvůli nimž je její znění hrubě nevyvážené vůči zpracovateli. Jsme si vědomi, že řada vznesených připomínek nemíří přímo na porušení zákona, byt u některých z nich to nelze vyloučit. Cílem ČKAIT je však kultivovat prostředí veřejných zakázek na projektové práce tak, aby bylo dosaženo uzavírání vyvážených a oboustranně výhodných smluv. ČKAIT doposud nepřistupovala k tomu, že by nedoporučovala či dokonce zakazovala svým členům účast v zadávacích řízeních (jak to činí Česká komora architektů ve vztahu k architektonickým soutěžím). Pokud však bude přetrvávat stávající situace, bude muset i ČKAIT své stanovisko přehodnotit a svým členům uzavírání jednostranných či nevyvážených smluv nedoporučovat.

V této souvislosti probíhá u našich členů prohlubování právních znalostí pro uzavírání smluv, ať již např. formou školení či zveřejňování článků v odborných časopisech.

Věříme, že naše argumenty pochopíte. V případě potřeby nabízíme veřejným zadavatelům naši součinnost při hledání oboustranně přijatelného řešení.

Ing. Libor Kubát

předseda komise ČKAIT pro ZZVZ,
autorizovaný inženýr v oboru pozemní stavby

Ing. Robert Špalek

předseda ČKAIT,
autorizovaný inženýr v oboru statika a dynamika staveb

doc. Ing. František Kulhánek, CSc. (†74)

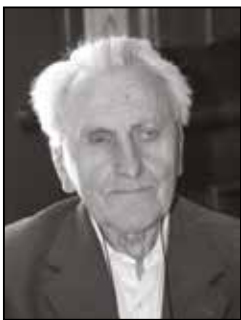
prožil doslova většinu života ve spojení s Fakultou stavební ČVUT v Praze. Nejprve jako student (od roku 1965), poté jako odborný asistent (od roku 1970) a nakonec jako docent (od roku 2007). Svůj odchod do důchodu ke konci února tohoto roku přežil jen o pár dní, zemřel v nedožitých 75 letech. Docent Kulhánek byl uznáva-

ným odborníkem v oboru konstrukcí pozemních staveb se zaměřením na stavebně fyzikální problematiku budov, významným pedagogem a propagátorem oboru. Po roce 1989 se také věnoval internacionalizaci studia – zavádění výuky v angličtině v programu TEMPUS, absolvoval řadu zahraničních pobytů. Vychoval deset úspěšných doktorandů, vedl velké množství diplomových prací. Stavební tepelnou techniku vyučoval i na Fakultě architektury ČVUT. Pod jeho vedením byla realizována řada stavebních projektů, ve velké míře se jednalo o rekonstrukce obvodových

stěn a střech, kde mohl dobře uplatnit svou specializaci. Významné a oceňované byly jeho aktivity v rámci ČKAIT. Myslím si, že všichni oceňovali jeho přátelskou, nekonfliktní povahu. Řadu let byl zástupcem vedoucího katedry, pracoval v akademických orgánech, byl i předsedou Akademického senátu ČVUT. S Františkem jsem se nejprve setkal jako student v předmětu stavební tepelná technika, kde nás vyučovali dva vstřícní odborní asistenti – František Kulhánek a Karel Bloudek, oba již tehdy uznávaní odborníci. Karel odešel před mnoha lety, František nyní. Obor zůstává, proměňuje se podle požadavků doby a má také nové generace odborníků, v projektové praxi i v teoretických oblastech. Obdivovali jsme Františkův nadhled a optimismus, s jakým v posledních letech bojoval s těžkou nemocí. Prosím, vzpomeňte si na našeho vždy usměvavého kolegu se mnou.

prof. Ing. Jan Tywoniak, CSc.

Fakulta stavební ČVUT v Praze

Ing. František Bostl (†81)

zemřel po krátké nemoci 9. února 2021 v nedožitých 82 letech. V roce 1957 po absolvování Vyšší průmyslové školy stavební v Českých Budějovicích nastoupil na stavební úřad v Trhových Svinech. Protože si brzy osvojil potřebné znalosti, dosti odlišné od těch školních, byl převelen na okresní stavební úřad a souběžně dálkově vystudoval

v roce 1968 Stavební fakultu ČVUT v Praze, obor pozemní stavby. Jeho pracovitost a znalost problematiky odborné i právní byla předpokladem pro jeho další působení, a to na místě vedoucího odboru výstavby a územního plánování jihočeského krajského národního výboru. Posléze vedl Krajskou investorskou-inženýrskou organizaci pro bytovou a občanskou výstavbu a následně řídil výstavbu a údržbu Dopravního podniku České Budějovice. Od roku 1979 byl soudním znalcem pro oceňování nemovitostí a též znalcem pro obor stavebnictví. Od roku 1983 byl předsedou poradní a zkušební komise krajského soudu pro obory stavebnictví a oceňování nemovitostí. Souběžně s pracovní činností se věnoval sportu. Zpočátku

aktivně volejbalu, od roku 1961 pracoval v komisi výstavby Okresního výboru ČSTV, kde od roku 1968 vykonával funkci předsedy. Do roku 2015 byl místopředsedou Českobudějovického okresního výboru tělovýchovy a sportu. V Českém svazu stavebních inženýrů zastával dlouhá léta funkci předsedy revizní komise a po tři období byl tajemníkem poroty soutěžní přehlídky stavebních realizací PRESTA jižní Čechy. Ing. František Bostl získal autorizaci pro obor pozemní stavby v roce 1994 a pro své odborné a právní znalosti, značné zkušenosti, pracovitost a smysl pro poctivost pracoval od roku 1997 v senátu stavovského soudu a po tři volební období byl členem Stavovského soudu ČKAIT. Za svou obětavou práci byl oceněn různými vyznamenáními, inženýrskou komorou mu bylo uděleno čestné členství ČKAIT. Jménem výborů oblasti ČKAIT České Budějovice a ČSSI a jménem bývalých spolupracovníků bychom mu rádi poděkovali za veškerou práci pro společnost, za přímý, poctivý a kamarádský vztah ke kolegům a spolupracovníkům. Čest jeho památce.

Ing František Hladík

předseda oblasti ČKAIT České Budějovice

prof. Dipl.-Ing. Dr. E. H. Karl Kling (†92)

se narodil 18. prosince 1928 ve švábském městě Krumbach, zemřel 27. března 2021. Dne 27. listopadu 1991 byl zvolen prvním prezidentem Bavorské inženýrské komory. Jeho angažovanost pro výkon povolání stavebních inženýrů v Bavorsku byla stejně úspěšná jako spolupráce s dal-

šími evropskými asociacemi, zejména ve východní Evropě. Již v roce 1994 podepsal prof. Kling spolu s Ing. Václavem Machem

a Ing. Miloslavem Pavlíkem v klášteře Teplá smlouvu o spolupráci Bavorské inženýrské komory s ČKAIT a ČSSI, jejíž text byl připraven v Mnichově. Tato smlouva, která byla vůbec první mezinárodní smlouvou Bavorské inženýrské komory, se stala vzorem pro uzavírání dalších smluv s evropskými inženýrskými organizacemi. V roce 1999 se prof. Kling stal prvním zahraničním čestným členem ČKAIT. Čest jeho památce!

Ing. Svatopluk Zídek

předseda oblasti ČKAIT Karlovy Vary

Veřejné zakázky z pohledu ČKAIT

Je nutné zamezit diskriminaci autorizovaných osob ČKAIT a častěji upozorňovat zadavatele na problematiku ustanovení veřejných zakázek. Jak tento úkol nejlépe naplnit řešila mimo jiné pracovní komise ČKAIT pro ZZVZ na jednáních konaných 12. ledna a 9. března 2021.

Shromáždění delegátů uložilo představenstvu úkol zrovnoprávnit ve vztahu k zákonu o zadávání veřejných zakázek (dále jen ZZVZ) postavení obou soutěžních rádu ČKA a ČKAIT. Pracovní komise ČKAIT pro zadávání veřejných zakázek je poradním orgánem představenstva, a proto se této problematice začala aktivně věnovat. Komise pracuje ve složení Ing. Kubát (předseda komise), Ing. Filip, Ing. Špalek, Ing. Štěpán a Mgr. Dvořák (advokátní kancelář MT Legal). Spolupráce komise bude nově posílána o další advokátní kancelář Mgr. Jaroslav Toman, LL.M.

Probíhají práce na novém Soutěžním rádu ČKAIT

V současné situaci sice existuje Soutěžní řád ČKA a Soutěžní řád ČKAIT, ale soutěž o návrh vypisovaná podle § 143 ZZVZ ukládá povinnost oznamovat výsledek soutěže o návrh jen jedné komoře, viz § 150 odst. 2 ZZVZ: *V případě soutěže o návrh na služby uvedené v oddílu 71 hlavního slovníku jednotného klasifikačního systému zadavatel odešle dokumentaci o soutěži o návrh včetně stanoviska poroty a všech návrhů v elektronické podobě České komoře architektů.*

V zákoně o zadávání veřejných zakázek tedy není definováno, že by se soutěže o návrh měly konat podle jednoho nebo druhého soutěžního rádu. Je zde pouze povinnost informovat ČKA o výsledku soutěže. Přesto je většina soutěží o návrh vypisována v souladu se Soutěžním rádem ČKA a zadavatelé si nechávají schvalovat soutěžní podmínky komorou architektů, aby jim udělila tzv. doložku regulérnosti. V případě, že ji nevydá, soutěže by se mohly autorizované osoby ČKA účastnit jen s rizikem disciplinárního postihu od své profesní organizace, a tomu se každý raději vyhne.

Soutěžní řád ČKAIT je naopak v tuto chvíli určen pouze pro veřejné zakázky malého rozsahu, tedy mimo režim ZZVZ, alt. jej lze užít pro zadavatele, kteří se vůbec nemusí řídit ZZVZ. Komise musí zvážit, zda je toto omezení vhodné, a v případě potřeby navrhnout úpravy současného znění. Je třeba se zamyslet nad nezbytnou výší finančních odměn pro soutěžící. Podle Soutěžního rádu ČKA musí zadavatel vynaložit na ceny a odměny obvykle 0,5 až 2 % z předpokládaných nákladů na realizaci stavby (také s ohledem na kategorii náročnosti). To je problém zejména u nadlimitních zakázek (stavební práce nad 137 mil. Kč). V těchto případech jsou ceny a odměny pro soutěžící vyšší než milion korun. Podle Mgr. Dvořáka se při stanovení výše odměn pravděpodobně není třeba obávat problému u ÚOHS. Přesto je třeba jejich výši uvážit, neboť mohou být důvodem, proč se zadavatel rozhodne nezvolit zadání veřejné zakázky na projektové práce pomocí soutěže o návrh s navazujícím jednáním řízením bez uveřejnění. Komise nyní připravuje návrh úpravy soutěžního rádu, případně metodického pokynu, aby v něm byl návod, jak stanovit výši odměn, a aby byl nastaven správný postup. ČKAIT se chce zaměřit i na soutěže

o návrh, v nichž jsou předmětem plnění inženýrské stavby, jako jsou například mosty, vodní díla atd. Ing. Špalek doufá, že by komorový soutěžní řád mohl být využíván širším způsobem a uvádí, že jeho současné nastavení není výhodné pro autorizované inženýry a techniky, spíše pro architekty. Je třeba si uvědomit, že pokud by došlo k většímu rozšíření Soutěžního rádu ČKAIT (případně metodického pokynu), přinese to i větší administrativní zátěž pro naši Komoru. V ideálním případě by byl jeden Soutěžní řád ČKA a ČKAIT. Komise toto chce projednat s ČKA a navrhne stěžejní témata pro společné jednání zástupců obou komor k problematice posuzování soutěžních podmínek ČKAIT a ČKA. Bohužel v této pandemické době není osobní jednání (on-line není vhodné) uskutečnitelné. V každém případě Ing. Robert Špalek bude jednat s ČKA o tom, že budeme aktualizovat Soutěžní řád ČKAIT.

Soutěž o návrh není zadávacím řízením

Je třeba si uvědomit, že soutěž o návrh není zadávacím řízením, ale je zvláštním postupem podle zákona o zadávání veřejných zakázek. Zadávacím řízením je až navazující jednací řízení bez uveřejnění (JŘBU). V JŘBU přitom není třeba jednat pouze s jedním účastníkem, jak často požaduje ČKA. Tento požadavek ze ZZVZ nevyplývá, neboť zadavatel může jednat se všemi vítěznými účastníky. Záleží tedy na znění podmínek soutěže o návrh, jak je definován výsledek soutěže a další postup v JŘBU. Pro upřesnění uvádíme citaci části § 65 ZZVZ: *V případě více vybraných návrhů zadavatel vyzve k jednání v jednací řízení bez uveřejnění všechny účastníky soutěže o návrh, jejichž návrhy byly vybrány.*

ČKAIT se i nadále bude věnovat veřejným zakázkám malého rozsahu, což jsou služby do 2 mil. Kč bez DPH. Do formy vzorové zadávací dokumentace by bylo vhodné překloupat i metodiku pro veřejné zakázky malého rozsahu.

Od 19. ledna 2021 je na Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj projednávána novela ZZVZ. ČKAIT navrhuje úpravu znění § 150 odst. 2 tak, aby v něm byla zmíněna i komora inženýrů a techniků.

Novelizován má být také § 130 ZZVZ, který stanoví použití určitých ustanovení pro tzv. zvláštní postupy tedy mj. i pro soutěž o návrh, nově by zde mělo být doplněno: *... Pokud pravidla pro průběh zadávacího řízení tento zákon nestanoví, určí je zadavatel v souladu se zásadami podle § 6.* Uvedená změna by měla učinit právně nepochybným, že lze doplňovat podmínky pro soutěž o návrh nestanovené v ZZVZ. Bohužel, novela nebyla dosud (jako asi 200 dalších) projednána ani v prvním čtení, takže jsou obavy, zda vůbec bude schválena do voleb.

Snaha o kultivaci smluvních podmínek

Komise bude pravidelně v Z+i informovat o diskriminujících a jednostranně nevyvážených návrzích smluv, které se budou objevovat

na profilech veřejných zadavatelů. Města často vypisují soutěž na zhotovitele projektové dokumentace, kdy v rozporu s autorizačním zákonem požadují, aby byla kvalifikace splněna pouze autorizovaným architektem. Na minulém jednání se členové shodli, že se jedná o diskriminaci členů ČKAIT. ČKAIT proto bude takovéto zadavatele oslovovat vysvětlujícím dopisem a pokusí se navázat kontakt se Svazem měst a obcí s cílem diskutovat diskriminační podmínky veřejných soutěží. V některém z dalších vydání Z+i bude uveřejněn návod, jak zadavateli podat námitku z titulu diskriminace členů ČKAIT. V tomto vydání je uveřejněn článek o sporných ustanoveních adhezní smlouvy o dílo – viz strana 24.

Komise připravuje návrh vzorové smlouvy o dílo na projektové práce včetně všeobecných obchodních podmínek. Nyní tyto dokumenty prochází procesem připomínkování, komise se shodla na meritů věci, nyní Mgr. Dvořák ze spolupracující advokátní

kanceláře MT Legal finalizuje znění. Ing. Špalek bude informovat Ing. Serafína (MPO) ohledně toho, že ČKAIT zpracovává jinou vzorovou smlouvu.

Informace o dalších činnostech

Ing. Kubát a Mgr. Dvořák jako členové Expertní skupiny MMR k ZZVZ spolupracovali na vydání prvotního stanoviska MMR k novým zásadám platným od 1. ledna 2021 v § 6 ZZVZ. Nyní ČKAIT ve spolupráci s MMR připravuje svou metodiku k tomuto paragrafu. ČKAIT také napsala dopis předsedovi ÚOHS s nabídkou na nominaci člena do rozkladové komise ÚOHS pro veřejné zakázky.

Ing. Libor Kubát

předseda komise ČKAIT pro ZZVZ,
autorizovaný inženýr v oboru pozemní stavby

Nosič elektronického autorizačního razítka ČKAIT bude USB token

Mělo se sice začít používat až od 1. července 2023, ale loňská novela liniového zákona s navazující změnou stavebního zákona zamíchala kartami, a v některých případech, jako je třeba vedení elektronického stavebního deníku, by bylo razítko třeba již od 1. ledna 2021. ČKAIT proto urychluje výběr nejvhodnějšího dodavatele certifikovaného elektronického autorizačního razítka.

S digitalizací stavebního řízení, připravovanou v roce 2019, byl novelizován mj. zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (dále jen autorizační zákon). Do § 13 odstavce 3 autorizačního zákona bylo doplněno písmeno b), které definuje podobu elektronického autorizačního razítka jako kvalifikovaný elektronický podpis, založený na kvalifikovaném certifikátu, obsahující jméno osoby, číslo, pod nímž je zapsána v seznamu autorizovaných osob, vedeném Komorou, obor, popřípadě specializaci, označení Komory, opatřený kvalifikovaným elektronickým časovým razítkem.

Účinnost připravovaných změn byla v února schválena od 1. července 2023. Je tedy dostatek času na výběr nejvhodnějšího dodavatele, vytvoření nového certifikátu a propojení systému ČKAIT se systémem certifikační autority. Zahájili jsme jednání s dvěma největšími certifikačními autoritami, projednali možnou podobu certifikátu a požádali o první cenovou nabídku. Po volbě nového představenstva jsem členy seznámil s výsledky jednání a s cenovými nabídkami, protože toto složení představenstva rozhodne o vítězné certifikační autoritě a podobě elektronického autorizačního razítka. Nabízená cena se zásadně odvíjí od předpokládaného počtu odebíraných certifikátů a jejich nosičů. Proto představenstvo rozhodnutí o výběru dodavatele odložilo na dobu po schválení nového stavebního zákona, kde bude zakotvena povinnost pro jednotlivé skupiny autorizovaných osob elektronické autorizační razítko používat. Zatím není jasné, zda bude jen pro zájemce, nebo bude stanovena povinnost pro všechny projektanty či dokonce i pro všechny stavbyvedoucí. Nabízená cena je u malého počtu více než dvojnásobná

než cena pro velký počet uživatelů. Naší snahou je samozřejmě pro členy vyjednat nejlepší podmínky a nejnižší cenu. Od 1. ledna 2021 však nabyla účinnost novela zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), která upravuje náležitosti vedení stavebního deníku. Podle této novely je stavebník povinen zajistit vedení stavebního deníku v elektronické formě u veřejných zakázek v nadlimitním režimu. Jak však zajistit v elektronické formě deníku otisk autorizačního razítka, které je v elektronické formě plánováno až od 1. července 2023? Jednoduše, změním účinnost změny autorizačního zákona. Podle informací MMR ČR poslanec Ondřej Profant (ČPS) předloží návrh, který účinnost posune na 1. července 2021 (po odmítnutí nereálného termínu předsedou ČKAIT snad na 1. ledna 2022). Významné zkrácení časového úseku vedlo představenstvo k přijetí rozhodnutí o podobě nosiče elektronického autorizačního razítka. Představenstvo na svém řádném jednání 18. února 2021 rozhodlo, že kvalifikovaným prostředkem v souladu s nařízením eIDAS bude USB token, což je fyzické zařízení podobné USB flash. Tímto rozhodnutím posunulo proces zavedení elektronického autorizačního razítka a jednání s certifikačními autoritami o krok dopředu a bude rozhodovat o podobě certifikátu a jeho dodavatelé.

O elektronických podpisech si můžete přečíst v článku RNDr. Ing. Jiřího Peterky (Z+i č. 5/2019 – Elektronické podpisy nejsou stejné), kterého jsem požádal o obecný úvod do této problematiky.

Ing. Radek Hnízdil, Ph.D.

ředitel Kanceláře ČKAIT

Ze zasedání představenstva 18. února

Výběr z nejdůležitějších bodů projednávaných představenstvem 18. února 2021. Celý zápis je k dispozici na www.ckait.cz.

Per rollam mezi řádnými jednáními představenstva byla v listopadu a prosinci 2020 schválena dvě rozhodnutí. Týkala se složení komise pro technické předpisy, dokumenty a technické normy (10 pro, 0 zdržel se, 5 proti) a návrhu rozpočtu ČKAIT na rok 2021 (10 pro, 0 zdržel se, 5 proti)

Výsledky hospodaření ČKAIT v roce 2020 (předběžné)

Ekonomický mandatář ČKAIT Ing. Motyčka předložil předběžné výsledky hospodaření ČKAIT za rok 2020. Všichni účastníci obdrželi tabulku výsledků hospodaření po kapitolách rozpočtu a porovnání s plánem. V mandatorní části rozpočtu, tj. v hlavní části hospodaření související s členskými příspěvky, bylo dosaženo příjmů ve výši 93,3 mil. Kč. Výdaje v mandatorní části byly v režijních činnostech ve výši 33,7 mil. Kč, pojištění AO 10 mil. Kč a za odborné činnosti (včetně periodik) jsme vydali 39,1 mil. Kč. Rozdíl v příjmech a výdajích byl v této části s přebytkem +10,6 mil. Kč. V části týkající se hospodaření ČKAIT byly příjmy ve výši 1,9 mil. Kč a výdaje 5,9 mil. Kč. Rozdíl byl -4 mil. Kč. Tudíž výsledné hospodaření skončilo s přebytkem ke zdanění ve výši 6,6 mil. Kč.

Rozpočet ČKAIT na rok 2021

Na letošní rok je rozpočet ČKAIT na úrovni Představenstva ČKAIT uzavřen. Lze ještě v rámci kapitol provadět úpravy a vytvářet rezervy. Definitivní návrh po kapitolách je však dán zveřejněním ve Výroční zprávě ČKAIT, jako podkladu pro jednání shromáždění delegátů.

Koncem listopadu 2020 byl rozeslán všem potenciálním organizátorům konferencí ČKAIT požadavek na vypracování a předání návrhu rozpočtu jejich konference s žádostí o dodání do 31. ledna 2021. V ekonomické komisi bude projednán návrh kalkulací a výsledek předložíme na jednání Představenstva ČKAIT v dubnovém termínu.

Příprava návrhu rozpočtu ČKAIT na rok 2022

V současné době byly zahájeny přípravy návrhu rozpočtu na rok 2022, protože mimo jiné musí být předložen shromáždění delegátů návrh na výši členských příspěvků. Na jednání ekonomické komise, které bude svoláno na 16. března 2021, se bude řešit vliv na případnou úpravu výše členských příspěvků, zvýšení hodinových sazeb zkušebními komisářům, členům komisí, členům volených orgánů atd.

Hospodaření Informačního centra ČKAIT, s.r.o.

Výsledky hospodaření v roce 2020 podle předběžných informací jednatelky Ing. Janouškové jsou před dokončením roční účetní uzávěrky následující: výnosy: 19,150 mil. Kč; náklady: 18,970 mil. Kč; hospodářský výsledek: +0,179 mil. Kč. Návrh daňového přiznání bude zpracován v první polovině měsíce března t. r. a předpokládá se, že daňové přiznání bude podáno koncem března 2021. Ještě předtím bude návrh daňového přiznání projednán v Dozorčí radě IC ČKAIT, s.r.o., která bude svolána on-line. Představenstvo požádalo o vysvětlení zvýšeného nákladu na periodika. Ekonomická komise zjistí důvody a podá informace na příštím jednání. (Poznámka: V termínu po jednání

Představenstva ČKAIT bylo zpracováno daňové přiznání IC ČKAIT. Výsledek hospodaření se změnil, činí -3,5 tis. Kč.)

Pojištění autorizovaných osob

Podle informací pojišťovacího makléře je stav k 31. lednu 2021 následující: vyplacené plnění = 66 439 570 Kč; vytvořené rezervy = 44 659 170 Kč; zasloužené pojistné = 167 051 500 Kč; škodní průběh = 66,51 % (včetně připojištění a zvýšeného skupinového pojištění). Pojišťovací komise bude svolána začátkem měsíce března. Ing. Hnízdil předložil nabídky na pojištění proti kybernetickým rizikům. Představenstvo schválilo uzavření smlouvy se společností GrECo (14 pro, 1 zdržel se, 0 proti) a doporučilo prověřit zabezpečení dat v oblastních kancelářích.

Shromáždění delegátů

Vzhledem k současné epidemické situaci a zamítavé odpovědi Ministerstva zdravotnictví ČR na žádost o výjimku pořádat valné hromady oblastí rozhodlo představenstvo o odložení termínu shromáždění delegátů (SD) na 22. května 2021 opět v hotelu Pyramida (13 pro, 2 zdržel se, 0 proti). Pokud se situace nezlepší, může o dalším odložení rozhodnout představenstvo na následujícím jednání v dubnu.

Rekodifikace stavebního zákona se vrací na začátek

Ing. Hladík informoval o vývoji návrhu nového stavebního zákona, o poslaneckých výborech, které stavební zákon projednávaly. Byly projednány dva komplexní pozměňovací zákony. Jeden byl od skupiny poslanců Hospodářského výboru (HV) a Ing. Kolovratníka a druhý pozměňovací návrh skupiny poslanců Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj a Mgr. Kupky. Návrh poslanců HV vrací návrh do původní verze MMR před všemi změnami. Ing. Špalek jednal s Mgr. Kupkou, PhDr. Bartošem i s Ing. Kolovratníkem před projednáním ve výborech a informoval je o požadavcích ČKAIT. Návrh Ing. Fialy (SPD) dokonce zaváděl pokuty pro projektanty až do výše 4 mil. Kč. Tento návrh jsme rezolutně odmítli. Ing. Vaverka informoval o kompetenci autorizovaného inspektora v novém stavebním zákonu. Kompetence inspektorů je zúžena. Předseda nesouhlasí s tím, aby autorizovaní inspektoři kontrolovali práci autorizovaných osob.

Ing. Hnízdil informoval o pozměňovacím návrhu poslance Profanta (ČPS) o zkrácení lhůty na zavedení „elektronického autorizačního razítka“ z původního termínu 1. července 2023 na 1. července 2021. Tento termín předseda odmítl jako nereálný. Z uvedeného důvodu požádal představenstvo o rozhodnutí o nosiči elektronického podpisu. Představenstvo schválilo, aby nosičem byl USB token (8 pro, 2 zdržel se, 5 proti). Představenstvo pověřuje Ing. Hnízdila a Ing. Špalka k dalšímu jednání.

Dostavba budovy Sokolská 15

Ing. Vaverka informoval o zpracované studii proveditelnosti ateliérem FAM Architekti. Propočet nákladů bude doplněn. Firma Ing. Krále zpracovává ekonomické posouzení záměru. Studie bude prezentována na shromáždění delegátů (14 pro, 1 zdržel se, 0 proti).

Geomatika

Ing. Špalek informoval o jednání s Ing. Hrdličkou, předsedou Asociace podnikatelů v geomatice, a předsedou ČKA Ing. arch. Kaslem. Odmítl změnu autorizačního zákona a podpořil vznik samostatné komory pod zákonem č. 200/1994 Sb. Zároveň tento názor projednal s MMR ČR.

BIM

Prof. Materna informoval o vývoji v zavádění metody BIM. Zápis z jednání komise BIM je zveřejněn na webu. Předseda poděkoval prof. Maternovi a Ing. Klečkovi za jejich činnost v oblasti BIM. Byla doplněna pracovní skupina agentury ČAS pro digitalizaci stavebního řízení. Podle návrhu prof. Materny byli schváleni Ing. Aleš Poděbrad a Ing. Jiří Petlach (15 pro, 0 zdržel se, 0 proti).

Různé, informace z jednání

Ing. Špalek informoval o společném návrhu na změnu zákona o veřejném přístupu k informacím. Dále informoval o návrhu na vznik nového elektronického časopisu, vydávaného Střediskem vzdělávání a informací ČKAIT. Časopis by měl mít svou redakční radu. Články budou především výstupem profesních aktivů a pracovních komisí.

Ing. Pater informoval o posledních vydaných publikacích – liniový zákon, zdravotní technika a zásobování plynem, vyhláška o rozsahu a obsahu projektové dokumentace dopravních staveb, výkon profese a členství v zastupitelstvu.

Ing. Motýčka představil aktualizované směrnice S1 – pravidla pro služební cesty, S2 – účtová osnova, S3 – příručka zaměstnance (od 1. dubna 2021 bude vyplácen stravenkový paušál ve výši 50 % ze současné schválené hodnoty 130 Kč) a S4 – odměny za náhradu času funkcionářů. Představenstvo všechny návrhy schválilo (14 pro, 0 zdržel se, 0 proti).

Ing. Drahorád informoval o výstupu pracovní komise pro strategický plán a požádal o prostudování zasláného materiálu do příštího jednání představenstva. Dále předložil návrh úpravy § 9 volebního a jednacího řádu a rovněž požádal o prostudování do příštího jednání. Dále navrhl vytvoření procesů a pravidel pro reakce na události typu pádu zastřešení v České Třebové nebo lávky v Troji.

Prof. Kabele informoval o vývoji v energetické náročnosti budov. Aktiv bude mít jednání v březnu. Aktiv se formálně jmenuje pro energetické auditorství. Vzhledem k současné situaci bude konference nahrazena webinářem.

Ing. Vaverka informoval o důsledcích uzavření smlouvy na pojištění právní ochrany se společností D.A.S. Požádáme pojišťovací makléře o upozornění D.A.S. na nežádoucí oslovení našich členů.

Ing. Filip se dotázal, zda nemohou být technické standardy (TS) schvalovány per rollam – představenstvo může rozhodovat per rollam, tedy i o TS. Dále se dotázal na možnost odměňování zástupců členů ČKAIT v TNK. Předseda projedná možnost s generálním ředitelem ČAS Mgr. Veselým. Dále navrhl doplnit techniku v malé zasedací místnosti a také na oblastech pro online jednání a webináře.

Ing. Šafařík informoval o dalším jednání aktivu Geotechnika, plánovaném tématu jednání a snaze spojit konferenci s konferencí Statika Plzeň. Ing. Pater uvedl, že RPRP a ER byla informována o požadavku na překlad publikace Geotechnical Baseline Reports for Construction: Suggested Guidelines. Bylo doporučeno publikaci objednat do knihovny.

Ing. Hnízdil předložil ke schválení technický standard TS 02 Geometrická přesnost schodišť a šikmých ramp. Schváleno (10 pro, 4 zdržel se, 0 proti).

Stav autorizací a žádostí o autorizaci k 31. březnu 2021			
	celkem	Praha	Brno
členů	31 960	20 365	11 595
žádostí	497	236	261
usazené AO	316		
hostující	2		

Termíny slibů v Praze: 29. dubna, 1. července, 2. listopadu, 30. listopadu 2021

Ing. Loukota informoval o změně složení redakční rady (RR) časopisu Zprávy a informace ČKAIT (Z+i). Ing. Zídek rezignoval na funkci místopředsedy RR. Byl schválen nový místopředseda RR Ing. Lemák (14 pro, 0 zdržel se, 0 proti) a nový člen RR Ing. Křeček (10 pro, 4 zdržel se, 0 proti).

Ing. Dospiva se dotázal, zda může vzniknout univerzální digitální pozadí pro webináře (především pro webináře pořádané mimo kanceláře ČKAIT) – možnost webinářové místnosti bude prověřena.

Ing. Vokurka informoval o tom, že Autorizační rada ČKAIT funguje obdobným způsobem jako představenstvo – část je přítomna na místě, část je online. Na posledním jednání byl projednán výstup komise KARZO – nové otázky k autorizaci. Do Rady pro podporu rozvoje profese (RPRP) doporučuje za Ministerstvo zemědělství RNDr. Punčocháře.

Ing. Majer zaslal podklad k jednání. Doporučuje upravit systém zasílání informací – U2101-3 – Ing. Šafařík, Ing. Majer připraví nové požadavky. Zaslal návrh rozpočtu na konferenci Doprava v Olomouci. Jednají o podobě, zda konference bude jednodenní, nebo dvoudenní.

Ing. Zdařilová se dotázala, zda bude Stavba roku a porota pracovat jako v roce 2020 – ČKAIT bude nadále zastupovat Ing. Zdařilová.

Ing. Mráz nedoporučuje budovu ČKAIT převádět na IC ČKAIT. Požádal o zaslání kalkulace na dostavbu.

Ing. Zídek informoval o publikaci Obce a města jako smluvní partneri – Výkon profese a členství v zastupitelstvu, která byla po dvouletém úsilí vydána, a doporučuje publikaci propagovat. Dále informoval o přípravě kalendáře na rok 2022.

Účast na jednání představenstva 18. února 2021

Představenstvo: Ing. Robert Špalek; prof. Ing. Alois Materna, CSc., MBA – online; Ing. Petr Dospiva, Ph.D.; Ing. Michal Drahorád, Ph.D.; Ing. Josef Filip, Ph.D.; Ing. František Hladík; prof. Ing. Karel Kabele, CSc. – online; Ing. Radim Loukota; Ing. Michal Majer – online; Ing. František Mráz – online; Ing. Jindřich Pater; Ing. Věra Řehůřková – online; Ing. Martin Šafařík; Ing. Karel Vaverka; Ing. Renata Zdařilová, Ph.D. – online

Ostatní: dozorčí rada: prof. Ing. František Hrdlička, CSc. – online; stavovský soud: Ing. Jan Korbel; autorizační rada: Ing. Adam Vokurka, Ph.D. – online; Kancelář Komory: Ing. Radek Hnízdil, Ph.D.; ekonomický mandatář Ing. Ladislav Motýčka; jednatel IC ČKAIT, s.r.o., Ing. Svatopluk Zídek – online

Následující zasedání: 22. dubna 2021 • 24. června 2021 • 23. září 2021 – OK Brno • 25. listopadu 2021

Ing. Radek Hnízdil, Ph.D.
ředitel Kanceláře ČKAIT

Elektrárna Dukovany II, kterou plně vlastní polostátní energetická společnost ČEZ, podle zadání Ministerstva průmyslu a obchodu oslovila vybrané zájemce – francouzskou EDF, jihokorejskou KNHP, kanadsko-americký Westinghouse a ruský Rosatom, aby do konce listopadu 2021 doložili, jak budou naplňovat bezpečnostní požadavky na dodavatele nového jaderného zdroje. Finální rozhodnutí o tendru má zaznít až po podzimních volbách. Výstavba má být zahájena v roce 2029, uvedení nového bloku do zkušebního provozu se plánuje na rok 2036. (foto: ČEZ)

Můžeme odstavit uhelné elektrárny?

Rozhovor s profesorem Františkem Hrdličkou, předsedou Dozorčí rady ČKAIT a předním českým odborníkem na energetiku. Do roku 2008 byl členem Pačesovy komise, což byl poradní orgán vlády pro energetiku. Nyní je jedním z členů uhelné komise, která radí vládě, jak dospět k nízkouhlíkové energetice. Bez jádra to nepůjde.

Uhelná komise jako poradní orgán vlády ČR na konci minulého roku doporučila vyhlásit konec spalování uhlí v Česku na rok 2038. Je přechod na nízkoemisní energetické zdroje během deseti, patnácti let reálný čistě po technické stránce?

Možné by to bylo, ale jen pokud se splní nezbytné podmínky. Podívejte se na Německo. Mají plán odstavení uhlí také do roku 2038, ale teprve v posledním roce tohoto harmonogramu chtějí odstavit posledních šest tisíc megawattů kapacity. Vědí, že si konec uhlí nemohou dovolit, dokud na to nebudou připraveni. Nedělají žádné kroky, které by nebyly reálné. U nás mám pocit, že je snaha postupovat přesně obráceně. Nejdřív odstavit uhlí a pak řešit, čím ho nahradíme a co nás to bude stát.

Co je tedy podmínkou útlumu uhelných elektráren v ČR?

Musíme nahradit uhlí jinými výrobními zdroji a zajistit energetickou bezpečnost ČR. Zcela nezbytná je proto dostavba nových jaderných zdrojů, a to v připravovaném rozsahu a v rámci stávajícího harmonogramu. Další podmínkou je úspěšná transformace teplárenství. Ani v jednom jsme příliš nepokročili.

Je možné fosilní elektrárny nahradit větším podílem obnovitelných zdrojů? Jsou technologie na ukládání energie z obnovitelných zdrojů již dostatečně pokročilé?

Zatím ne. Bateriová úložiště jsou vhodná jen pro krátkodobá vyrovnávání přebytku a nedostatku elektřiny nebo pro rychlé regulační

a kompenzační služby. Ten hlavní problém – sezonní výkyvy ve výrobě – však neřeší. Navíc při akumulaci vždy dochází k velkým ztrátám. Účinnost nebateriových úložišť je i při neoptimálnějším nastavení systému nejvýš padesátiprocentní. Jinými slovy, polovina energie vyrobené v solární nebo větrné elektrárně se při této dlouhodobé akumulaci a transformaci ztrácí.

Mohou k vyrovnávání sezonních výkyvů obnovitelných zdrojů sloužit flexibilní plynové elektrárny postavené výhradně k tomuto účelu?

Bylo by to ale hodně drahé. Bude třeba postavit tyto elektrárny i nové distribuční sítě. Plynové elektrárny jsou jednoduché stroje s relativně nízkou účinností, které jedou jen několik set hodin v roce a mají na jednotku vyrobené energie obrovskou spotřebu plynu. Investici i provoz zaplatí spotřebitelé právě v takzvaných systémových službách. V Bavorsku připravují výstavbu tří flexibilních paroplynových elektráren a investice uvažují zahrnout do nákladů na distribuci elektřiny.

Je řešením uvažovat o akumulaci energie do vody? Zatopením dnešních uhelných lomů mají vzniknout jezera a nad nimi v Krušných horách umělé nádrže, kam se bude voda čerpat při přebytku energie.

Já mám pochybnost už o obrovském rozsahu zatopení těžebních jam a vzniku vodních děl na Mostecku. Zatopení lomů je nejjednodušší způsob rekultivace a určitě je možné umělá jezera energeticky využít. Ale neměla by v severních Čechách být hlavně

záložní lokalita pro budoucí další jadernou elektrárnu? Vždyť neexistuje jiný velký stabilní a bezemisní zdroj pro výrobu elektřiny než jádro! Snižování uhlíkových emisí se bez jádra neobejde, na tom se dnes shodují všechny odborné instituce na světě. Jen toto zjištění ještě nedoputovalo do Evropského parlamentu.

Zpracovávali jste pro ČEZ studii, jak nakládat s přebytky elektřiny v jejich větrném parku na Balkáně. Jak to dopadlo?

Po dobu 14 dnů se akumulovaly přebytky elektřiny a systém vyráběl a dodával do sítě elektřinu asi po dobu šesti hodin. Použili jsme na to systém „power-heat-power“, tedy přeměnu elektřiny na teplo a pak znovu na elektřinu. Technicky to řešitelné bylo i v rámci jejich ekonomických limitů. Ale šlo o uložení jen nějakých 110 megawatthodin. A bylo k tomu třeba tisíc tun čediče, do kterého to teplo uložíte a pak to z něj zase musíte dostávat ven. Tady jde prostě o měřítko. Při větším rozšíření obnovitelných zdrojů bude třeba ukládat a zpětně získávat ne stovky megawatthodin, ale gigawatthodiny energie. To je na papíře jednoduché, v praxi už tak ne.

Jaké technologie na skladování energie tedy podle Vás mají budoucnost?

Němci teď třeba zkoušejí u Berlína ve velkém pilotním projektu technologii, jejíž pomocí můžete několikrát přeměnit vápenec na vápno a pak zase zpátky na vápenec. Může to být jedna z cest. Jenomže pořád jde o to měřítko. Dnes ještě ani perspektivní technologie nestačí třeba na tak výkonný zdroj, jakým budou německé offshorové větrné elektrárny po dokončení dnešních plánů. Pořád to nebude stačit na uložení veškerého potřebného přebytku v obdobích, kdy hodně fouká. A to pořád neřešíme ten obrovský rozdíl v produkci obnovitelných zdrojů mezi zimou a létem.

Jaký potenciál má při ukládání přebytečné energie vodík?

Přebytky energie je samozřejmě možné do vodíku ukládat. ČVUT na těchto metodách přece již řadu let pracuje. Vodík by se mohl používat k výrobě takzvaného bioplynu neboli biometanu. K tomu ale potřebujete kromě vodíku ještě druhou složku – oxid uhličitý. A jediné, jak ho dnes můžete získávat, je technologie zvaná CCSU – carbon capture storage and utilisation – zachycování, ukládání a využití CO₂. Dělá se to v zásadě dvěma metodami. U obou k tomu ale potřebujete velké fosilní zdroje – třeba velké paroplynové teplárny.

Ty by nevypouštěly CO₂ do ovzduší, ale zachycovaly ho a s přidáním vodíku z obnovitelných zdrojů by se z něj vyráběl biometan. Ten by se mohl ukládat a používat v čase, kdy ho potřebujete. Ale i tato technologie má účinnost pod 70 % – tudíž 30 % uložení do vodíku ztratíte. Tvrdím, že s rozvojem technologií CCSU bychom mohli prodloužit dobu životnosti fosilních zdrojů, aniž bychom zvyšovali celkový objem emisí. Ale on to nikdo nechce moc slyšet.

Je podle Vás bezpečné, že Evropa do budoucna tolik spoléhá na obnovitelné zdroje?

Otázka energetické bezpečnosti je dána pravděpodobností výpadků dodávky elektřiny. Záleží na tom, jak velkou propojenou síť berete v úvahu. Riziko výpadků klesá s propojováním sítí. Když pak v takovém systému chybí elektřina v jedné lokalitě, třeba protože přestane foukat vítr na severu, musíte mít schopnost ji okamžitě nahradit z jiných směrů. Evropa by musela být propojena takzvanými supergridy, které za normálních okolností nepřenáší téměř nic, ale v případech výpadků jsou schopny velmi rychle přenášet velké množství energie. To ale bude spojeno s velkými náklady, jejichž odhady dnes ani nikdo nedělá.

Jsou obnovitelné zdroje dražší nebo levnější než jádro?

To je naprosto nesrovnatelné. Česká republika má dnes ve fotovoltaice zhruba 2000 megawatů instalované kapacity. Z toho ročně vyrobíte asi dvě TWh elektřiny. Ale ze stejných 2000 megawatt v jádru vyrobíte přibližně 15 TWh! Navíc jaderná elektrárna bez větších rekonstrukcí jede minimálně 40 let. Fotovoltaika, když to dobře dopadne, bude mít životnost asi 20 let.

Jakou perspektivu má podle Vás jádro, když se výstavba všech evropských jaderných elektráren prodražuje a protahuje?

Zatím velmi nejistou. Přitom všechny dnes budované strategické energetické zdroje potřebují podporu státu. Firmy pracují s rychlými zisky a nemohou proto efektivně financovat investice na půl století.

Zuzana Kubátová

ekonomická redaktorka serveru Seznam Zprávy

Redakčně upraveno a vybráno z rozhovoru, který byl v celém znění publikován na www.seznamzpravy.cz v rubrice Byznys 21. března 2021.

JUBILEUM

prof. Ing. František Hrdlička, CSc. – 75 let

se narodil v březnu 1946 v Chebu. Technické vzdělání získal na Střední průmyslové škole jaderné techniky v Praze a posléze na Fakultě strojní ČVUT v Praze v oboru energetické stroje, zaměření parní kotle. Profesionální život prof. Hrdličky je spojen především s oborem energetiky. Po absolvování ČVUT pracoval sedm let v národním podniku

Strojtex Dvůr Králové. Jeho druhým zaměstnavatelem se od roku 1976 stala Fakulta strojní ČVUT v Praze, kde v oboru energetiky aktivně působí

dodnes. Do roku 1999 zde pracoval jako výzkumný pracovník, poté jako pedagogický (akademický) pracovník. Vědecký titul kandidáta věd získal v roce 1982. Docentem pro obor průmyslová energetika byl jmenován v roce 1993 a profesorem v oboru konstruování a procesní technika v roce 2004. Významným způsobem se zasloužil o rozvoj fakulty i školy. Od roku 1993 do roku 2004 pracoval ve funkcích vedoucího odboru nebo zástupce vedoucího ústavu (katedry) se zaměřením na energetiku. V letech 2004 až 2006 zastával funkci prorektora ČVUT pro pedagogickou činnost, v letech 2006 až 2014 byl po dvě volební období děkanem Fakulty strojní. V rámci Společnosti pro techniku prostředí

propojuje technická opatření pro tvorbu a úpravu vnitřního prostředí s problematikou energetiky, centralizovaným zásobováním teplem a obecně oblastí teplotní stability. Prof. Hrdlička patří k zakládajícím členům ČKAIT a zasloužil se o vznik oboru technologické zařízení staveb, který úzce souvisí s oborem technika prostředí staveb. V současné době prof. Hrdlička působí jako předseda Dozorčí rady ČKAIT. Významné jsou i jeho aktivity související s rozvojem a propagací energetiky. Jeho činnost je uznávána vědeckou i odbornou komunitou. V roce 1985 byl jmenován soudním znalcem pro obor energetika. Od roku 1994 je členem ASME USA. Je zástupcem ČVUT v českém výboru FEANI a zástupcem ČVUT v České technologické platformě Strojírnoství, dále členem komitétu FBC Mezinárodní energetické agentury, předsedou dozorčí rady společnosti TEPLOTECHNA OMEGA a.s., je členem Vládního výboru pro udržitelnou energetiku. Působil jako člen Poradního výboru pro jadernou bezpečnost Státního ústavu pro jadernou bezpečnost. Zastával významnou funkci místopředsedy v 1. nezávislé odborné komisi pro posouzení energetických potřeb ČR.

Kromě členství ve Vědecké radě (VR) fakulty i ČVUT byl členem VR strojních fakult VŠB-TU Ostrava, STU Bratislava, TU Košice. Je členem vědeckého výboru VGB PowerTech v Essenu (Německo). V současné době je členem výboru Energetické sekce Hospodářské komory ČR a je členem Uhelné komise ČR. Kolega František Hrdlička má významnou publikační aktivitu jak v ČR, tak v zahraničí. Cenné jsou zejména jeho výsledky aplikovaného výzkumu – je autorem více než deseti zavedených technických řešení v průmyslových podnicích a je spoluautorem osmi průmyslových vzorů a patentů. Je řešitelem úspěšného projektu excelentního výzkumu „Centrum výzkumu nízkouhlíkových energetických technologií“. Za kolegy a spolupracovníky i sám osobně přeje prof. Hrdličkově v dalším životě hodně zdraví a osobní spokojenosti, další léta odborné a veřejně prospěšné činnosti pro rozvoj a propagaci techniky prostředí a energetiky na veřejnosti.

doc. Ing. Jiří Hemerka, CSc.
Fakulta strojní ČVUT v Praze

Marie Báčová – 80 let

se narodila v roce 1941 v obci Jedlov na Jihlavsku. Oblasti stavebnictví se úspěšně věnuje již od mládí. V Komoře začala pracovat v roce 1998, kde se po krátké době stala ředitelkou nově založeného Informačního centra ČKAIT, s.r.o. Rozvoji a stabilizaci společnosti se intenzivně věnovala deset let. Pod

jejím vedením společnost získala pevné základy, z nichž čerpá dodnes. V roce 2009 přešla Marie Báčová zpět do Komory, kde se díky svým znalostem, zkušenostem a kontaktům stala poradkyní Ing. Pavla Křečka, předsedy ČKAIT, a pokračuje na této pozici i pro současného předsedu Ing. Roberta Špalka. Je aktivní členkou Rady pro podporu rozvoje profese, Komise ČŽV, Komise BIM, Technické

komise, profesního aktivu Energetické auditorství. Významná byla její činnost v oblasti celoživotního vzdělávání při zavádění Eurokódů a uplatňování energetických programů. Aktivně se zapojila do přípravy rekodifikace veřejného stavebního práva. Marie Báčová má také velký podíl na vzniku poradenských center Komory. Její rady a zkušenosti, publikační činnost v komorových časopisech a aktivní účast v jejich redakčních radách pomáhají zviditelnovat ČKAIT u široké veřejnosti. Při jednáních oceňujeme její brilantní formulace, věcnou diskusi a důslednost při uplatňování připomínek. Oslavenkyni k jejímu výročí gratulujeme a děkujeme za vykonanou práci pro naši Komoru.

prof. Ing. Alois Materna, CSc., MBA
1. místopředseda ČKAIT

prof. Ing. Jiří Witzany, DrSc., dr.h.c. mult. – 80 let

oslavil 11. dubna 2021 významné životní jubileum. Patří mezi přední významné odborníky v oblasti teorie a konstrukce pozemních staveb jak doma, tak i v zahraničí. Je uznávanou osobností v oblasti vysokoškolského vzdělávání stavebního inženýrství. Byl jedním ze zakládajících členů ČKAIT, mnoho let působil v jejím

představenstvu. Nyní je čestným členem ČKAIT a členem Inženýrské akademie ČR. S jeho jménem je spojena řada významných změn na Fakultě stavební ČVUT, řada významných projektů, výzkumných prací, publikací i realizovaných experimentálních staveb, na kterých se autorsky podílel. Profesor Witzany byl v prosinci 1989 zvolen děkanem Fakulty stavební ČVUT v Praze. Během funkce děkana se po tři následující volební období v letech 1990 až 1997 zasadil

o řadu zásadních změn organizace fakulty, ekonomického systému, učebních plánů a o významné zlepšení prostředí a vybavení fakulty. Inicialoval vznik studijních oborů inženýrství životního prostředí, ekonomika a management a založil obor pozemní stavby a architektura. V roce 1999 a opakovaně v roce 2002 zvolil Akademický senát ČVUT profesora Witzanyho rektorem. Během jeho působení došlo k nárůstu počtu studentů a doktorandů, objemu vědeckovýzkumné činnosti, počtu zahraničních studentů i k rozsáhlé investiční činnosti. K mimořádným výsledkům jeho úsilí patří založení Fakulty biomedicínského inženýrství, Ústavu teoretické a experimentální fyziky a získání investičních prostředků od MŠMT na výstavbu nové budovy Fakulty architektury. Profesor Witzany působil a dosud působí v řadě významných akademických institucí, např. v Radě vlády pro výzkum, vývoj a inovace a také jako poradce premiéra pro vědu a výzkum. V roce 1992 založil a byl opakovaně zvolen prezidentem Asociace evropských

stavebních fakult, která sdružuje řadu evropských univerzit s výukou stavebního inženýrství. V roce 1992 založil a byl zvolen předsedou Nadace 17. listopadu, která finančně podporuje studenty s vynikajícími studijními výsledky ze sociálně slabších vrstev. Jeho významný přínos k pedagogickému a vědeckému rozvoji ČVUT a Fakulty stavební byl oceněn řadou medailí a uznání – mimo jiné obdržel medaili I. stupně MŠMT ČR, Zlatou Felberovu medaili ČVUT, medaili prof. Rektoryse. Za svou vědeckou a odbornou činnost získal rovněž řadu medailí a uznání, mj. např. nejvyšší vyznamenání stříbrnou medaili Senátu ČR. Jako autor a spoluautor navrhl, experimentálně a v realizaci ověřil řadu nových stavebních systémů a konstrukcí, jako např. průmyslově vyráběné stavby

z ocelových prostorových jednotek, prefabrikovaný sloupový systém s deskovou stropní konstrukcí, otevřený prefabrikovaný deskostěnový systém vícepodlažních budov, demontovatelné prefabrikované systémy vícepodlažních a halových staveb. Významným způsobem se podílí na teorii navrhování prefabrikovaných konstrukcí, rekonstrukcí a zesilování zděných konstrukcí kompozity a injektáží, navrhl základní varianty obnovy a opravy Karlova mostu a podílel se na řadě dalších významných prací. Přejeme mu hodně zdraví a sil nejen pro další vědeckou a odbornou práci.

prof. Ing. Alois Materna, CSc., MBA

1. místopředseda ČKAIT

Webináře ČKAIT květen–červen 2021

Přehled vybraných webinářů k uzávěrce podkladů 24. března 2021. Do termínové listiny mohou být nové webináře doplněny, plánované případně zrušeny. Sledujte proto web Komory. Nabídka webinářů, které pořádá Komora, se neustále rozšiřuje, zvyšuje se také účast. Za března byl maximální počet posluchačů 650 (skutečně připojené osoby).

4. května 2021 od 14.00 hod.

Katastr nemovitostí a jeho správa v roce 2021

Seznámení s právními předpisy upravujícími problematiku katastru nemovitostí, s aktuálními informacemi a se změnami v postupech katastrálních úřadů při správě katastru nemovitostí

Pořádá: SVI ČKAIT

Přednášející: Ing. Květa Olivová

6. května 2021 od 14.00 hod.

Navrhování vozovek

Vysvětlení principu navrhování vozovek, získání vstupních údajů, návrhová metoda podle TP 170 a její dodatek (2010), práce s katalogem vozovek a současné problémy

Pořádá: OK ČKAIT Ústí nad Labem

Přednášející: Ing. Jan Zajíček

6. května 2021 od 14.00 hod.

Právní předpisy v oblasti sítí elektronických komunikací

Seznámení projektantů a dodavatelů sítí a zařízení elektronických komunikací s aktuálním zněním právních předpisů pro uvedený obor

Pořádá: SVI ČKAIT

Přednášející: Ing. Jiří Kliner; Michal Manhart

11. května 2021 od 14.00 hod.

Vyvlastňování práv k pozemkům a stavbám

Vysvětlení konkrétních procesních postupů vyvlastňovacího úřadu ve vyvlastňovacím řízení

Pořádá: OK ČKAIT Praha

Přednášející: Mgr. Jaroslava Milerová

12. května 2021 od 9.00 hod.

Podkladní vrstvy vozovek

Normy a rozdělení základních vlastností kameniva, nestmelených podkladních vrstev, vrstev ze směsí stmelených hydraulickými pojivy,

prolévaných vrstev a s tím spojené některé aktuální problémy včetně revize ČSN 73 6126-1

Pořádá: OK ČKAIT Plzeň

Přednášející: Ing. Jan Zajíček

12. května 2021 od 14.00 hod.

Rizika při provádění revizí a zpracování revizní zprávy

Jak ovlivňuje nedostatečné či nesprávné určení vnějších vlivů či podcenění správného rozsahu revize její objektivní provedení i následné zpracování revizní zprávy i některá nová rizika plynoucí z nekvalitní práce projektanta a montéra při této činnosti

Pořádá: OK ČKAIT Praha

Přednášející: Ing. Miloslav Valena

13. května 2021 od 14.00 hod.

Izolační systémy ve stavebnictví

Kompletní přehled oblastí izolačních systémů – vodotěsných izolací ve stavebnictví s odpovídajícími specifiky – preference materiálové a technické, zejména s ohledem na kontrolu, resp. míru rizika

Pořádá: OK ČKAIT Praha

Přednášející: Ing. Marek Novotný, Ph.D.

17. května 2021 od 14.00 hod.

Vztah občanského zákoníku a stavebního zákona

Seznámení s vazbami stavebního zákona a občanského zákoníku a definování kompetencí stavebních úřadů ve vazbě na jejich rozhodovací a kontrolní činnost

Pořádá: SVI ČKAIT

Přednášející: JUDr. Eva Kuzmová

19. května 2021 od 14.30 hod.

Stavební a liniový zákon

Územní rozhodnutí, územní řízení, společné územní a stavební řízení, specifiky na úseku liniového zákona, stavební povolení atd.

Pořádá: OK ČKAIT Ústí nad Labem
Přednášející: JUDr. Eva Kuzmová

20. května 2021 od 14.00 hod.

BIM a CDE

Pořádá: SVI ČKAIT
Přednášející: tým z czBIM

24. května 2021 od 14.00 hod.

Projektová dokumentace a stavební fyzika

Navazující a rozvíjející webinář problematiky jakosti projektové dokumentace – platné právní a technické předpisy, příklady z praxe, postupy kontroly jakosti, výsledky, zhodnocení, nápravná opatření atd.

Pořádá: OK ČKAIT Praha
Přednášející: Ing. Jaroslav Synek, Ph.D.; Ing. Jan Klečka;
Ing. Linda Veselá, Ph.D.

25. května 2021 od 10.00 hod.

Stavbyvedoucí – TDS – ADP – Koordinátor BOZP

Právní požadavky definující postavení, povinnosti a vzájemné vazby stavbyvedoucího, TDS, ADP a koordinátora BOZP, smluvní zabezpečení, dílčí postupy v plnění právních a smluvních požadavků, příklady situací při realizaci stavby, vedení dokladové a záznamové dokumentace staveb atd.

Pořádá: OK ČKAIT Ústí nad Labem
Přednášející: Ing. Ludmila Zahradnická, CSc.

25. května 2021 od 14.30 hod.

Dokumentace staveb

Vyhlašky a jejich novely týkající se dokumentace staveb včetně dopravní infrastruktury

Pořádá: OK ČKAIT Praha
Přednášející: Ing. Žanet Hadžić

26. května 2021 od 14.00 hod.

Povolování záměrů podle stavebního zákona

Postupy podle stavebního zákona a souvisejících předpisů při povolování stavebních záměrů – od záměru po kolaudaci

Pořádá: OK ČKAIT Praha
Přednášející: JUDr. Aleš Mácha, Ph.D.

27. května 2021 od 14.00 hod.

Pasivní požární ochrana stavebních konstrukcí

Právní předpisy v oblasti požární bezpečnosti staveb, požární terminologie pro stavební výrobky, stavební konstrukce a stavbu jako celek

Pořádá: OK ČKAIT Praha
Přednášející: Ing. Marek Pokorný, Ph.D.

2. června 2021 od 14.00 hod.

Realizace stavby – odpovědnost a vzájemné vazby jejich účastníků

Výstavbový proces, specifika stavebnictví, zákonné předpisy, obory staveb, veřejné a soukromé právo, povinnosti a požadovaná

PROFESIS

Profesní informační systém ČKAIT

Novinky

- Geometrická přesnost schodišť a šikmých ramp (TS 02) – TS byl schválen představenstvem v únoru 2021, platný je od 1. července 2021 (Technické standardy)
- Komentář normy ČSN EN ISO 16 924 Plnicí stanice na zemní plyn – LNG stanice pro plnění vozidel (R 3.2)
- Jak se v minulosti stavělo s vápnem (R 4.1)
- Radonový program (R 8.1)
- Digitální Česko (Dokumenty veřejné správy – Úřad vlády ČR)
- Slovník územního rozvoje (Dokumenty veřejné správy – MMR – ÚÚR)
- Další nové dokumenty MMR (Dokumenty veřejné správy – MMR)
- Návrh a realizace suchých nádrží (Dokumenty veřejné správy – MŽP)
- Další nové dokumenty MŽP (Dokumenty veřejné správy – MŽP)
- Dokumenty MZe (Dokumenty veřejné správy – MZe)
- Dokumenty MPSV k odpovědnému zadávání veřejných zakázek (Dokumenty veřejné správy – MPSV)
- Sborník vědeckých prací Stavební fakulty VŠB-TU Ostrava (Časopisy)
- Aktuality (rubrika) – výběr aktuálních informací ze stavebnictví, právních předpisů a další informace potřebné pro výkon činnosti autorizovaných osob

Aktualizace

- Přehled právních předpisů ve stavebnictví (A 3.4)
- Zadržovací a zachycovací systémy proti pádu osob, Základní principy navrhování (TP 1.21)
- Ochranná a bezpečnostní pásma (MP 10.3)
- Stavební software dostupný na internetu (PS 1.1)
- Druhy a složení cementů podle ČSN EN 197-1 ed. 2 (TP 2.2)

Standardy služeb inženýrů, techniků a architektů (A 4) byly aktualizovány a rozděleny na část společnou (A 4.1) a části specifické pro jednotlivé zpracované obory – pozemní stavby (A 4.1.1) a technologická zařízení (A 4.1.2). Navazující kalkulačka je přecíslována na A 4.2.

Ing. Dominika Hejduková

Středisko vzdělávání a informací ČKAIT

profesis.ckait.cz

součinnost účastníků realizace stavby, státní a správní dozor ve stavebnictví, dokumentace stavby atd.

Pořádá: SVI ČKAIT

Přednášející: Ing. Ludmila Zahradnická

7. června 2021 od 14.00 hod.

Odpovědnost autorizovaných osob

Soukromoprávní a veřejnoprávní odpovědnost, občanský zákoník, stavební zákon a trestní zákoník

Pořádá: SVI ČKAIT

Přednášející: JUDr. Eva Kuzmová

9. června 2021 od 14.30 hod.

Dokumentace staveb

Vyhlášky a jejich novely týkající se dokumentace staveb včetně dopravní infrastruktury

Pořádá: OK ČKAIT Praha

Přednášející: Ing. Žanet Hadžić

10. června 2021 od 14.00 hod.

Odstraňování staveb

Konkrétní a odborné znalosti z oblasti stavebního řádu

Pořádá: OK ČKAIT Praha

Přednášející: Ing. Helena Štvánová

14. června 2021 od 14.00 hod.

Akustika v budovách

Pořádá: SVI ČKAIT

Přednášející: doc. Ing. Jan Kaňka, Ph.D.; Ing. Libor Ládyš;

Ing. Jiří Nováček, Ph.D.

16. června 2021 od 14.00 hod.

BIM a energetické úspory

Pořádá: SVI ČKAIT

Přednášející: tým z czBIM

17. června 2021 od 14.00 hod.

Kontrolní činnost a dozory ve výstavbě, stavební deník

Popis výkonu kontrolní činnosti osobami pověřenými výkonem technického dozoru stavebníka, autorským dozorem projektanta i kontrolní činností ostatních účastníků výstavby; ukázky vedení stavebního deníku, protokolů z kontrol a přejímky díla a dokladů, fotodokumentace vad a poruch staveb během realizace

Pořádá: OK ČKAIT Praha

Přednášející: Ing. Čeněk Kadlec

21. června 2021 od 14.00 hod.

Ochrana proti vodě (střechy, spodní stavba)

Kvalita projektové dokumentace – platné právní a technické předpisy, příklady z praxe, postupy kontroly jakosti, nápravná opatření atd.

Pořádá: OK ČKAIT Praha

Přednášející: JUDr. Aleš Mácha, Ph.D.; Ing. Jaroslav Synek, Ph.D.; Ing. Jan Klečka; Ing. Linda Veselá, Ph.D.

23. června 2021 od 9.30 hod.

Problematika věcných práv v občanském zákoníku

Zásady soukromého práva, věci a jejich rozdělení, superficies solo cedit, pojem stavba, dočasné a liniové stavby, absolutní majetková práva, katastr nemovitostí, vlastnické právo atd.

Pořádá: OK ČKAIT Ústí nad Labem

Přednášející: JUDr. Eva Kuzmová

24. června 2021 od 14.00 hod.

Povolování záměrů podle stavebního zákona

Postupy při povolování stavebních záměrů, od záměru po kolaudaci, včetně konkrétních příkladů

Pořádá: OK ČKAIT Praha

Přednášející: JUDr. Aleš Mácha, Ph.D.

Ing. Dominika Hejduková

Středisko vzdělávání a informací ČKAIT

Nový finanční rámec Evropské unie

Nový víceletý finanční rámec Evropské unie na období 2021–2027 vyčlenil pro ČR celkem 2,1 bilionu korun. Dokážeme tyto peníze využít a nastartovat českou ekonomiku správným směrem?

Evropský parlament a následně Rada EU v prosinci 2020 odsouhlasili nařízení, kterým se stanoví víceletý finanční rámec EU na období 2021–2027. Nařízení stanoví dlouhodobý rozpočet pro 27 členských států EU ve výši 1074,3 miliardy eur. Spolu s nástrojem na podporu oživení Next Generation EU ve výši 750 miliard eur bude moci EU v nadcházejících letech poskytnout bezprecedentní financování ve výši 1,8 bilionu eur na podporu oživení po pandemii covid-19 a dlouhodobých priorit EU napříč různými oblastmi politiky. V příštím sedmiletém období poskytne rámec pro financování téměř 40 výdajových programů EU. V tabulce na následující straně přinášíme přehled hlavních programů určených pro čerpání v ČR.

Podpora společné zemědělské politiky

Základ evropských rozpočtů představují peníze pro **společnou zemědělskou politiku**. Za sedmileté období je pro Českou republiku připraveno téměř **155 miliard korun** v přímých platbách zemědělcům, dalších cca **48 miliard korun** je určeno na rozvoj venkova.

Ve strukturálních fondech je méně peněz

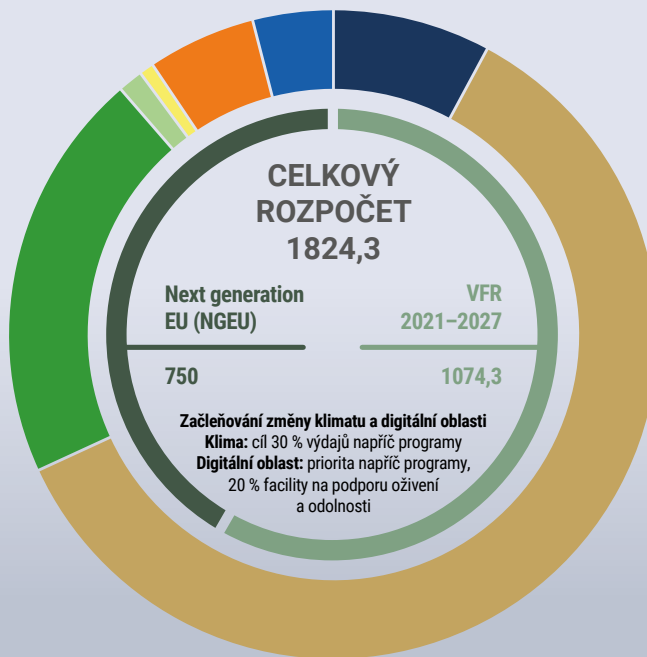
Z evropské kohezní politiky, tedy ze **strukturálních fondů**, můžeme získat téměř **550 miliard korun**. Pro srovnání – v programovém období 2014 až 2020 bylo pro Českou republiku vyčleněno z evropských strukturálních a investičních fondů zhruba 624 miliard korun. Dne 1. března

Výdaje EU v období 2021–2027

Všechny částky v mld. eur (v cenách roku 2018)

- Jednotný trh, inovace a digitální oblast (143,4)
- Soudržnost, odolnost a hodnoty (1099,7)
- Přírodní zdroje a životní prostředí (373,9)
- Migrace a správa hranic (22,7)
- Bezpečnost a obrana (13,2)
- Sousedství a svět (98,4)
- Evropská veřejná správa (73,1)

Zdroj: www.consilium.europa.eu

2021 schválila vláda rozdělení peněz z Evropského fondu regionálního rozvoje, Evropského sociálního fondu plus a Fondu soudržnosti pro jednotlivé národní operační programy.

Operační program Jan Amos Komenský je určen pro školství, mj. na modernizaci technického vybavení. Ministři za ANO preferovali zejména operační program Doprava; ministrům za ČSSD se nelíbí snížení prostředků na operační program Zaměstnanost+ oproti předchozímu víceletému finančnímu rámci EU.

Podporovány budou programy jako Erasmus a LIFE

Další prostředky, zhruba ve výši 400 miliard korun, bude mít ČR k dispozici z dalších evropských iniciativ. Uvnitř víceletého finančního rámce existuje řada dalších programů jako Erasmus+ či LIFE, z nichž rovněž budou moci Češi těžit.

Na obnovu po koronaviru můžeme čerpat až 210 miliard korun

Zcela novým finančním nástrojem EU je Next Generation EU, častěji nazývaný **Fond obnovy**, obsahující 750 miliard eur (19,5 bilionu korun), který má nastartovat evropskou ekonomiku po koronavirové krizi. Tyto prostředky by měly mířit do šesti oblastí:

- podpora přechodu ke klimaticky šetrné ekonomice,
- digitalizace,

- stimuly pro firmy postižené krizí,
- sociální pomoc pro nejzasaženější obyvatele,
- posílení zdravotní péče a
- podpora mladých lidí.

Na jeho vznik si Evropská komise půjčí necelých 20 bilionů korun. Největšími příjemci budou Itálie a Španělsko, Česko by mělo na přímých platbách získat přes 180 miliard korun, o další stovky miliard pak může požádat v rámci výhodných úvěrů.

Fond obnovy sice stojí mimo sedmiletý rozpočet, propojení zde však existuje. Řada nástrojů, programů a fondů je totiž financovaná z obou těchto zdrojů zároveň.

Příkladem může být nástroj REACT-EU, financovaný z fondu obnovy, který doplňuje strukturální fondy. Na Česko v tomto nástroji čeká přibližně 30 miliard korun. O tyto prostředky se tedy ještě navýší výše zmíněná kohezní obálka. Se strukturálními fondy EU jsou spojena poměrně přísná pravidla, pro novou iniciativu REACT-EU to však neplatí. Státy zde mají v podstatě volnou ruku v tom, na co peníze v rámci obnovy po pandemii využijí.

Podpora postiženým regionům

To samé platí pro velmi sledovaný **Fond spravedlivé transformace (JTF)**, zaměřený na pomoc uhelným regionům. V tomto fondu je pro české strukturálně postižené kraje vyhrazeno téměř 40 miliard

Operační program	Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost	Jan Amos Komenský	Zaměstnanost+	Životní prostředí	Doprava	Integrovaný regionální operační program
Alokace v mld. eur	3,1	2,5	1,4	2,3	4,8	4,7
Alokace v mld. Kč	79,3	64,1	36,4	61,1	125	122,7

korun, většina z nich má dorazit z fondu obnovy. Čerpání se týká Moravskoslezského, Ústeckého a Karlovarského kraje, které by si měly rozdělit uvedenou částku.

Další možnosti financování leží mimo klasický rozpočet nebo nový záchranný fond. Je to např. **Modernizační fond**, který bude financován z evropského systému obchodování s emisními povolenkami (EU ETS), a ve kterém je pro Česko připraveno zhruba **150 miliard korun**. Fond má přispět k modernizaci české energetiky, ke zlepšení energetické účinnosti a k dosažení nízkouhlíkové energetiky. Odpovědným rezortem je Ministerstvo životního prostředí, které připravilo první návrh rozdělení prostředků.

Základní strategický dokument Modernizačního fondu schválila vláda 25. ledna 2021. Vedle základních cílů a strategií v oblasti energetiky a klimatu programový dokument stanovuje devět oblastí, tzv. programů podpory a předpokládaný objem finančních prostředků. Preferovány jsou nové obnovitelné zdroje, modernizace soustav zásobování teplem, zlepšení energetické účinnosti a snížení emisí skleníkových plynů v průmyslu. Kritika obcí a měst směřuje k nízkému podílu finančních prostředků na komunitní energetiku (nová forma budování vlastních zdrojů energie), k níž chybí České republice potřebné právní ukotvení.

Nové technologie podporuje EU přímo

Centrálně na úrovni Evropské unie bude fungovat **Inovační fond**, který bude disponovat až 15 miliardami eur a měl by podporovat nové technologie uváděné do plného provozu. Jde o technologie a postupy, které mají velký potenciál na snížení emisí skleníkových plynů, jako jsou inovativní obnovitelné zdroje energie, zachytávání a využívání oxidu uhličitého nebo průlomová řešení v průmyslu.

Všechny tyto zdroje by měly přispět k nastartování zelené a digitální modernizace evropských ekonomik, které silně zasáhla koronavirová pandemie. Aby si však Evropská komise mohla jít na finanční trhy peníze půjčit a ty pak mohly začít proudit do členských zemí, musí národní orgány ve všech členských státech ještě předtím ratifikovat nebo schválit rozhodnutí o tzv. nových vlastních zdrojích, tedy schválit splácení společné půjčky. Bez nich by totiž EU nezvládla finance v budoucnu splácet. Schvalovací proces byl zatím úspěšně završen v šesti zemích, další budou následovat.

Rozhodující nástroj s velkou obálkou

Největší a nejzásadnější součástí Fondu obnovy je tzv. **Facilita na podporu oživení a odolnosti** (Recovery and Resilience Facility – RRF), jež by členským státům měla doplnit peníze na investice, které jim kvůli krizi chybí. Účelem těchto financí je tedy nejen pomoc zemím dostat se z krize, ale také asistovat při modernizaci ekonomik.

Do Facility půjde 17 ze zmíněných 20 bilionů korun. Toto číslo však může být poněkud zavádějící, protože necelou polovinu prostředků tvoří vedle grantů půjčky, které drtivá většina zemí zatím nemá v plánu využít. Mohou o ně však žádat až do srpna 2023.

Česká republika by měla mít z RRF k dispozici **400 miliard korun** v půjčkách a zhruba 172 miliard korun v grantech (v cenách roku 2018). Alokace grantů jsou rozděleny na dvě základní části – první se ke státům dostane mezi lety 2021 a 2022, druhá pak v roce 2023 na základě vyhodnocení vývoje ekonomiky v předcházejících dvou letech.

Klíčem k financím jsou národní plány obnovy

Klíčovou součástí celého procesu je příprava národních plánů obnovy, tedy návrhů využití prostředků z Facility. Státy mají z celkového ba-

Číslo	Popis programu	Podíl zdrojů (%)
1	Modernizace soustav zásobování tepelnou energií	26 %
2	Nové obnovitelné zdroje v energetice	38,7 %
3	Zlepšení energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů v průmyslu v EU ETS	13,3 %
4	Zlepšení energetické účinnosti v podnikání	6 %
5	Modernizace dopravy v podnikatelském sektoru	3,5 %
6	Modernizace veřejné dopravy	5 %
7	Energetická účinnost ve veřejných budovách a infrastruktuře	4 %
8	Komunitní energetika	1,5 %
9	Modernizace soustav veřejného osvětlení	2 %

líku investovat 37 % do zelené transformace a 20 % do digitalizace. Ve zbytku mají země více či méně volnou ruku, měly by však přijít s takovými investicemi a reformami, které navazují na doporučení tzv. evropského semestru (každoroční šestiměsíční období, během kterého unijní exekutiva hodnotí a harmonizuje hospodářské politiky členských zemí). Další podmínkou je, že vlády budou v návrzích reflektovat požadavky klíčových národních stakeholderů, tj. zástupců sektorů zasažených pandemií covid-19.

Proces přípravy a diskuse o národních plánech obnovy mezi vládami a Komisí začal už na podzim 2020, až v únoru 2021 mohly země předkládat návrhy oficiálně. Udělat tak musí nejpozději do konce dubna. Evropská exekutiva má od data předložení dva měsíce na vyhodnocení návrhu, v ideálním případě pak rozhodne o tom, že peníze se mohou začít vyplácet. Členské státy pak budou moct zasílat žádosti o platby dvakrát ročně.

Podle dostupných informací je mezirezortní připomínkové řízení v ČR naplánováno na polovinu března. Zároveň se stále ozývají různí tzv. stakeholderi (zúčastněné strany, příjemci dotací), že s dosavadní podobou dokumentu nejsou spokojeni. Například Svaz průmyslu a dopravy ČR po vládě chce, aby vyhradila více peněz na digitalizaci firem.

Evropský parlament už dříve doporučil, aby státy v plánech obnovy pro kulturu a kreativní průmysl vyčlenily alespoň dvě procenta z celkové obálky, které z fondu obnovy dostanou. V českém případě by se jednalo zhruba o 3,4 miliardy korun. Ministerstvo kultury požaduje, aby Česko investovalo z Fondu obnovy do kulturních a kreativních sektorů zhruba 8,2 miliardy korun. Původní verze plánu obnovy počítá s výrazně nižší částkou, a to s 2,5 miliardami korun.

Vicepremiér a ministr průmyslu a dopravy sdělil po jednání tripartity 22. února, že finanční požadavky rezortů, institucí a zástupců sektorů na plán obnovy jsou nyní o 100 miliard korun vyšší než celkový balík prostředků, který Česko z fondu na pokrizový restart ekonomiky získá.

Více na www.consilium.europa.eu

Marie Báčová

odborná poradkyně předsedy ČKAIT

Výstava soutěžních panelů ve venkovním prostoru Centra stavitelského dědictví Národního technického muzea v Plasích
(foto: Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství)

Výstava Stavba roku 2020 v Plasích

Výstava soutěžních panelů je přístupná ve venkovním prostoru Centra stavitelského dědictví Národního technického muzea v Plasích do konce června 2021. Virtuální výstava včetně filmových projekcí je na Facebooku a YouTube.

V loňském 28. ročníku Stavba roku 2020 bylo uděleno osm titulů, 17 zvláštních cen, Ceny veřejnosti a titul pro stavbu v zahraničí. Hlavním organizátorem soutěže je Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství, která je zároveň i vypisovatelem soutěže spolu s MMR ČR, ČKAIT a SPS. Držitelé titulů poprvé v historii soutěže získávají unikátní symbolické křišťálové ocenění, které má podobu razítka v designu Ronyho Plesla, vyrobené sklárnou Rüdcl. Razítko symbolicky představuje to poslední a zcela výjimečné „razítko“ v procesu celé realizace stavby.

Tituly Stavba roku 2020 získaly

O₂ universum – dostavba malé haly O₂ areny na konferenční centrum, Praha

Stavebník: Bestsport, a.s.

Projektová dokumentace: ATIP, a.s. (Martin Vokatý, Vladimír Vokatý)

Dodavatel: Metrostav a.s.; SYNER, s.r.o.

Firemní sídlo LASVIT Nový Bor

Stavebník: LASVIT s.r.o.

Autoři: Jiří Opočenský, Štěpán Valouch, ov – a, ov architekti s.r.o.

Spoluautoři: David Balajka, Anna Schneiderová

Projektová dokumentace: m3m, s.r.o.

Dodavatel: BAK stavební společnost, a.s.

Společenské centrum Sedlčany

Stavebník: Maranatha z.s.

Autoři: Martin Krupauer, Pavel Kvintus, Daniel Jeništa, Stanislava Blažková

Projektová dokumentace: A8000 s.r.o.; STATIKON Solutions s.r.o.

Dodavatel: HSF System a.s.

Rekonstrukce mostu v km 1,429 trati Pňovany–Bezručice

Stavebník: Správa železnic, státní organizace

Autor: Ondřej Lojčík

Projektová dokumentace: TOP CON SERVIS, s.r.o.

Dodavatel: Společnost SMP-MCE-Pňovany-Bezručice, SMP CZ, a.s.; MCE Slaný, s.r.o.

Přístavba budovy Muzea skla a bižuterie, Jablonec nad Nisou

Stavebník: Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou

Autoři: Michal Hlaváček, Zdeněk Holec

Projektová dokumentace: Hlaváček – architekti s.r.o.

Dodavatel: Energie – stavební a báňská a.s.

VSCT Veolia Smart Control Tower, Kladno

Stavebník: Středočeské vodárny, a.s.

Autoři: Tereza Tejkalová, Michal Škrna

Projektová dokumentace: D-plus, projektová a inženýrská a.s.

Dodavatel: JOPO CONSTRUCTIONS a.s.

Rezidence Park Masarykova, Liberec

Stavebník: DEVELOP INDUSTRY a.s.

Autoři: Radim Kousal, Tomáš Rudolf, Richard Černý, Jana Jachanová

Projektová dokumentace: SIADESIGN Liberec s.r.o.

Dodavatel: SYNER, s.r.o.

Přístavba rodinného domu na Kojetíně

Stavebník: Radek Leskovjan

Autor: Kamil Mrva

Spolupráce: Radek Leskovjan, Václav Kocián, Tomáš Šenovský

Projektová dokumentace: Kamil Mrva Architects, s.r.o.

Letošní ročník nově přinesl opět unikátní filmový dokument, který je zajímavou a poutavou formou trochu jiné podoby katalogu a představením všech přihlášených staveb. Filmové dokumenty Stavby roku 2020 budou postupně k vidění na YouTube kanálu Stavba roku a na Facebooku www.facebook.com/StavbaRoku.cz/.

Přihlášky do dalšího 29. ročníku lze zasílat do 10. června 2021.

Více informací na www.stavbaroku.cz

Ing. Markéta Kohoutová
šéfredaktorka Z+i ČKAIT

CENA INŽENÝRSKÉ KOMORY

HLASOVÁNÍ VEŘEJNOSTI

Hlasujte na

www.ckait.cz/cena-ckait/2020

Spadiště s tangenciálním nátokem a spirálovým obtokem

Rekonstrukce historického mostu v lokalitě Portz Insel

Bytový dům Kreuzmannova

Systém zakládání rodinných domů

Silniční most přes Labe mezi Valy a Mělicemi

Objekt tribuny v areálu atletického stadionu na Sokolském ostrově

Stavební úpravy a přístavba tělocvičny ZŠ Dolní Bukovsko

Obytný soubor Neumannova

Polyfunkční dům na ulici Komenského, Boskovice

Stavební úpravy, přístavba a nástavba v areálu firmy TESCO

Soběstačný dům Chimney

Rezidence Park Masarykova

Národní sportovní centrum Prostějov

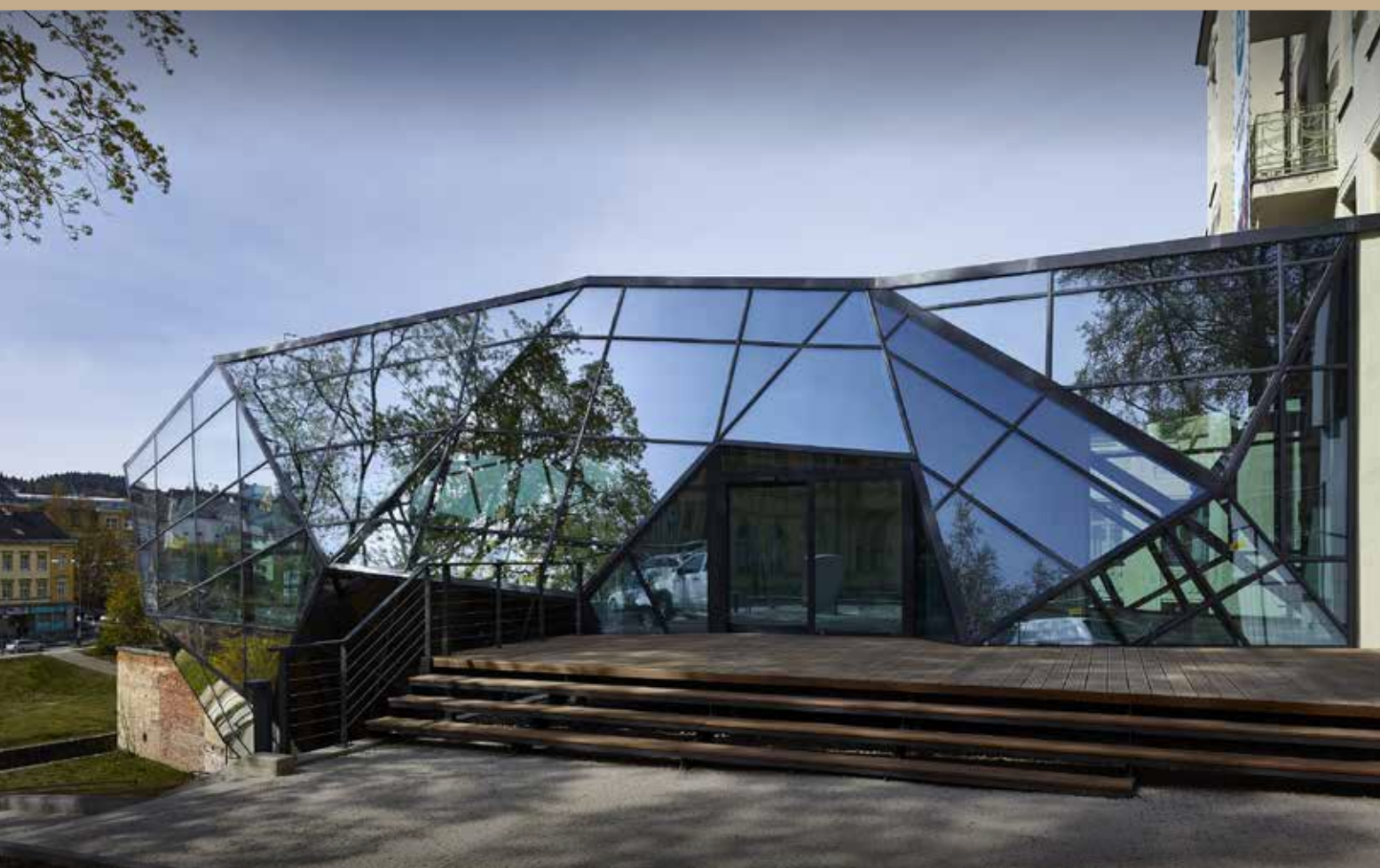

Třídící a výrobní linka topných směsí

O₂ universum – dostavba malé haly O₂ areny na konferenční centrum, Praha

Stavba roku 2020

Přístavba budovy Muzea skla a bižuterie, Jablonec nad Nisou